

A BŰN UTJÁN.

REGÉNY.

IRTA:

David Christian Murray.

Országos Népszerű Könyvtár

FÜDŐHEST, 1900.

A MAGYAR HIRLAP KIADASA.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

806307

Országos Széchényi Könyvtár

Leltári szám:

B 534A/1960.

ELSŐ FEJEZET.

Mr. James Mortimer és Mr. Alexander Ross rejtőzködtek a rendőrség emberei előtt. Ezt a helyzetet Mortimer megszokta, de Ross nem ismerte azt az érzést, amely azokat meglepi, akiket rendőrség keres. Mortimer még kellemesnek is találta az ilyen hajszát, sőt ha az üldözők nem férköztek tulságosan a közelébe, gyönyört is szerzett neki. Mert hát ő ama könnyelmű és csapongó emberek közé tartozott, akik csak a jelen pillanatnak élnek és a bujósdit, cselfogásait s törvéteit szerette. Megújuló érdekességet teremtettek az életében s büszke volt a leleményességére és a ravaszságára.

James pompás zöld plüss pongyolába és ahhoz illő papucsba volt öltözve és kopott, ócska karosszékén, amely a londoni Bloomsbury külváros egyik házának legfelső emeletén, egy szegényes kamrácskában állott, — lehetőleg kényelmesen helyezkedett el. Az ezüstszürke körszakál, amelyet nem vétetett le, tisztelteméltónak és előkelőnek tűntette fel.

Vele szemben ~~Mr.~~ Ross. Térdein újságot tartott és arcza lehangolt kifejezést árult el. Külsőleg ő is megváltozott, amennyiben erős, mahagonibarna bajuszt viselt és az előtt vékony poszszakála az egészarczára és állára kiterjeszkedett.

Kedvetlenül sodorgatta ezeket az új arczdiszeit és fölkelte, hogy a tükörben megtekintse magát. E pillanatban kopogás hallatszott és úgy összerendezte, hogy azzal elárulta azt a rettegést, amelyben szünet nélkül élt.

— Hiszen csak Daly! nyugtatta meg Mortimer. Jöjjön közelebb Daly.

Erre a felszólításra alacsony, karcsu ember lépett a szobába és betette maga után az ajtót. Ruhája tiszta volt; fényes lakcipőt, sötétszürke utcai öltözetet és alacsony nemezkalapot viselt, amelyet festőileg félrevágott a homlokára. Arcza egy kicsike bajsztól és hegyes állszakáltól eltekintve, simára volt borotválva.

Nos, kérde James, be van fejezve az a história?

A jövevény a kezében levő vékony sétapálczára támaszkodott és előre hajolt, mintha a hajlékonyságát akarná kipróbálni, aztán így szólt:

— Igen is, tanár ur, be van fejezve. Egyenesen Old Baileytől jöväk.

— Mit kapott? kérde Ross.

A fiatal ember föltekintett, aztán előbb Rossra, majd Jamesre, s végül ismét Rossra nézett.

— Életfogytig! kiáltott hirtelen és nagyot suhintott a pálcájával.

— Irgalmas Isten! nyögte Ross és erőtlenül lehanyatlott arra a székre, amelyről az imént fölkel.

— Szegény öreg Johnny! szólt Mortimer. Szegény Varndyke! Remélem, semmit sem árult el!

— Nem! Olyan szilárdan fogadta az ítéletet, mint valami vértanu. Engem persze nem ismert, de több embernek bucsuzólag intett kezével és mosolyogva hagyta el a tárgyalási termet. Nagyszerű távozás. Az utolsó fellépése becsületére válik... nagy becsületére, uram!

— Életfogytig, súlyos büntetés! jegyezte meg Mortimer. El voltam készülve tizenkét, vagy tizennégy évre, ... de életfogytig!

— Nos, felelt a másik, az államügyész is derekasan dolgozott. Itt áll egy ismert gonoszterv — mondá — akit már egyszer elcsíptünk és a börtönben

zár alatt tartottunk. Szabadon levő barátai azonban, akik tetemes pénz eszközökkel rendelkeztek megszöktették. Alig hogy kiszabadult, olyan vállalkozást kockáztatott meg, amely a közbiztonságot a legnagyobb mértékben veszélyeztetheti. Az angol banktól papirost loptak, erre a papirosra bankjegyeket nyomtak és sok ezer font értékben a közönség közé csempészték. Vádlott részese eme bűnös vállalkozásnak és a kezeink közé jutott, míg büntársai fájdalom még mindig szabad lábon vannak. A magas törvényszék ítélete megmutatja nekik, mi vár rájuk, ha ide kerülnek. A tisztességes társadalom törvényes intézményeit meg kell védelmezni.» Ez volt uraim az államügyész beszédének a lényege és az ő álláspontjából nagyon természetesnek találom, hogy kissé tulzott.

Ross hangos nyögéssel rejtette kezeibe az arcát. Mortimer a mellette álló asztalról egy ezüst szivartárczát vett a kezébe, megkínálta a hirhozót, mire mind a ketten szótlanul szivarozgattak egy ideig.

— Eszerint elhatároztátok, hogy az Egyesült-Államokban próbáltok szerencsét? kérdezte szünet után az amerikai.

— El, felelte James, a «City of Paris»-on hajózom át.

— Én nem, szólt Ross, a félelem és a boszúság hangján. Ugyan mit használ nekem ez az átalakítás? — és közben a bajszát, s szakálát simogatta. Olyan könnyen rám lehet ismerni, mint a Szent-Pál templom keresztjére. Egy óráig se sétálnék az utcán máris rám ismernének, ezt minden csontomban érzem. Igen uraim, ha el tudtam volna képzelni azt a félelmet, amely most gyötör, kezeimet nem mocskoltam volna be a bűnnel.

— Hát persze, persze, csitította James. On kissé
(Utánnyomás tilos.)

csüggedt, ami nagyon természetes, de ha egyszer a tenger a háta mögött lesz, egészen más ember lesz belőle.

— Sohase jutok el oda, felelt Ross. Amily bizonyos, hogy meg kell halnom, oly biztosan tudom, hogy rám ismernek és elfognak. Valóban kedvem lenne kimenni és a végzet karjaiba rohanni, mert inkább szeretnék méltósággal elbukni, mint a kabátomnál fogva visszaránczigáltatni, mint valami iskolás fiú, aki a virgács elől szökött meg.

— De ugyan édes uram, szólt James, ha teljesen átalakítottam, csak oly kevésbé lesz fölismerhető, mint én . . . a skótos kiejtésének javíthatatlan hibájától eltekintve, amelyről sehogyse bír leszokni. Ez a csendes és visszavonult élet, amelyben a lefolyt negyed év alatt éltünk, unalmas volt, ezt megengedem, de amellet hasznunkra is szolgált. Az átöltözködés művészetében senki sem versenyezhet velem, de ha a körülmények időt engednek, inkább a természet segítségéhez folyamodom. Mindketten csinos körszakálra tettünk szert és ez pompás alapot képez a további munkáinkhoz. Ami önt illeti, már egészen kész az elhatározásom és akár rögtön is végrehajthatom. Barátunk talán nem tagadja meg tőlünk a szakszerű véleményét. Ide jöjjön Ross, hadd vegyem munkába, Londonban nincs jobb fodrász, mint én vagyok.

E szavaknál merész lendülettel széket állított a szoba közepére és elegáns mozdulattal felkérte Rosst, hogy foglaljon helyet. Erre a szomszédos kamarába tipegett, aztán egy tiszta lepedővel és egy ollóstáskával jött vissza. Ugyesen burkolta aldozatát a lepedőbe, melynek felső részét a gallérjába gyűrte, az alsót pedig szőnyegszerűen szétterjesztette. Mindennáron iparkodott az imént hallott leverő hír hatását lerázni és minden mozdulatát tulzott, színpadias vigszággal kísértte. Minekutána a pongyola kabátját leveletette és kötény

helyett törülközőt kötött maga elé, ollót és fésűt vett ki a táskából és félrehajtott fejjel, egy lépésnyire meghátrált.

Az amerikai lovagló helyzetben ült egy székre és ennek támlájára könyökölve várta a történendőket, hogy véleményt mondhasson.

James azzal kezdte a munkáját, hogy jól kifésülte a Ross csupasz koponyáját környező veres hajczafrangokat.

— Ha szerencsésen kimásztam ebből a hinárból, mondá Ross, jobban fogok magamra vigyázni. Ez a lecke nem vész kárba.

— Nagyon természetes, felelt James, anélkül, hogy munkájában zavartatná magát.

— Nem vagyok megátalkodott gonosztevő! folytatta Ross.

— Nem, nem, még nem atalkodott meg, jegyezte meg James, de egy kis gyakorlattal majd többre viszi.

Nem ezt a feleletet várta Ross és néhány percze elhallgatott. Megpróbálta megcsalni a lelkiismeretét; azt híván, hogy biztosebb az elfogatással szemben, ha magát megtérő bűnösnek tünteti fel.

Igen, szólt egy idő múlva, sok igaz van abban, amit a moralisták mondanak, hogy az első vétkekkel, amelyet elkövetünk, megkezdjük ama háló szövését, amelyben magunk fogódunk meg. Oh milyen igaz ez!

Bizony, bizony gunyolódott James, a moralisták nagyon okos emberek!

Ross ismét nyögött egyet és szótianságba merült, mialatt Mortimer folytatta a feladatot, amelyet maga elé tűzött. Pazarul és erősen alkalmazott barna pomádé segítségével sikerült a bozontos hajczafrangokat simára kelélni; még a természetes színüket is elvesztették. Ekkor James a sötétre festett hajjal beborította a fényes kopaszsgot és enyves anyaggal, mit francia

hajművészek fixatívnak neveznek, úgy odaragasztotta, hogy az egész koponyát dus haj borította.

— Fogalmam sincs róla, hogy mit csinál velem, szólt Ross, de olyan érzésem van, mintha légyfogó lennék.

Az amerikai néző félrehajtotta a fejét és helyeslőleg mosolygott Mostimerre.

— Nagyon jó, monda, kitűnő!

— Hajtsa, kérem, hátra a fejét, rendelkezett James. Ross szót fogadott és az ügyeseu kezelt olló lenyírta a keskeny potaszakálat, amely annyi év óta diszitette Ross arczát. Erre James finom puha szappanhabot vert föl, bekente Ross arczát, leborotválta a szakálat, csak éppen az uj keletű bajuszt és az állon egy kis kecskeszakálat hagyott meg. Ezeket is sötét barnára festette, végül pedig lenyírta Ross bozontos szemöldökeit, amelyek alól éles pillantása leskelődni látszott és azokat is bekente sötétbarna pomádéval, úgy hogy egészen megváltozott a színük. Minekutána művét minden oldalról szemügyre vette, eltávolította a lepedőt és tréfásan meghajtotta magát.

— Bravo! Bravó! Bravo! Bravissimo! kiáltott az amerikai és pálcájával az asztalt csapkodta.

Ross a tükör elé lépett s minthogy a huszad-részt se várta annak az átalakulásnak, amit ott látott, az első pillantás után ijedt ugrással meghátrált a saját tükörképe előtt.

— Hiszen ez nem én vagyok! kiáltott bámulva.

— Abban a szerencsés helyzetben valék, szólt James, hogy egy nagyon határozott típussal volt dolgom. A rendelkezésemre álló anyag rendkívül alkalmas volt, egy másik, szintén éppen olyan jellemző típust elővarázsolni. Ismerősei előtt iparkodjék hallgatni, de ha ezt a kis ovatosságot el nem mulasztja, bátran elmehet bárhova. Daly ur, hivatkozom az ön ítéletére!

— Tanár ur, felelt Daly, ön kincset ér. Ez a műve úgy a tervezetet, mint a kivitelt tekintve, valóban elsőrendű, fényes sikernek mondható.

— Csakugyan sajátságos, szólt Ross ismét a tükör elé lépve, de azt hiszem, hogy a tulajdon segédeim sem ismernének rám, sőt a szívem hölgye elé is bátran állhatnék.

Ross most éppen olyan emelt hangulatban volt, amilyen lehangoltságot árult el az imént. Ujra meg újra gyönyörködött a tükörből feléje mosolygó új ábrázatában és diadalmasan mosolygott feléje. De midőn jobban hozzászokott az átalakított jelenséghez, egymás után ráismert a régi vonásaira és a kétely árnyéka ismét ráborult.

— Hm, még se tudom, — mondá minden oldalról nézegetve magát, — még se tudom, hogy biztonságban érezhetem-e magamat.

— Én olyan nyugodt vagyok, felelt James, hogy ez mindakettőnknek elég lehet.

— Oh, mellékesen megjegyezve, — vágott a szavába Daly, — két csomag van az ön részére odalenn. Eppen akkor hozták, amikor elmentem, hogy egy utolsó pillantást vessek a kedves, öreg Varndykere. Elfelejtettem fölküldeni, de megyek és elhozom.

E szavak után elhagyta a szobát. Midőn az ajtó becsapódott utána, Mortimer fölkel, gondolkozva és nyugtalanul járt alá s fel, közben hol itt, hol amott vett föl valami kicsiséget, szükségtelen figyelemmel nézegette, majd boszusan eldobta, hogy más valaminek szentelje ugyanazt a fölösleges figyelmet.

— Mi baja? kérdezte Ross.

— Hm, felelte James, magam sem tudom. Eddig mindig bíztam Dalyban.

Elhallgatott, hogy hallgatózzék és csakhamar
(Utánnymás tilos.)

hallatszottak a szőnyegtelen kőlépcsőn a kérdésben levő férfi léptei. Mindig biztam benne és most . . .

— Ember! kiáltott Ross izgatottan. Hiszen minden az ő kezében van és ha nem megbízható, úgy el vagyunk veszve, van oka . . .?

— Nem éppen, felelt James habozva, én azonban sajátságos ember vagyok és néha előérzetek s más furcsa dolgok befolyása alatt állok. A legkülönösebb a dologban az, hogy utólagosan mindig azt kell tapasztalnom, hogy nem csalódtam azokban. E pillanatig mindig föltétlenül megbiztam Dalyban, most azonban kételyeim támadnak, anélkül, hogy távolról is tudnám az okot.

— Eszszerű ez? kérdezte Ross, aki az árulás gondolatára elsápadt.

— Valami hideg borzongás féle — folytatta James a gondolatait, anélkül, hogy a kérdésre figyelt volna, — olyan figyelmeztetés féle!

— Ugyan ember! kiáltott fel Ross. Ha nem bizik többé benne, úgy egy szót se áruljon el a tervéből előtte.

— Ellenkezőleg, viszonzá James, rendkívül közlékeny leszek, — de most hagyjuk abba a dolgot, mert hallom a lépteit, rögtön itt lesz.

MASODIK FEJEZET.

Daly megnyomta a kilincset és a hóna alatt hozott két csomaggal oldaivást czipelkedett be az ajtón.

— Így ni, itt vannak tanár ur; szólt, az asztalra dobva a terhet. Képzelem, hogy mi van bennük. Emez a színházi szabótól való, ezt a másikat pedig az egyik emberünk küldötte, aki egészen a rendelet szerint járt el és óvakodott a kíváncsi kérdésektől.

E szavaknál elkezdte az egyik csomag spárgáit felbontogatni, mialatt Mortimer mosolyogva a másikkal foglalkozott. Rossnak, akit az előző beszélgetés nagyon nyngtalanított, csak a néző szerepe jutott és

mindent elkövetett, hogy izgatottságát el ne árulja. Az első csomag, amelynek kinyitásával elkészültek, közönséges lőszórpárnákat tartalmazott, amilyeneket a színészek szoktak használni, amikor szerepükben kövéreknek kell látszaniok, mint aminőknek a természet alkotta őket.

— Igen, mondá Mortimer, a párnákat fölemelve és vizsgálva, ezeknek jó hasznát vehetjük. Kissé túlzottak, de teljesen megváltoztatják az alakot.

Közben Daly a másik csomagot is kinyitotta, belőle egy rövidujju vászonkabátot vett elő, amely erősen ki volt vattázva és amelynek sok egyenlő nagyságu zsebe volt, amelyekbe csak nagyon kevés fért el és amelyek egészen közel voltak egymáshoz.

— Aha! — szólt Daly — könnyű kitalálni, hogy ez mire való. Maga nagy kópé, tanár ur, nagy kópé!

— Nos, mit gondol, mire való ez a kabát? — kérdezte James mosolyogva, miközben a kifogástalan körmeit nézegette.

— Nekem mind úgy látszik, mintha még egy jó csomó értékes papirosa lenne, — viszonzá Daly, a furcsa kabátot ide-oda forgatva. — Huszonegy zseb! Mindegyikbe száznál többet elhelyezhet belőlük, mi? Utközben a közönséges párnákat veszi magára és az értéktárgyakat a kajutládában tartja bezárva. Utolsó éjjel a párnák kirepülnek a kajutablakból, a tengerbe, másnap reggel pedig ezt a kabátot veszi magára, minnekutána a zsebeket teletömte az értékpapirosokkal. Az alak körvonalai ugyanazok és ön nyugodtan, vigan és fesztelenül halad el a vámhivatal előtt, holott — szerény számítással — százezernyi dollárnyi értéket visz magával. Nem igaz?

Ross egészen elképedt, de James derűlten felkaczagott.

— Epen ugy mondta el, mint ahogy kieszeltem, felelte. Jónak találja a tervemet?

— Nagyszerűnek, tanár ur! kiáltott Daly. Ön a legfurfangosabb ember akit ismerek.

— Az ön elismerése rendkívül hízegő, felelte James. Ezeket a kis tréfákat szenvedélyiely üzőm és sokat tartok arra, hogy rendesen és művészettel hajtsam azokat végre.

Hiszem, hogy bizonyos jellem vonások átöröklődnek a családokban és az én jellemvonásom, hogy látszólagos kicsiségeket is gondosan végzek el. Amaz emberek véleménye szerint, akik azt állítják, hogy a jellemet a kézből képesek kiolvasni, ez a vonás többnyire hosszú ujjakkal van összeköttetésben és ebben az esetben az én kezem igazat ad a tudománynak.

E szavaknál kinyújtotta szép, fehér kezelt és gyönyörködve forgatta mindentelé, úgy hogy két társa is megbámulhatta azokat.

— A szép kézre sokat tartok! jegyezte meg azután. Ez az előkelő ember egyetlen ismertető jele, — a nemes származás csálhatatlan bizonyítéka.

— Ezt én is mindig hallottam, felelte Daly. Már elhatározta, hogy milyen név alatt fog utazni?

— Hogyne! kiáltott James. Ismét a francziát fogom játszani. Szerencsére ugy beszélem ezt a nyelvet, mintha született franczia lennék. Így hát, mint Monsieur de Melan, barátom pedig, mint egyszerű Macfarlane fog utazni. Szakállamat és hajamat ugyan feketére festem, de néhány ezüstszálat meghagyok. Ez által kikerülöm a festés gyanuját. A halántékon is fehér maradhat a haj. Ez jószágos megjelenést kölcsönöz. Oszhaj a halántékon nagyon jól áll a java-korabeli férfinak.

— Oh, viszonzá Daly, azt hiszem, minden pompásan fog menni. Tehetek még valamit önökért? Félóra múlva értekezletem van.

— Tudtommal, semmit; köszönöm! felelte James, mire Daly távozni készült.

— Szent Isten, tanár ur, milyen ember ön! kiáltott az ajtóban megfordulva. Ilyet nem találni másodszor!

E szavakkal nevetve csukta be maga után az ajtót. James sajátságos arczkifejezéssel fordult a társa felé és mind a ketten hallgatózva lesték a lépések eltávolódását.

— Ha nem bizikebben az emberben, sugta Ross, még mielőtt a lépések kopogása teljesen elhangzott volna, — miért árulja el neki a terveinket?

— Mert azt hiszem, hogy ez a ravasz ficzkó, a legapróbb részletet is megjegyezte magának és annak idején, illetékes helyen számot ad azokról és mivel azt akarom, hogy a tudósítása ne legyen helyes.

— Ugyan, ugyan, — kiáltott, elfojtott izgatottsággal Ross, ha ennek az embernek csakugyan ilyen szándéka van, mi gátolja abban, hogy rögtön eláruljon bennünket.

— A saját érdeke, felelte nyugodtan James. Mi ezer font jutalmat ígértünk neki, ha az elutazásunkig szállást ad nekünk. Azonkívül a rejtekért és a kétes értékű ellátásért olyan bért fizetünk, amelyekkel egy palota tulajdonosa és egy elsőrendű szakács is beérhetné. Hetenként tizenkét fontot nyer rajtunk, amíg itt vagyunk:

— Oh sokkal többet nyer! felelte Rosa.

— Nos, hát az éppen nem megvetendő, viszonzá James, és mindenesetre várni fog, míg zsebében lesz az ezer fontja.

— De hiszen eddig bizott benne, jegyzé meg
(Utánnyomás tilos.)

Ross, miért kételkedik most, az utolsó perczben, a megbízhatóságában?

— Kedves barátom, felelte James az ő előkelő modorában, amely Rossot mindig megfélemlítette egy kissé, nem mondhatom azt, hogy valami határozott okom van, de ha egyszer valakinek a közelében hideg borzongás fut rajtam végig, azontul mértföldnyire kikerülöm azt a valakit. Lássá, aki egy ugynevezett gazember, az mindig veszélyben forog. Mindenki saját maga ítél a többiekről. Én sohasem árultam el a társaimat, ez nem tartozik a mesterségemhez és én nem csak gazember, hanem filozófus is vagyok. A nyereség és a kényelmes élet kedvéért sok olyat teszek, amit mások nem tennének; és ön is.

Ross közbe akart szólni, de meggondolta magát. — Daly talán olyasmit készül elkövetni, amit gyalázatosnak tartok, éppen úgy, amint ön is, én is sok olyasmit cselekszünk, amit mások bűnösnek tartanak, a igazság is több alakban fordul elő, mint a hogy a becsületességnek is sokféle változata van. Az ember, Mr. Ross, furcsa és rejtélyes egy állat és a kulcs, amelylyel a legtöbb esetben meg lehet fejteni, — az önzés.

— Azt hiszi, hogy addig biztonságban vagyunk, kérdezte Ross, és ráérünk kereket oldani?

— Ez idő szerint teljes biztonságban vagyunk, felelte James, és kereket is oldhatunk, amint elkészültünk.

James, attól a pillanattól kezdve, amint Daly jelenlétében azt a bizonyos borzongást érezte, amelyről beszélt, látszólagos gondtalansága és közlékenysége mögött, azon volt, hogy azt az embert a legalaposabban megfigyelje. A gazember örökös félelemben él és ez kitűnő tanító. Elethossziglani félelem megélesítette James esztét és ritka megfigyelő képességre tett szert. Az egész idő alatt, amíg a kezei szépségével azt a gyerekes ostobaságot űzte és az állítólagos terveit kifecsegte, látszólag ártatlan arczczal a legélesebben vizsgálta

azt az embert, akiről föltételezné, hogy árulóvá képes lenni. Meglehet, hogy a hideg borzongás csak ürügy volt és hogy a kételyei már korábban keletkeztek. Valószínűleg már előbb se bizott egészen abban az emberben, mert a gonosztevők ritkán biznak valakiben; annyi bizonyos, hogy most már szünetlenül vigyázott és bizonyos apróságok nem kerültek el a figyelmét. Midőn házigazdájuk az álnevüket tudakolta, kissé nagyon is élénk érdeklődést áruolt el és midőn James a feleletét mindenféle megtévesztésre szánt részletekkel bővítette ki, úgy látszott neki, mintha Daly iparkodott volna minden egyes apróságot jól megjegyezni. Lehet, hogy ez csak képzelődés volt, de éppen úgy alapos lehetett a gyanu s az bizonyos, hogy ama kérdés mögött szabadság, vagy fogság rejtőzött és még csekélynek látszó dolgok is fontosságot nyertek a képzeletében.

Amaz éjszaka óta, amidőn Varndyke ezredest elfogták, Ross egyszer se mert kimenni, míg James félelem nélkül barangolta be alkonyat után az utcáikat. Már akkor is, midőn a szakála még csak egy pár napos volt, elhagyta a rejteküket, hogy egy barátját, akivel okvetlenül beszélni akart, fölkeresse. Akkor néger utczai énekesnek öltözött, fényesre feketített arccal és kezekkel s rettenetes tarkacsikos vászonruhában s óriási papiros gallérral. Ehez még egy banjoja volt, cseréppipából pőfékelt és a mindennapi rendes megjelenéséhez oly kevésbé hasonlított, hogy lehetetlen volt ráismerni. Néhány hét múlva, amikor a szakála már félhüvelyknyire nőtt, rongyos csavargóruhában jelent meg, később pedig, amikor szakála már annyira fejlődött, hogy lehetett vele valamit csinálni, két-háromféle öltözetben is járt ki: vagy mint viharoktól barnult arcú tengerész, sárgaréz függőkkel a tülében és papagájt czipelve egy nagy kalitkában: vagy mint mankón járó külföldi,

vagy valami más alakban, ami éppen eszébe jutott. Mindeme vállalkozásoknál egy bizonyos személyiséget keresett, de mindaddig nem kedvezett neki a szerencse.

Az éjszaka meglehetősen gyorsan szállt le, mert az évszak már előrehaladott. Könnyű eső szemergett, a háztetők nedves ködbe valának burkolva és a kövezet csuszós volt. Szintelen hajnál a festett pomádék csodákat művelnek és midőn James az utczára kisorrant, szőkekaju német volt. Bajuszának vége fölfelé kunkorodott, mint a gácsér farktollai, német pipát szít, aranyba foglalt szemüveget viselt és midőn Rosszól bucsuzott, a német kiejtése a színművészet valóságos remeklése volt. Léptei az Oxford-utca egyik negyed-ötödrendű olasz csapszékebe vezették. Beléptekor a lecsapódó meleg pára egy pillanatra elhomályosította szemüvegét és csak néhány másodpercz múlva tekinthetett körül, midőn az a csapadék eltűnt volt. Arcza hirtelen kiderült, mert a szoba egyik sarkában egy magányosan ülő embert pillantott meg, akinek rögtön köszönt is. Emez bámulva nézett rá, James azonban mosolyogva ment hozzá, vele szemben leült, miközben valamit sugott neki. Amaz tüstént megérlette a dolgot és megrázta James kezét. Ez kávért rendelt, megtömte a pipáját, ivott és dohányzott, míg a másik az evéssel elkészült. Németül beszélgettek. James, mint már említettük, folyékonyan bírta ezt a nyelvet, de a másiknak meglehetősen nehézségeket okozott. Az étkezés befejezése és fizetés után elhagyták a csapszéket és kimentek az esőbe.

— Vezessen a lakására, mondá James, zavartalanul kell önnel beszélnem.

— Van talán egy kis fölösleges aprópénze? kérdezte a másik.

James egy Sovereignt adott neki, melyet amaz nevetve fogadott el, s megjegyezte, hogy már hetek óta nem is látott olyat. Azután rögtön egy kereske-

désbe lépett, többfelét bevásárolt és egy papirosba csavart palaczkkal tért vissza, mely a zsebéből kikan-
dikált. Ekkor Tottenham Court Roadba gyalogoltak
együtt, s egy ház előtt megálltak, melynek ajtaját az
idegen egy különös szerkezetű nyomóval kinyitotta. James
követte őt és csakhamar a lépcsőn föl egy sötét szo-
hába érkezett. Ott az idegen lámpát gyújtott és James
egy elég kedélyes szobában nézhetett körül, amelyben
mindenki jól érezhette magát, akinek nem volt meg-
csontosodott ellenszenve a piszok iránt.

— Biztonságban vagyunk itt hallgatózóktól? kért
dezte James angolul.

A másik bólintott, az asztalra tette a palaczkot
és az ágyra dobta a felöltőjét. Most látszott csak, hogy
fekete ruhában van és hogy citybeli kereskedősgédhez
hasonlat.

— Még mindig Jackson? kérdezte James.

— Még mindig Jackson, felelte amaz. Hogy ön
most micsoda, az mellékes.

— E pillanatban tökéletesen mellékes, szólt James,
később azonban megmondom önnek, hogy jelenleg mi-
lyen nevem van. Közbevetőleg meg kell jegyezmem,
hogy a helyzet nem a legrózsásabb.

A házigazda olyan kézmozdulatot tett, mintha a
szoba butorait tanuk gyanánt hívna fel, s mintha ez
elegendő lenne.

— Ime, itt van még négy font, folytatta James,
ez előleg, mert ez idő szerint egy kis szolgálatot kell
öntől kérnem, amelyet jól és gyorsan kell teljesítenie.
Ha ezt megteszi, szintén jól és gyorsan fizetek, más-
különben nem.

A Jackson névre hallgató férfi helyeslőleg bólintott
és vendéjét erősen szemmel tartva, a kandalló parká-
nyán döröghuzót keresett és a maróval kezelt palaczkot
kezdte kidugaszolni.

— Ismeri Dalyt? kérdé James.

Jackson abbahagyta foglalkozását és föltekintett.

— Yankee Dalyt?

James bólintott.

— Hm, igen, azt hiszem, elmondhatom, hogy Yankee Dalyt ismerem.

E szavakkal kihuzta a dugót, hogy csak ugy csattant, és visszatette a palaczkot az asztalra. Azután szagolgatta és nyaldosta a dugót, miközben James előadta a kívánságát.

— Szeretném Dalyt megfigyeltetni és megtudni, hogy minden nap minden órájának minden percében mit művel. Kénytelen voltam őt egy nagyon is messzerjedő bizalomban részesíteni és a mellett nem érzem magamat nagyon jól. Bizonyos tekintetben és természetesen jó pénzért, e pillanatban Daly oltalma alatt állok és...

— Oh, felelt a másik, hát így áll a dolog?

— Aha! kiáltott Mortimer, ön máris tud valamit! Tehát csak ki vele!

A Jacksonnak mondott férfi poharat tett az asztalra, a mosdószekevényen levő vizes palaczkot melléje állította és a magával hozott palaczkból kezdett töltögetni.

— Szóljon, majd ha elég.

Mortimer bólintott és alig volt egy evőkanálnyi a palaczkból a pohárban, máris intett a kezével. Jackson egy másik poharat hozott, kissé bőségesebben szolgáltatta ki magát, azután szintén az asztalhoz ült.

— Mit ér önnek ez a história? — kérdezte.

— Kérem szépen, ne vesztegessük az időt alkuozással, — felelte James. Tisztességesen megfizetem önt. Ha az ön értesítései tíz fontot érnek, valószínűleg husz fontot adok önnek; azt hiszem, ezt már tudhatná.

— Na, minthogy ön Dalyról beszél és minthogy

Daly a saját szakálára játszik egy kis játékot, ugy ez sokkal többet ér husz fontnál!

— Még akkor is megkapja, ha százat érne meg! De csak magam ítélném meg, hogy nekem mennyit ér.

— Kész pénzben?

— Azonnal! felelte James és kivette a jegyző-könyvét.

— Jó. Hallott már valamit egy bizonyos George Cholmondeley Vicarsról?

— Soha. Legalább nem emlékszem rá.

— George Cholmondeley Vicars azelőtt az angol bank alkalmazottja volt. Talán még emlékszik a Royce féle hamisításokra? A Royance testvérek hamisításaira?

— Hogyne.

— Vicas jött a dolog nyomára; ezáltal a banknak sok ezreket mentett meg és, amint mondják, gazdagon jutalmazták meg. Annyi bizonyos, hogy az állását otthagya és azóta több hasonló esetben kérték ki a tanácsát. Hogy ravasz-e, vagy csak szerencsés nem tudom, de ez különben egyre megy, azonban érdekelni fogja önt, hogy ez idő szerint Ross után leskelődik, aki bele van keveredve abba a dologba, amely ma reggel Old Baileyban ért véget. Rosson kívül még egy más valaki is részes benne. A rendőrség azt hiszi, hogy az «Angolna» de ön kétségkívül éppen olyan jól be van avatva, mint a rendőrség.

«Angolna» volt az a csufnév, amely alatt James-t a királyság összes titkos rendőrei ismerték.

— Igen, — viszonzá nyugodtan, de anélkül, hogy egy kis szorongatottságot leküzdhetett volna, — ez rendkívül érdekes, csak azt szeretném tudni, hogy Dallynek mi köze hozzá?

— Daly tegnap este a Vicars lakásán volt. Iszonyuan beburkolózott ugyan, de minthogy éppen egy

utczai lámpás alatt találkoztam vele, jól ráismertem, Különben ez anélkül is sikerült volna, mert feltűntek fényes lakkezipőí és csak egy embert ismerek, aki közönséges ruhához, a londoni utczák szennyében lakkezipőt viseljen, és ez Daly,

— Nagyon örülök, hogy végre megtaláltam önt, szólt Mortimer; kivette a tárczáját és szilárd kézzel olvasta a bankjegyeket az ásztalra.

— Az öt fontot, ami már önnél van, nem vonom le. Azonfelül mondjunk száz guineát, azt hiszem, ez elég lesz.

Jackson egy erőteljes cáromkodással azt állította; hogy James egy valóságos vérbeli herczeg.

— Ezt nem mondhatnám viszonzá emez, de az én ereimben éppen olyan jó vér folyik és tudok tisztességes ember módjára viselkedni. Ezennel egy hétre szolgálatomba fogadom, ezalatt azonban éjjel-nappal, testtel-lélekkel a rendelkezésemre kell lennie.

— Az ön embere vagyok! kiáltott a másik, miközben a bankjegyeket a zsebében eltüntette.

— Es ezenkívül — tette hozzá James, miközben nyájas és szép mosolylyal fölkelte s társának a mellére veregetett — megbízható, mert . . .

— Nagyon helyesen, vágott közbe a Jackson-nek mondott ember, mert ön nagyon sokat tud rólam.

HARMADIK FEJEZET.

Ugy látszott, hogy a Jackson névre hallgató ember becsületesen meg akarja érdemelni a pénzt. Ora hosszat a Bloomsburg-beli ház körül settenkedett, úgy figyelte meg Daly jövőjét-menését, mint a macska az egeret és bárhova ment is Daly, ő úgy követte, mintha az árnyéka lett volna. Hetszer ment Daly abba a házba, ahol Vicars lakott és Mortimer néhány órával a látogatások után már tudott azokról.

Két nappal a leírt beszélgetés után, Mortimer és

uj szolgája ismét a Tottenham Court Road-i szobában ült együtt.

— Megbízhatik ezekben a följegyzésekben, szolt Jackson és egy iv papirost nyújtott Jamesnek, amelyre órák és helyek jegyzéke volt, szép tisztán írva.

Mortimer egy másik papirost vett ki a zsebéből és összehasonlította a kettőt.

— Micsoda? Nem bízik bennem? Kérdezte a másik, majdnem fájdalmas hangon.

— Természetes, hogy önt is megfigyeltettem, mondá szárazon James. Az én helyzetem sokkal csiklandósabb, semhogy rákon megbízhatnám bárkiben is. A két jegyzék különben megegyezik és csakugyan úgy látszik, mintha Daly alkudoznék az ellenséggel. Komoly lépéseket azonban mindaddig nem fog tenni, amíg ki nem fizettem. Meglehet, az a szándéka, hogy minket a pályaudvaron, vagy Southamptonban a hajó földézetén, vagy talán csak New-Yorkban elfogasson. Valószínűleg kikötötte, hogy a rendőrség oly módon járjon el, ami semmiféle gyanút se vet rá. Tehát ezentul is szemmel tarthatja, ámbár nem hiszem, hogy még valami lényegeset tudhatna meg. Azonkívül átadom önnek ama tárgyak jegyzékét, amelyekre szükségem lesz. Vásárolja be és főképpen arra figyeljen, hogy a ruhadarabok a mértékeknek megfeleljenek. Jövő péntekre mindennek itt kell lenni.

Jackson átolvasta és gondosan eltette a jegyzéket, mire James elbucsuzott és mély gondolatokba merülten veszedelmes lakására visszament. Bármilyen sokféle és sajátságos tapasztalatokon ment is már keresztül, a saját táborából kiinduló árulással még nem állott szemben. Ismerőseinek az élményeiben ugyan a legközhörségesebb dolgok közé tartozott az árulás és jól tudta, hogy a «tolvajbecsület» nagyon is csalóka. De megrendítette őt közvetlen közelében látni az árulást és

minden erejét segítségül hívta, hogy az áruló terveit kijátszhasssa. Természetesen mindenekelőtt szükséges volt, hogy viselkedésében ne mutassa Daly előtt, hogy fölledezte a turpisságát. Hasonló körülmények között meg-erőltetésébe került ugyan a vidámság, de azért látszólag tulesapongó jókedvben toppant közös szobájukba Ross elé.

— Nehéz kö esett le a szívemről! kiáltott.

— Mi történt? kérdé remegő hangon Ross, mert az aggodalom e napjaiban, kapva kapott a megnyugtató legkisebb morzsái után is.

— Emlékszik még arra, amit multkor Dalyról mondtam?

— Hogy emlékszem-e még! kiáltott Ross. Embar! A mióta először beszélt róla, nem voltam képes másra gondolni és ha rágondolok, reszketnem kell!

— Nos, folytatta a bölcs Mortimer, kisült, hogy az egész csak a képzelődésem műve volt. Sok fáradsá-gomba és pénzembe került szemmel tartatni őt és még többbe, hogy alaposan kitapogassák őt. Az én fondorko-dásomra nagy jutalmat ajánlottak neki és erős kísértés-nek van kitéve, hogy mindent elmondjon, amit tud. De ő kereken eltagadta, hogy minket ismer és valóban súlyos körülmények között teljesen megbízhatónak mu-tatkozott. Természetesen nem szabad vele még csak távolról is, sejtetni, hogy nem bízunk benne. Derék flu és a világért sem akarnám, ha valamelyikünk egy ilyen célzással megsértené.

Ross nagyon helyeselte ezt a nézetet és egészen megkönnyebbült. Dalyt, aki csakhamar megjelent, hogy két vendégét barátságosan meglátogassa, úgy a furfan-gos Mortimer, valamint a most már teljesen nyugodt és legkevésbé se gyanakvó Ross a legszívélyesebben fo-gadta. Az igaz, hogy gazember volt és kiszolgáltatta a benne bízó barátait, de azért benne is volt emberi érzés, úgy hogy áldozatainak ez a nyája sága ugyancsak teszélyezte.

A szoba meleg és kedélyes volt; a lámpa égett és a tűz vigan lobogott. James az öplüsspongyolójában és papucsosál a lábán, a karosszékben ült és szivarozott, miközben whiskyből és apollináris vízből kevert gyöngé grogot szörpölgetett. Társai hasonlóképpen voltak ellátva és James átszólag egészen a körülményekhez alkalmazkodva beszélt terveikről.

— Kedves barátom, iszonyu unalmas lett volna ez az idő, ha ön nem fogadott volna olyan szeretetre méltó módon magához, — mondá szívélyes és lekötelező hangon Dalynek. Onnek köszönhetjük biztonságunkat és csakugyan furcsa lenne, ha ezért nem lennénk hálásak ön iránt. Magától értetődik, hogy az ellátásunkért megfizetünk, még pedig nagyon tisztességesen, de azért, nézetem szerint, ez által még se csökken a tartozásunk. Dalyi ur, ami helyzetünkben levő emberek gyakran jutnak abba a helyzetbe, hogy rendkívüli mértékben kell társaik hűségében és barátságában megbizni és könnyen eljöhét az a nap, amikor Ross ur, vagy én, vagy mind a ketten, hasonlóval fizethetjük vissza az ön jó szolgálatait. Ha egy ilyen alkalom mutatkozik, azonnal síelni fogunk azt fölhasználni, erre számíthat Daly ur. Nagyon fogunk örülni, ha a hűségét hasonló hűséggel viszonzozhatjuk.

Daly önkéntelenül is arra gondolt, hogy ez nem sokat használna neki, de azért minden lehetőet elkövetett, hogy nyájasnak lássék és a két vendége egészségére ivott.

— Jövő péntek este utazunk el, folytatta James, szombaton a csatornán hajókázunk és hat nappal később Monsieur de Mélan és barátja Mr. Macfarlane ki fog kötni az Egyesült Allamok területén. Igérem önnek Daly ur, hogy első ebédünknel a Hôtel Waldortban, az ön egészségére fogunk inni. Ne felejtse el esetleges átutazásáról benünket értesíteni. A legszívélyesebben fogjuk önt fogadni.

— Ezt meg is tesszük, szólott Ross. Én idősebb ember vagyok Daly ur és jöllehet a nyereségvágy olyan vállalkozásba sodort, mely a törvényekkel ellenkezik, mindeddig a törvényeket tisztelő polgár valék. Az utóbbi három hó az olyan embernek mint én, akinek egészen más szokásai és tapasztalatai voltak, sulyos megpróbáltatás ideje volt. De azért alkalmam nyílt ezen idő alatt sok olyast élvezni az ön részéről, amiért örökre hálása maradok. Ennek kijelentése mellett kezét adok önnek, hogy amiben Alexander Ross szolgálatára lehet, csak szólnia kell és én rögtön megteszem.

Dalyra, aki az árulás díját ugyszólván már a zsebében érezte, mindez nagyon kinos volt, arcza azonban semmit sem árult el a zavarából, de azért fölhasználta a legelső alkalmat, hogy elillanjon.

Természetesen iparkodott, maga előtt, szépíteni a dolgot, hogy társai gazemberek, de azért nagyon nyomorultnak érezte magát és nagyon elégedetlen volt magával. Ez a hálás ömlengés jobban hatott a lelkiismeretére, semmint gondolta volna.

James még egyszer kilopózott, s fölkereste szolgáját, aki a rábizottakat az utasítás szerint pontosan elvégezte.

— Merészen kell játszanom, mondá neki James. Rendeljen egy szekeret és egy bérkocsit, de csupa olyan embereket válasszon ki, akikben minden körülmények között megbizhatunk. Itt több utasítást irtam föl, ezeket szószerint kövesse. Holnap fogjuk jáékunkat kijátsszani és hajszálnyira fog a dolog menni.

Jackson, akinek James minden egyes részletet újra meg újra az emlékezetébe véselt, teljes szólogadást ígért. James ezután távozott. Husz óra mult el és elérkezett a valódi idegpróba pillanata. Mortimer még egyszer megnyirbálta Rosst, mert a hajművész időközben elhatározta, hogy társát még fölismerhetetlenebbé változtatja át, Ross mindaddig nem törődött külső

megjelenésével: nagy és kényelmes czipót viselt, jó kora kabátja bő volt és az összes ruházata régi divatu. Lába most a legvékonyabb és legszűkebb czipóban szorongott, kabátja a legujabb szabás szerint készült és előkelő benyomást tett. Keztyűje úgy tapadt a kezéhez, mintha rá lett volna öntve és olyan gallért is nyakkendőt viselt, hogy majd megfuladt tőle. De legnagyobb kinokat mégis az a fűző okozta, amelybe préselve volt, hogy termete minél karcsubb legyen.

Volt azonkívül pompás premmel beszegett felsőkabátja is, ódivatu szemüvegét pedig aranyloglaltu orrcsípítővel váltotta föl. A legdivatosabb alakuselyem czilinder, mely úgy fénylett, mintha tükör lett volna, egészítette ki az elegáns alakot és a legteljesebb meggyőződéssel el lehetett mondani, hogy aki nem tudott az átalakításról, nem issejthette az eltűnt Rosst, ebben a pompásan öltözött vén divatbolondban.

Mortimer éppen ilyen alaposan átalakult. Tetőtől talpig franczia volt és senki sem kételkedett volna, még csak pillanatig se, hogy nem tökéletes előkelő uriember.

Daly még egyszer meglátogatta őket abban a szobában, amelyben olyan sokáig laktak, még egyszer jól szemügyre vette őket, bezsebelte a lakóért és elbucszott tőlük.

Az elutazók az Enston-téri vasuti étteremben készültek enni, ezért akartak másfél órával korábban elindulni hazulról, mint ahogy kellett volna.

James nagyon sok angol bankjegyet olvasott le az asztalra. Egy száz fontosat, több ötvenest, sok huszasat és néhány ötöset, de egyetlen tiz fontosat se. Olyan oktől, amelyet ő és Daly is nagyon méltányosnak talált.

Nos, kedvesbarátom, szölt Daly, szerencsés utat kívánok maguknak. Megvannak a Southamptonba szölı

utijegyeik? . . Helyes. Nagyon sajnálom, hogy elveszítem magukat és fájlalom, hogy nem kísérhetem ki a vasut-hoz, de másfelé vagyok elfoglalva.

— Ohó! gondolta James. Az elfogatásnak tehát az Euston-téri pályaudvaron kellene megtörténni!

Szeme villogott, mikor a Daly kezét megszorította — Isten önnel Daly ur, mondá, remélem, hogy még találkozunk ebben az életben és hogy akkor még viszonzozhatom a mostani barátságát.

A podgyászt már lecipelték és a pitvarban volt felhalmozva. A ládák és táskák olyanok voltak, aminők zsidóknál kaphatók és szép betűkkel rájuk volt pingálva a tulajdonosok neve: «H. de Melan» és «R. D. Macfarlane.»

Az ajtó előtt podgyászos szekér és a mögött bérkocsi állott, amelynek kocsisa egy segítőt vett magához. Midőn a podgyász el volt helyezve és az utolsó bucsuzás is megtörtént, Ross ideges gyorsasággal, James pedig sokkal több nyugalommal sietett a kocsiba ülni. A kocsis sühintott az ostorával és a két kocsit elrobogott.

— Most pedig kezdé James, egy kis ujságot kell önnek mondanom. Soha életében sem volt nagyobb biztonságban, mint most, ezért hát ne veszítse el a fejét, ha azt meghallja, amit önnek mondandó vagyok.

E szavaknál Rosst karon fogta és érezte annak reszketését.

— Hallja? Erti. Mi teljesen biztosak vagyunk, de azért csak éppen egy hajszállnyira menekülhetünk meg. Az a ficzkó elárult!

— Elárult? Daly? Mit beszél?

— A rendőrök a Hotel Eustonban várnak ránk, mondá James és Ross olyan mozdulatot tett, mintha ki akarna ugorni a kocsiból.

— Üljön nyugodtan, maga bolond, kiáltott James

a helyére visszaszorítva Rosst. Nem hallotta, hogy azt mondtam, hogy biztonsáiban van?

Ross lassanként megadta magát és amikor teljesen lecsillapult, James hozzáhajolt és a fülébe sugta: Legyen egészen nyugodt, de ha kiszállunk, pillanatig se maradjon az utcán állva, hanem azonnal kövessen.

Ross megigérte, hogy mindent megtesz, amit társa követel, de az új rémület, mely az utóbbi napok hosszú lázas várakozását és az iszonyú félelmet követte, majdnem elkábította.

Midőn a kocsi végre egy nyitott kapu előtt megállt, a Mortimer pillanat alatt kiugrott a gyalogjáróra, míg Ross lassabban követte őt. Ekkor Jackson lihegve szaladt hozzájuk.

Ezután mind a hárman beléptek a házba, Jackson becsukta a kaput és a hátát nekifeszítette.

— Senki ... se ... követett, mondá levegő után kapkodva.

— Ugy hát előre! szólt James és könyökön fogta Rosst. —

A lépcsőn fölmentek a Jackson szobájába, a kandallóban virg tűz égett, a szoba közepén négyszögletű asztal, rajta két tükör és mind a kettő mellett két meggyújtott gyertya. Az asztal két oldalán egy-egy széken, szép rendesen összehajtogatott ruhadarabok voltak fölhalmozva.

— Vetkőzzék le! kiáltott Mortimer. Azok az ön ruhái, amelyeket magára kell venni. . . De ne vesztegessen az időt. Öltözködés közben mindent megmagyarázok.

Ross követte a vezére példáját és nehézkesen vetkőzni kezdett, de annyira reszketett, hogy alig használhatta a kezét.

— Daly elárult a banknak, — mondá James gyorsan vetkőzödvé, miközben minden levetett ruhadarabot szép rendesen összehajtogatott. Önnel szemben kénytelen voltam úgy viselkedni, mintha ő becsü-

letesen járna el velünk, mert különben az ön megváltozott magaviseletéből megsejdíthetett volna valamit. Onben van még egy kis konok, veleszületett becsületesség, ami nem engedi, hogy az érzelmeit elrejtse. Ebben a pillanatban a vasutnál vár ránk a rendőrség és Daly, Mr. Cholmondeley Vicars közvetítésével lépett vele érintkezésbe.

— Vicarst ismerem, felelte Ross a gombolkozással bajlódva.

— Okom van hinni, hogy Vicars látott minket, — folytatta James. Egy sejtélem azt sugja nekem, hogy Vicarst a távozásunk előtt becsempészik házukba és én erre az esetre egy értesítő jelet állapítottam meg. Emlékszik, hogy körülbelül egy óra előtt valaki az utcán «Annie Laurie» dalát furulyázta? Vicars most a pályaudvaron van, hogy minket a rendőröknek megmutasson, mert jól tudja, hogy milyenek vagyunk ez időszerint. Már most, ha észreveszi, hogy nem jövünk, azonnal kutatni kezdenek, de mielőtt azzal valamire mehetnének, nekünk már más alakban tükön-bokron át kell mennünk.

NEGYEDIK FEJEZET.

— Mielőtt az öltözködést folytatná, — mondá James, — távolítson el minden festéket a hajától. A mosdóasztalon amott fog forró vizet találni. De kérem siessen, mert ha magammal elkészültem, még önt kell munkába vennem és sok időt nem vesztegethetünk. Azt a gaz Dalyt alaposan lefőzzük! Évek óta nem voltam olyan helyzetben, mely a szellemi képességeimet annyira megfeszítette volna, mint most.

Ross nem kívánt bővebb magyarázatokat és nem is igen bírta volna azokat megérteni, ha meg is kapta volna. Társa pedig egy rendkívül merész csinyre készült, amely éppen olyan egyszerű, mint veszedelmes volt. Attól a pillanattól, amidőn Daly kétszínűségéről

meggyőződött, kezdte ezt a bámulatos tervet kifőzni és most már minden előkészület meg volt téve a kiviteléhez s a legapróbb részletről se feledkezett meg.

Mialatt Ross fejét a festék eltávolítása után törülközővel dörzsölte, James megnyomott egy csengőt, mire egy férfi lépett be, fésülőköpenynyel a karján és ollóval a kezében.

— Előbb azt az urat vegye elő, parancsolta James. Rövid, határozott, katonás hajnyírást. Tisztiszolgát fog személyesíteni.

— Igenis, felelte a belépő, mintha a reávaró feladat a mindennapi munkái közét artoznék. Az az ember a gazemberek fodrásza volt, aki azelőtt maga is a tolvajok czégéhez tartozott és most szerencséjének tartotta, ha az egykori czéhének elsőrendű csillagait (természetesen óriási fizetésért) kiszolgálhatta.

Mielőtt Ross eszmélethez juthatott volna, hogy mi történik vele, már fésülőköpenybe burkolva egy széken ült és az olló fürgén dolgozott a fején.

— Le a szakállal! kiáltott James. Csak a bajusz maradjon meg. A haját, bajuszt, szemöldökét feketére kell festeni.

— Parancsára, felelte a fodrász és meglepő ügyességgel kezdett szappanhabot verni.

E közben James a saját személye külsejével foglalkozott. Ő is kimosta hajából és szakálából a festéket és ismét ezüstösen fénylő őszén állt ott. Aztán, míg a hajművész Rossal dolgozott, a felsőkabátjából egy üvegcsét vett ki és arcát, nyakát megnedvesítette az üvegben levő folyadékkal. Ennek az volt a hatása, hogy a bőre barnás színre változott, mint az olyan világos bőrű emberé, aki sok évet töltött a tropikus nap alatt. A homlokon éles vonal választotta el a barna részt a világostól, máltal az arcznak rögtön katonás jellege lett, minthogy az ilyen kétféle arczu csak is katoná-

tiszteknél fordul elő, akik kis szolgálati sapkát viselnek. Ez a munka nagy gondosságot igényelt és mire elkészült vele, a borbély is készen állt a második feladat végzéséhez.

— Ott feküsznek a ruhái, mondá James Rossnak, midőn ő foglalta el annak a helyét, a borbély keze alatt. Oltózzék fel gyorsan, — folytatta, a fésülőköpenyt a vállára vetve. Nalam is katonás hajvágás. Hagyja meg a bajuszt és egy parányit a pofaszakálból.

A pillanatok repültek és a hajművész ritka ügyességgel kezelte az ollót és borotvát. Mortimer nyugodtan ült a széken és az előtte álló lehetőségeket és a terveit gondolta át. Az ő éter gazemberesze fontolóra vette ezt és azt a védelmi és mentőeszközt, s mindent kielégítőnek talált. Egy órányi idő volt, mely az összes leleményességét igénybe vette, egy rendkívül fontos óra és ő úgy érezte magát, mint egy diadalmas hős, de amellett egy reá nézve nagyon jellemző vonás lépett nála előtérbe. Az egyetlen veszély, mely a két jómadarat fenyegette, az elcsipés, s az ezt követő fogság lehetett. Fájdalmat és sebeket okozó küzdelemtől ellenben, nem kellett tartani. Jamesnek természetesen nem volna kellemes a hosszú fogságra való kilátás, mert szerette a kényelmet, a jó evés-ivást és a lustálkodást, de még is sokkal jobban irtózott az esetleges küzdelem következményeitől. A bátorság, mint minden egyéb tulajdonság is, különböző módon nyilvánul. A legtöbb ember szívesen fölvenné a küzdelem veszélyét, hogy egy hosszú fogság kellemetlenségeit kikerülje és ezren meg ezren, akik nyugodt szívvel vonulnak a csatába, remegtek volna ama terv gondolatára, melyet ez a bátornak nem nevezhető gazember kieszelt, ha nekik kellett volna azt végrehajtani és az azzal összelüggő veszélyeket kikerülni.

Ross előbb készült el, s üres kézzel állt ott, lesve, hogy mi fog most történni és a vezére megjelenésében

véghezmenő változásokat figyelemmel kísérve. Az a Mr. de Melan, aki félórával azelőtt a Bloomsburgi házat elhagyta, tetőtől-talpig francia ember volt; az az új ember viszont tetőtől-talpig angol és katona volt. James begombolta a fekete-szürke vegyülékű kabátját és gondosan vizsgálta Rosst, mialatt a borbély az eszközeit összeszedte és eltünt.

— Nagyon halvány, jegyezte meg Mortimer, de ezen segíték.

Az a folyadék, melyet a saját arcszínének barnítására használt, ismét előkerült és bámulatos volt, mennyire megváltoztatta nem csak az arcszínt, de még az arczkifejezést is. A szemfehére sajátságos módon kiemelkedett, mi által az arc egészen más jelleget kapott.

— Még egy árnyéknyi fehéret a szemöldökébe és készen van.

E pillanatban Jackson egy tálczával lépett be, melyen egy pezsgős üveg, két pohár és egy tányér sonkás zsemlye volt. — Egyék, egyék. kínálta Mortimer Rosst, és erősítse a lelkét. Még negyven perczünk van a távozásunkig, — folytatta az óráját megnézve. Jackson, el lesz intézve addigra a podgyász?

— Mindenesetre, felelte Jackson, akit az izgatottság kissé idegessé tett. Tíz percz múlva minden készen lesz. A holmit, amennyire csak lehetett, a megjelölt mértékek szerint szereztem be, minden «Mr. A. B. Forfar» névvel van jegyezve és nagyon előkelő benyomást tesz. Remélem Mr. Mortimer, ha a nagy viz tüző partján szüksége talál lenni egy ilyen magam fajta emberre, nem feledkezik meg rólam. Megbízhatik bennem és ez mai napság ér valamit.

— Ezt nem felejttem el, viszonzá James. A legnagyobb elismerésemet fejezhetem ki Jackson, az ön buzgalmaért és értelmiségeért. Ez ideig minden úgy ment, ahogy csak kívánhattam.

— Forró köszönet Mr. Mortimer! rebegte Jackson hálásan.

A kis gazember meglapult a nagy gazember előtt, éppen úgy, mint minden más hivatásban, a kis szellem meg szokott lapulni a nagy előtt. Vannak emberek, akik semmit sem akarnak az arisztokráciáról tudni, mintha bizony nem volna minden társadalmi osztályban arisztokrácia! Mintha bizony egy tucsat ember élhetne együtt egy hónapon át, anélkül, hogy valamiféle arisztokráciát teremtené, legyen az az ész, a pénz, az izmok, a merészség, a ravaszság, a jóság, a kegyetlenség, vagy más egyéb tulajdonság arisztokracziája, amely tulajdonságuk valamelyik társuknál különösen ki van fejlődve. James az ő fajta emberek között arisztokrata volt és még akkor is, midőn jól tudta, hogy elérkezett a döntő pillanat, örömet szerzett neki és büszkévé tette, hogy a tekintélyét ilyen módon elismerik.

Jackson nagyszerű borraivalót kapott és elbocsájtatott. Ross szíve vérzett, látva, hogy az utóbbi időben mint szórják a pénzt és nagyot fohászkodott arra a gondolatra, hogy a gonoszság utjai mekkora áldozatokat követelnek.

— Ah, ebben a pillanatban szegény ember vagyok mondá — igen, sok ezer fonttal szegényebb, mintha nem tértem volna le a becsületesség ösvényéről. Oh, csak ismét becsületes ember lehetnék! Oh, milyen prédikációt tudnék tartani!

— Ez éppen nem az a pillanat, amelyben a prédikáció hasznunkra lehetne, viszonzá James. Igyék még egy pohár bort és egyék még, ha bír. Majd ha a »City of Paris« földéjzetén leszünk, annyi prédikációt tarthat, amennyit csak akar!

— A »City« . . . nyögte Ross és alig birt tovább beszélni, de midőn James az ő idegenné átalakított arczával tántorítatlanul ránézett, olyan erőfeszítést

tett, mintha lidércznyomást akarna lerázni magáról. A »City of Paris«-on?

— Persze, felelte James.

Sajátságos volt, hogy ez az ember minden egyes átöltözéssel, az illető társadalmi állás modorát vette föl, a nélkül, hogy ez neki valami nagy erőfeszítésébe került volna. E pillanatban egészen katona volt; kevés szavu és éles hangu.

— Ember! kiáltott Ross. Hiszen ön maga beis-merte, hogy a pályaudvarnál várnak rá a rendőrök!

— A pályaudvaron levő rendőrök, felelte James a legnagyobb hidegvérrel, Monsieur de Melant és Mr. A. P. Macfarlanet várják, nem pedig Mr. A. Q. Forlart és szolgáját. Amint már mondtam, Vicars-t a házukba bocsájtották, hogy jól megnézzem és ránk ismerhessen. Látott egy feltűnő francziát és egy nyegle, vén angolt. Angol katonatiszt és ennek szolgája nem fogja őt érdekelni. Mellesleg mondvá az ön neve — Dundas. Jegyezze meg magának.

Ross egy pohár pezsgőt hajtott le. Köhögni kezdett és még több észrevételt tett.

— Azt képzelem talán, hogy a fejemet ily módon dugnám az oroszlan-szájába? kérdé. Nem, nem kedvesem... még nem bolondultam meg egészen, még nem.

— Egyetlen emberi tervről se lehet előre megmondani, szölt James, fog-e sikerülni, vagy nem. Az enyém a legjobb, amit kibírtam eszelni és mindenesetre megpróbálom végrehajtani. De hogy önnel mi fog történni, ha egyedül magára lesz utalva, azt könnyű megjósolni: Ön egy hétig se fogja a szabadságát élvezni.

Ross szerette volna a haját tépni, de olyan rövidre volt nyírva, hogy ne is bírta megmarkolni.

— Az én terveim olyan tökéletesek, — folytatta James, a nélkül, hogy a társa kétségbeesésével törőd-nék, — amennyire csak emberi leleményességtől kitel-

hetik. Dalyt lerázni lehetetlen volt; tehát nem maradt egyéb hátra, mint kijátszani. Az az álöltözet, amelyben lakásunkat elhagytuk, kiünően szolgálta volna a céljainkat, ha az a gazember el nem árulja. Ekkor megértettem az eszemet és éppen az árulást vettem a biztonságunk alapjául. Biztonság, Mr. Ross!

Ismételte James, miközben fölkel a székről és tenyerével halkán megveregette az asztalt.

— Amint megszűntem Dalynek binni, megbíztam az én eszes Jackson barátomat, hogy váltson a «City of Paris» fődélzeten két jegyet Torfar kapitánynak és a szolgálójának. Továbbá ruhákat csináltattam és egy olyan átalakítást gondoltam ki, melyet az előbbiből kiindulva, könnyen keresztül lehetett vinni. Rendeltem utiládákat és táskákat Forfar kapitány nevével és ezt a skóthangzásu nevet leginkább az ön kiejtésihibájára való tekintettel választottam. Forfar kapitány neve már öt nap óta szerepel ama szép hajó utazásának névsorában, amelyen átszeljük az oczeánt és Fortar kapitány az ön gyávasága daczára is e hajó utasai között lesz. Ami önt illeti, jöhet is, maradhat is, de az elhatározás pillanata elérkezett.

Az a szerencsétlen ember engedett. Olyan állapotban, mintha hipnotizálva lenne, átvett egy kalapot, egy felöltőt, egy pár kutyabőr keztyűt és a felöltésnél úgy segítettett magának, mint egy kis gyermek. Mortimer azután a pezsgő utolsó cseppjeit öntötte a poharakba és szivarra gyujtott. Aztán a karjára vetett palettoval, vig dalt dudolgatva, lement a lépcsőn. Jackson már várt a nyitott kapuban, amely előtt egy bérkocsi állt indulásra készen.

— A podgyász már elment, szolt Jackson és Southamptonig fel van adva. A kabinba tartozó holmi külön van megjelölve. Itt vannak a feladási jegyek; most pedig — szerencsés utat!

— Oszinte köszönet, Jackson! felelt James éppen

annyi skótkiejtéssel, amennyi egy művelt embernek is megengedhető. Üljön le Dundas és ne felejtse el holnap reggel a new-yorki táviratot, meg a titkos íráshoz való kulcsot.

E szavak után követte Rosst a kocsiba és elrobogtak. Ross izgatottsága sajátos közömbösségnek engedett. Az izgatottság forgatagának középpontján volt, ahol — mint mindenki tudja — kevés a mozgás. James idegei pedig úgy meg volt feszülve, hogy érezte, miszerint a csavar egyetlen fordultával valaminek meg kellene benne szakadni és őt tehetetlenné tenni. A mellett azt is érezte, hogy külsőleg tökéle esen nyugodtnak látszik, hogy a hangja tiszta és szilárd lenne, ha megakarna szólalni és hogy a keze éppen olyan kevésbé remeg, mint a kovács ülője.

Rosznak a pályaház úgy tűnt föl, mint a fénypontok ködszerű tömege, semmi egyéb.

— Kövessen, mondá neki James, minekutána kifizette a kocsist és a személypénztár felé indult. Egy első és másod osztályu jegyet Southamptomba.

Polgári ruhába öltözött rendőrtisztviselő állt a pénztár mellett. James nyugodtan a szemé közé nézett, mialatt a jegyekre és a visszajáró pénzre várakozott.

— «City of Paris»-ra, uram? kérdé a rendőr.

— Igen, felelte James.

— Szabad a nevét kérnem?

— A nevemet? Minek?

— Hivatalból kérem, tehát a neve?

— Forfar . . . A. R. Forfar kapitány és szolgám John Dundas, felelte James.

— Rendben van, viszonzá a rendőrtisztviselő, minekutána a kezében levő névsort áttekintette. Csak a hivatalos kötelességemet végeztem.

Forfar kapitány mosolyogva bölintott és tovább.

— Itt a jegye Dundas és amott kocsija.

— Istenem, nyögte Ross borzadva, hiszen itt van Vicars !

— Southamptonig nincs szükségem magára, szolt James, de majdnem azt kell hinnem, hogy már megint ivott. Ne is szóljon, hiába mentegetőznék! ott a kocsija, szálljon be és iparkodjék kialudni mámorát, hogy holnap jobban végezhesse a szolgálatát.

Az ott álló kalauz miatt volt szükség erre a szigorú hangra. Ross felelni akart, de James egy kézmozdulattal hallgatást parancsolt neki.

— Kikérek magamnak minden feleselést!

Ezután egy első osztályú dohányzókocsiba szállt, amelyben már többen ültek.

Az az ur, akit Ross Cholmondeley Vicarsnak mondott, alá s fel járt vonat előtt és minden érkezőt szemügyre vett.

Mortimer testének minden izében érezte, hogy ez az ember közelében van és remegett, jóllehet hátat fordított neki és a vagon szilárd fala választotta el tőle. Ekkor Vicars az ablakhoz lépett és betekintett.

Ez volt az elviselhetetlen feszültség legkínosabb pillanata.

— Még sincsenek itt! szolt a kísérőjéhez. Lehetőségesnek tartaná ön, hogy . . .

A többi szavát elnyelte egy podgyászos kocsi dübörgése. Azután következett a várakozás iszonyú öt percze.

Végre felhangzott a kiáltás: «Kész!» majd: «Mehet» és a vonat lassanként mozgásnak eredt.

OTODIK FEJEZET.

James egy megátalkodott gonoszlelvő volt, de azért nem hiányzott belőle az érzés és nagyon tudott örülni, ha magával meg lehetett elégedve, éppen mintha a legbecsületesebb és a legtiszteletreméltóbb ember lett volna.

Ross is gazember volt, de szeretett mentségeket találni a saját romlottsága szépítésére és szabad idejének nagy részét arra fordította, hogy a saját megnyugtatására, önmagának bebizonyítsa, hogy tulajdonképpen nem is nagyon rossz.

Igy jutottak mind a ketten ahhoz a hamis felfogáshoz, hogy az angol bankjegyek hamisítása nem is bűn, hanem egy egészen tisztességes kockázat, amelynél nagy veszélyekkel szemben nagy nyereség várható.

A bank csak egy célpont volt és az a tény, hogy a hamis bankók a bank valódi papirosára nyomattak, lehetetlenné tette a visszautasításukat. Eszerint — így következtettek ők — a magánemberek nem is károsodhatnak, a bank köteles lévén a bankókat beváltani. Senki se veszít, egyetlen fillért se, az ő törvénytelen cselekedetük által.

Ez az álokoskodás rendkívül megnyugtatta mindkettőjüket és midőn gyorsan átutazták az Egyesült Államokat s Montrealban az utolsó hamis bankjegyeken is tuladtak, könnyű lelkiismerettel folytatták utjokat a távol Nyugat felé, abban az öntudatban, hogy senkinek sem okoztak kárt.

Pedig a bűnös tevékenységük utolsó színhelyén maradtak olyan emberek, akik általuk jutottak tönkre.

Mr. Robert Macquoid, egy montreali bank üzletvezetője, egy bevándorlott skót, egyszerű, becsületes, istenfélő ember volt, aki szerény sorsból jó állásra dolgozta föl magát. Minthogy addig nem volt képes feleséget tisztességesen eltartani, csak negyven éves korában nősült.

Etből a házasságból egy leányka született, akit gyöngő en szeretett és akinek nevelése fölött féltékeny gondtal őrködött. Felesége korán elhalt és ha nincs ez a gyermeke, egészen egyedül állt volna a világon.

Az ő kedvéért dolgozott, takarékoskodott tovább is

és mindenféle nélkülözéseknek vetette magát alá, csak-hogy a leányát minden szükségől megóvja.

Barátainak egyike, aki jómódu hirben állt és aki minden emberbaráti és egyházi mozgalom élén állva, nagy tiszteletben részesült, jelentékeny összegekkel túllépte a hitelét. Macquoid a személyével és életével jót állt volna érte, így hát nem lehet csodálni, hogy pénz dolgában is megbizott benne.

Ez a csodálatraméltó ur azonban, akinek különben semmi köze sincs a történetünkhöz, egyszerre csak elpárolgott, Macquoid pedig — mint ahogy tisztességes emberhez illik, — előadta az igazgatóságnak ezt az esetet, mintegy száz font híjján megtérítette a bank kárát, feláldozva élete munkájának megtakarított filléreit és kötelezte magát a hátrálékot a fizetéséből, havi levonásokban fődözni.

Mialatt a szegény embert ez a váratlan csapás lélig elkábitotta és mialatt tényleg a zavart levertség állapotában volt a Mortiner és Ross által hamisított bankjegyek egy nagy halmaza csuszott a kezein keresztül.

Az angol bank ugyan elfogadta a bankókat, de keservesen panaszkodott az üzletvezető vakára fölött, annál is inkább, minthogy már hónapokkal előbb óvták az összes banküzleteket ezektől a hamisítványoktól. Ennyi angol bankjegy, még hozzá mind ugyanazon nemű bankók, amelyekre figyelmessé tettek, a leggondatlanabb ember előtt is feltűnhetett volna.

A Macquoid bankja igazgatói komoly szemrehányásokat kaptak, ezek pedig természetesen dühösek voltak az üzletvezetőjükre. Első hibája a magánvagyonától fosztotta meg, a másik miatt pedig az állását veszítette el.

Nem szolgáltatták fel ugyan, hogy kérje az elbocsátását és nem is küldték el a szó szoros értelmében, de az igazgatóság néhány ülése után a British

Columbia államban fekvő Gwyllym Cityben alapított fióküzlet vezetését bízták rá.

Egy évvel azelőtt Gwyllim Citynek még nyoma se volt és a komor hegyi erdőkben, melyek a mostani várost körülvelték, soha se keltett favágó baltája visszhangot.

Egy napon azonban egy napsütötte, rongyos, fésületlen magányos utazó, ócska zsákkal a hátán, beállított Sherrys Creekbe. Ételt és italt kért, de a külseje annyira nem volt bizalomkeltő, hogy Sherrys Creek egyetlen csapszékének gazdája először pénzt akart látni, mielőtt kiszolgáltatná.

A fáradt, viharbarnított és sulyos munkában kimerült utas, hátraszegte a fejét és nevetett e követelés fölött. Azután a nadrágja revolverzsebéből piszkos özbőr erszényt vett elő, körmeivel és fogáival megoldotta a zsinórját és a tartalmát a korcsmaasztalra öntötte.

— Elég jó ez? — kérdezte körültekintve.

Mareknyi gombostűfej nagyságu aranypor feküdt az asztalon. Piszkos kezével belemarkolt az aranyba, kiterigette, vájkált benne és megint csak nevetett.

— Ez az én pénzem, szolt büszkén. Mondja meg, mi a maga nyomorult városának az ára; tüstént megveszem.

A csapszékben levő vendégek egyike odalépett, a kezébe vett egy pár arany darát és szakértői szemmel vizsgálta.

A tulajdonos élesen figyelte meg, de nem háborgatta.

— Valódi? kérdezte. Mit gondol barátom?

— Hogy valódi-e? felelt a másik. Szeretném, ha egy hordóra való lenne belőle.

— Nekem van annyi. viszonzá az idegen, olyan nyugodt hangon, hogy senkinek se jutott eszébe őt hazugsággal gyanúsítani.

A csapszékben levő egynehány ácsorgó az arany-

por körül tolongott, mialatt a tulajdonos barna keze szép nyugodtan söpörte a kiszórt aranyszemeket a bőrzacskóba vissza.

— Nem sokra vezetne úgy-e, ha megkérdezném, hogy hol találta ezt az izét?

— Nem sokra, viszonzá az idegen, de a torkom egészen kiszáradt. Adjon mindenkéltű egy pár csopp italt.

Az idegen evett és ivott, azután jól vert ezűst pénzzel fizetett. Majd a folyami gőzűs felé távozott és mindenki, a férfiak és nők, utána nézett, amint hajóra szállt.

E pillanattól a sherrys-creeki emberek, kivétel nélkül, aarnykeresők lettek. Sokan közülök, akik olyan keveset tudtak az erdei életéről és az aranyásásról, mint akár a szanszkrit nyelvről, kivonultak az uttalan rengetegbe és siralmasan elpusztultak.

Két ravasz, öreg kópé kereste az idegen nyomát. Néhány napig követték is, de aztán elvesztették. Midőn azonban szomorúan hazafelé fordultak, váratlanul aranyra bukkantak. Nem poralakjában, hanem erekbű. Nagyon gazdag kovarcz réteg volt az.

Alluvialaranyhoz nem szükséges a bányász űzem és aki egy «fészket», egy olyan helyet talál, ahol az arany nagyobb mennyiségben lerakodott, bátran eltitkolhatja leletét.

Kovarczba ágyazott aranyat azonban csak robbantás és zuzás által lehet nyerni, ehhez pedig hatalmas gépekre és szervezett munkára van szükség.

Egy hét múlva már több százan tudtak a két szerencsés ember leletéről és körűs-körűl kitűzték a kutatójeleket. Az új hír futótűzként terjedt el. Vallalkozók jöttek Spokanebűl, az Egyesűlt-Allamok tulsó határáról. Naponként ezer meg ezer dollár jött forgalomba, az erdő nagy részét kiirtották és deszkaházakbű álló város támadt ott hirtelenében,

A folyamgözősön kívül, amely addig kéthetenként közlekedett, még két hajót hoztak forgalomba és minden hétfőn, szerdán, pénteken egy lefelé, kedden, csütörtökön, szombaton pedig fölfelé mentében állt meg Sherrys Creek mellett.

Tuczonként építettek olvasztó kemenczéket, mert azok a kutatók, akik aranyat nem találtak, ezüst rétegekre bukkantak.

Hat hónap múlva Gwyllim Citynek már tizenötszáz felnőtt férfilakosa volt és ezeken kívül majdnem még egyszer annyi olyan ember, aki csak átutazóban, rövid ideig tartózkodott ott.

Ebben az emberi keverékben két, mondd két rendőrtisztviselő örködött a vagyon és életbiztonság fölött.

Mintegy negyven mértföldnyire az amerikai határon túl voltak szabad lelkek, akik naponként, éhgyomorra lelőtték az ő emberüket. E gazemberek közül néhányan Gwyllin Citybe is beállítottak, tizennégy nap múlva azonban megtanulták British-Columbia törvényeit tisztelni. A közvélemény, a törvénytelenység, az iszákosság és a szerencsejáték ellen irányult, viszont háborítatlan iparüzést és kemény munkát szeretett.

A napszám és a bér magas volt és egy csákányos s ásós ember naponként öt dollárt is megkereshetett. Azt mindenki tudta, hogy ez a gyöngyélet nem lehet tartós, ezért hát iparkodtak kihasználni az alkalmat.

Gwyllin Citynek villamos világítása, vízvezetéke, három bankja és egy hetenként megjelenő hirlapja volt. A későbbi emelkedéstől többet is várt a város, például utakat, de egyelőre még nagyon kevés és drága volt a munkaerő, hogy ilyen lényegtelen mellékszükségletekre pazarolhatták volna.

A főközlekedési vonal egy hegyes-völgyes vadon
(Utánnymás tilos.)

volt, melyen a keresztezési pontoknál csak megbízhatatlan laza fatörzseken lehetett áthatolni. Azt a kocsit, amely e vadonon végig tudott volna haladni, még csak ezentul kellene kitalálni.

Ez volt az a hely, ahova a montreali bank volt üzletvezetőjét leányával együtt száműzték és ez volt az a hely, amely Mortimer és Ross urat, — akik a derék Macquidet tönkretették — mágnesként vonzotta. A gazficzkók és áldozatok addig sohse találkoztak, de a sors könyvében meg volt írva, hogy találkozniok kell.

Egy forró juniusi napon érkezett a mi Jamesünk Sherrys Creekbe. Óvatosan mászott a parton heverő nagy köveken fel és a főkorcsmába ment, amelynek ajtaja előtt két nyomoruságos szekér állt. Ott néhány frisstőt kért és nyájasan beszélgetni kezdett a korcsmárossal.

James egyik életfeladata volt, hogy mindig a helyhez és a viszonyokhoz alkalmazkodva öltözködjék, tehát akkor is fátyollal körültekert széles karimájú panamakalapot, könnyű fehér vászonnadrágot, ugyanilyen kabátot, veres selyem derékövet, selyem inget és lazán kötött nyakkendőt viselt.

Mindig egy bizonyos szerepet játszott; ez idő szerint előkelő tőkepénzes volt és gondosan ügyelt arra — amilyen körmönfont, alávaló világpolgár volt is, — hogy tapasztalatlan balek embernek nézzék.

A párnákat, a hajfestőszereket és a katonás bajuszt eltávolította, ezek helyett most egy kis pofaszkált, monoklit viselt és azon iparkodott, hogy mennél semmitmondóbb, buta arcot vágjon. Száz meg száz okos ember szívesen egyesül egy tőkfilkóval és ott éppen akkor a legcsodálatosabb dolgokat lehetett keresztülvinni.

James tudakozódott, hogy jól mennek-e az üzletek és a korcsmáros felelte:

— Nem rosszul.

— Voltak az utóbbi időben jelentékeny arany-leletek?

Nem, semmi különös, csak mindennapos. Száz meg száz ember keres, némelyiknek kedvez a szerencse, másoknak nem? Nézze csak azt az embert, ott az utca tulsó során . . . ennek volt szerencséje! Egy hó előtt érkezett ide — egyszerű munkásember — sohase volt tíz dollárja sem a zsebében . . . de nagy leletre bukkant . . . százezer dollárért eladta a lelőhelyét egy spokanei vállalkozónak . . . most részvénytársaság negyedmillió dollárral.

— A szerencsés kópé!

O maga másképpen fogja föl a dolgot, szólt a kocsmáros, dühös, hogy nem tartotta ki . . . leitta magát, mikor meghallotta, hogy a részvénytársaság megalakult . . . és azóta is egyre iszik, mindig részeg, mert nem tudja elfelejteni ezt a baklövését.

A kocsis bedugta a fejét az ajtón s kiszólitotta az utasait. James kiment és elfoglalta a helyét. A gőzösről való szerencsen fia átadta neki az utitáskáját és akkora borraivalót kapott, hogy nyitva maradt a szája. A kocsis ostorával megérintette a lovait, a kocsit az ut kerékvágásába terelte és tudta, hogy most már mértőföldekre könnyű lesz a feladata.

James eközben az utitársait tanulmányozta, amennyire ezt a nagy porfelhőkben tehetette. Az egyik egy veresbarna, erős, szakálas, rendkívül magas, huszonhat-huszonhétéves férfi volt. Az arczát a nap egyenletes barnára pörkölte. Kiejtése angolt árult el benne és jó családból való lehetett, habár a ruhája után ítélve, nem látszott olyannak. James már előbb a hajó földélzetén is észrevette.

Mellette egy mintegy hatvan éves szomorú arcú, szomorú hangú ur ült, akit a fiatal óriás mr. Macquoidnak nevezett. Ez is a hajó földélzetén volt az imént még. Hozzájuk egy fiatal hölgy tartozott, akit

James még nem látott, jöllehet ő is a gőzössel érkezett. Kétségkívül az öreg ur leánya volt és sok apró vonásból lehetett látni, hogy nagyon sajnálja és hogy megható gondoskodással őrködik fölötte.

A postakocsi a meredek ut keréknyomain föl-vánszorgott és mikor néha megálltak a lovak, hogy kissé kifujják magukat és ha ilyenkor egy kissé le-szállt a por, gyönyörű kilátás nyílt a hegyekre és völgyekre.

Két órai hőségben és porban való rázatás után sikságra értek, a lovak nekirugaszkodtak és ügetni kezdtek. A legelső házig, amelyet értek és amely kocsmá volt, aránylag elég jó volt az út, de akkor hepehupás, gidregödrös vadon következett.

A kocsi a kocsmá elé robogott, megállt, az utasok kiszálltak, s egy kaczer kis asszonyka jelent meg az ajtóban, hogy a vendégeit fogadja.

— Nevem Lascelles, mutatkozott be a mi Jame-sünk, s mosolyogva emelte meg a kalapját. Nem tudná kérem megmondani, nincs-e itt egy bizonyos Mac-kenzie ur?

— Egy ilyen nevű ur ma reggel érkezett ide. Tom... vezesse ezt az urat a harminczkettes számba.

— James követte a vezetőjét, aki az utitáskáját vitte a lépcsőn föl. Egy folyosóhoz értek, amelynek olyan szaga volt, mintha asztalos műhelyben lennének, minthogy a falai mázolatlan, új deszkákból voltak összetákolva.

— Egy ajtó előtt megálltak. Az ajtó kinyílt és a következő pillanatban mr. Lascelles és mr. Mackenzie régi, jó barátok gyöngédségével rázták meg egymás kezét.

— Na, hogy van, Mackenzie? kiáltott Lascelles.

— Hát ön hogy van? kérdezte viszont Mackenzie és midőn az ajtó bezárult, ravaszul vigyorogtak egymásra.

— Minden rendben van pajtás, folytatta Mackenzie, de amellet lábujjhegyen járt és a mutatóujjával óvatosságra intette társát. Itt a falaknak füle van, mert semmi egyébek festett vászonnál és minden szó hallatszik, amit jobbról, vagy balról mondanak.

Hogy ez iránt minden további kétség eloszoljék, a szomszéd szobába több ember érkezett és ezeknek beszélgetése olyan tisztán áthallatszott, mintha nem is lenne fal közöttük. James fölismerte a két utitársa és a pinczér hangját.

A két gazember ennek folytán suttogva beszélt tovább, de hirtelen rémült arczczal pattantak föl, mert a szomszéd szobában így szólt az egyik hang:

— Ugy van, kétségkívül Mortimer és Ross uraknak köszönhetem ezt!

Mind a ketten figyelmeztetőleg tartották föl a kezüket, hogy egymást hallgatásra intsek, azután feszült figyelemmel hallgatózni kezdtek.

HATODIK FEJEZET.

— Nem értem önt, szólt a fiatalabb ur hangja. Ki az a Mortimer és Ross?

A hallgatózók még a lélegzetüket is visszafojtották, hogy jól megértsek a feleletet.

— Azok gazemberek, akik valami uton-módon megkerítették az Angol bank egy csomó papírját, amelyre tizfontos bankjegyeket szokás nyomni. Egy lemezt hamisítottak... egy teljesen tökéletes utánzatot... és sok-sok ezer dollár értékű bankót hoztak Londonban és Párisban forgalomba. Egy Eaves nevű bűntársukat Old Baileyben elítélték, el ők maguk megugrottak és csak kevéssel látogattak el az Egyesült Államokba, s hozzám is. Az Angol bank bizalmas értesítése szerint negyedmillió dollárnál többet értékesítettek, minthogy pedig a bank nem meri a saját papirosait visszautasítani, egytől-egyig be-

váltotta a hamisítványokat. A gazemberek az összes készítményüktől megszabadultak, én pedig ide jutottam, ahol most lát.

— Ont is rászedték a hamis bankjegyekkel? kérdezte a fiatal ember.

— Igen, felelte az idősebb. Nagy csomót fogadtam el a bankókból. Ez természetesen helytelen volt, de az igazgatók jónak látták a dolgot félig-meddig elnézni és nem mondtak föl nekem. Azonban Gwyllim Citybe helyeztek át. Hogy lesz-e itt alkalmam ismét talpravergődnöm, nem tudom, de minden lehető el kell követnem. Sohse lehet tudni, mi esik meg ezekben az aranykereső városokban. Gombamódra támadnak és gyakran éppen olyan gyorsan tűnnek el.

— Gwyllim City megmarad, viszonzá a fiatal ember, és itt sok pénzt lehet keresni. Ha most tízezer dollár tőkém lenne, egy hónap alatt egy millió font sterlinget érnék.

A két jómadár egymásra nézett.

— Megismerné a két gazembert? kérdezte egy kis szünet után a szomszéd szobabeli fiatal ember, miután Macquoid nem felelt.

— Sohse láttam egyiket se felelt emez, s azt hiszem, már régen visszamennek Európába.

James intett Rosznak, hogy kövesse őt, s mind a ketten szótlanul és óvatosan hagyták el a szobát. Ross egy cseppet se hasonlított többé ahhoz a Dundashoz, aki kilencz hónappal azelőtt a «City of Paris»-on hagyta el Londont, éppen oly kevésbé a feltűnően skótos és felette a tiszteletreméltó londoni Rosshoz.

Éppen olyan skótos és tiszteletreméltó volt ugyan, mint azelőtt, de a külseje egészen megváltozott. Most derékfűzöt viselt, amelyet minden reggel erősen összehajtogatottak, de amelyet most már, amióta hozzászokott, kellemesnek talált. James továbbá addig gyakorlatozott vele, míg a lomha járása ruganyos, a görbe tartása

pedig egyenes lett. A mellett épp oly gondosan volt öltözve, mint a mestere és egy tuczat évvel fiatalabbnak látszott, mint azelőtt. Az a hajkoszoru, melyet az idő vasfoga még nem tépett ki, szép tisztán le volt nyírva, James pedig sok órát fordított arra, hogy nagy türelemmel és egy kis fogócskával, kihuzogatta Ross szemöldökének minden egyes szálát, hogy az azelőtt bozontos szemöldök szép sima ívet képezett a szeme fölött.

Haja, szemöldöke és pillája barnára volt festve, az arcza szépen megborotválva, egy szóval, egy egészen más ember lett belőle.

A két ezimora kiment az utcára, de csakhamar elhagyták azt és egy ösvényt követtek, amely egy tisztáson át az erdőbe vezetett, s öt percz múlva már olyan messze voltak, hogy az emberi életnek nyomát se látták, sőt nem is igen hallották.

Leültek egy kidőlt fatörzsre és beszélgetni kezdtek.

— Megkaptam a leczkémet, kezdte Ross, és eltökéltem, hogy többé nem bocsájtkozom olyan veszélyes vállalkozásokba hanem visszatérek valami becsületes kenyérkeresetbe, amint arra alálom nyílik. Itt jók a kilátások és tizenötezer font van a kezemben.

— Nekem is, veté közbe James és a térdére könyökölt.

— Igen, önnek is, hagyta Ross helyben, ámbár meglehetősen bosszus arcczal, mert még mindig nem tudta elfelejteni, hogy Jamesnek sokkal nagyobb részt kellett áthengednie, mint ahogy eredetileg kialakultak. Ha van csze, úgy követi a példámat.

— Tizenötezer font szép pénz, mondá James, de örökké az se tart. Biz'ó-an elhelyezve, heti tíz fontot kamatozva a tőkénk. Hiszen szorultságban ez is csak valami, de vagyonnak po'omság.

— Itt mi a leggazdagabb aranyföldön vagyunk, a mit évek, évek óta fölfedeztek, szólt Ross. Hogy mekkorák az itteni érczkincsek, azt ki se lehet számítani. Nekünk

van tőkepénzünk és eszünk, tehát nem látom be, miért ne lehetnénk olyan gazdagok, mint Krözus! Akar hat tisztességes vállalatba fogni? Egy olyan jó alkalom, hasznóhajtó üzletkötésekre, mint itt, alig akad még valahol a világon.

— Igen, akarok tisztességes vállalatba fogni, felelte James derülten. Itt maradunk, kiaknázzuk e föld kincsforrásait és ha egy millió font sterlingig vittem, hazamegyek, ismét fölveszem a valódi nevemet és elfoglalom helyemet a társaságban.

— Csitt, emberek jönnek! szakítá félbe Ross, a térdére téve kezét.

James körültekintett és a postakocsibeli fiatal utitársait pillantotta meg, akik éppen ama hely felé közeledtek, ahol ők ültek, és még mintegy ötven lépésnyire voltak. A fiatal leány nagyon kicsinek és semmitmondónak látszott az ő nagy kíséroe mellett, jóllehet egy-magában igen szépen nőtt jelenség lett volna. Az ő komoly kék szemével és aranyszőke hajával nagyon vonzó és csinos volt.

Midőn a fiatal pár a fatörzsön ülő idegen férfiakat megpillantotta, félbeszakították beszélgetésüket és csak akkor folytatták azt, amikor már elhaladtak mellettük.

— Mindent odaadnék, amivel bírok, szólt a fiatal ember, amint annyira távolodtak, hogy a két idegen nem hallhatta többé, — ha az a két gazember a kezem közé kerülne — mert éppen akkor mondta el a fiatal leánynak azt a beszélgetést, melyet az imént az atyjával folytatott. Midőn meghallottam, hogy ide jöttök és itt telepedtek le, mindjárt gondoltam, hogy történt valami. Eleinte azt hittem, hogy édes atyád csak azért jön ide, hogy az üzletet megindítsa és aztán egy alsóbb alkalmazottnak átadja. Montrealból ide jutni, annyi mint lóról számarra kerülni.

— Igen, viszonzá a fiatal leány, ez semmiesetre se előremenetel és a dologban az a legrosszabb, hogy

atyám ezt a büntetésből való áthelyeztetést megérdemlőnek tartja és szemrehányásokat tesz magának.

— Tehet-e mást? szolt a kísérője. Gyanítod-e, hogy különös okaim voltak idejönni.

— Nos, felelt a leány, hogy ezerötszáz mértföldnyi utazást nem tettél ok nélkül, azt elképzelhetem.

— De hogy mi az az ok, azt nem találod ki ugy-e? faggatta a fiatal ember.

— Nem, szolt a leány és a szemébe nézett.

— Jó, megmondom hát, felelt a magas legény olyan hangon, amelyből nem hiányzott a vidám árnyalat. Ha ezek a körülmények nem következnek be, valószínűleg még néhány évig hallgatók, de a dolgok jelen állásánál, mindent meghánytam-vetettem magamban és azon meggyőződéshez jutottam, hogy a legokosabb, ha mindent elmondok. Még sohse jöttem arra a gondolatra, hogy én...

E szavak után akkora szünetet tartott, hogy a leánynak segítségére kellett jönnie.

— Mit kellett volna gondolnom, John?

— Hogy szerellek!

— Semmi esetre sem. Ilyen ostoba ötlet soha se jutott volna ez eszembe.

— Nem? kérdezte amaz. De ha most azt mondom, hogy abban az egyetlen reményben maradtam három évig azon a régi Ranchon, hogy neked val-hol másutt alkothatsz egy tisztességes otthont?

— Ha ezt mondanád John, tudnám, hogy lóvá akarsz tenni.

— Oh! kiáltott a fiatal ember és meglehetősen lehangoltnak és iedőnek látszott.

--- Nagyon is együgyű, folytatta a leány. Azt hiszed talán, hogy a leány nem veszi észre, ha egy férfi szereti? Még ebben a pillanatban se vagy egy cseppet

(Utánnyomás tilos.)

se szerelmes belém, nem is szólva a lefolyt három évről és ezt magad is nagyon jól tudod.

Sötét pir borította a fiatal ember napbarnított arcát és olyan volt abban a pillanatban, mint egy ostoba csinyen rajtavesztett iskolásfiú.

— Kedves John, te rendkívül jó lelkű és egy kicsikét együgyű vagy. Így szóltál magadhoz: «Ez a szegény Mary unokahugom bajba került és tönkrejutott. Most egy borzasztóságos aranyásó telepen kellene tengődnie és sokkal büszkébb, semhogy valakitől segítséget fogadna el. Azonkívül nagyon fog neki fájni, hogy az öreg apjának, e megváltozott körülmények között, a terhére kell esnie. Ezért hát én, John Beech, az ő másodfoku unokabátyja, hozzámegyek, különös jószívűségből följajánlom neki a kezemet és minthogy a fiatal leányok szeretik az eféle ostobaságokat, megmondom neki, hogy már évek óta epedek utána.» Mind ez nagyon kedves tőled, kedves John, és egy bizonyos fokig hálás vagyok, de ha nincs kifogásod ellene, részvéteből még sem hagyom magamat feleségül vétetni.

A herkulesi termetű John, lelkifurdalásoktól és bámulattól némán állt előtte. Majdnem csodának képzelte, hogy ez a kis lány ennyire keresztüllátott a lelkén, mert csakugyan szóról-szóra kitalálta azt a gondolatmenetet, amelyen a fiatal ember ahhoz az elhatározásához jutott.

Pedig arról egy árva szót sem árult el senkinek. Szokatlan szívjóságu és becsületességű ember léte, nem volt gyakorlata a kifogásokban és mentegetésekben, s még ha eszébe jutott volna is valami, az első megdöbbenése és csodálkozása után, mit sem használt volna neki.

— Hallgass ide Mary, kezdte félénken, de a leánynak egyetlen lángoló pillantása elnémitotta.

— Csak valld meg! Szólt Mary és John szé-

gyenkezve nézett rá. Különben több vallomásra nincs is szükségem, mert hiszen már mindent beismertél. Nagyon szeretetteljes és rokonias tőled, — folytatta fokozódó pirulással és villogó szemekkel, — és nagyon köszönöm, de ha férfi lennék és félig akkora mint te,... felpofoználak.

De ugyan Mary! felelt a fiatalember és zavartan tépdeste a barna szakálát.

— Azt gondold talán, — folytatta Mary fokozódó ingerültséggel, — hogy minket leányokat nem aláz meg az ilyen ajánlat. Te kiállhatatlan, erős nagy ember te! «Ott van egy incifinci nőszemély, aki nem tud magáról gondoskodni és aki szerencsétlen atyjának terhére van, majd én magamhoz veszem.» Azt hiszed, hogy egy leány, aki becsüli magát, ilyenféle ajánlattal beéri? Nagy kedvem volna kijelenteni, hogy többé sohasem állok veled szóba, és addig határozottan nem is teszem, amig őszintén bocsánatot nem kértél tőlem — és — és — arra kérlek, ne kísérv vissza a fogadóhoz — majd megtalálom az utat magam is.

Könyvek csillogtak a szemében és míg ruhájának hátulsó részén azt a meg nem található zsebet kereste, amelylyel a mostani divat a hölgyeket megáldotta egy pár csillogó csepp hullott a keblére. A fiatal ember könyörgőleg, összetett kézzel közeledett feléje.

— Ugyan Mary . . .

— Légy szives és ne szólj többet; a mai napra már untig eleget beszéltél. Isten önnel, uram!

E szavaknál a szemeit törölgetve, gyorsan elfordult, de a fiatal ember utána ment.

— Ne próbálj követni, kiáltotta haragosan, mert különben igazán gyűlölni foglak.

John a bajuszát pödörgetve megállt s midőn

unokahuga csakugyan otthagya, egy kétségbeesett sóhajjal leült egy fatörzsre.

— Meg kell vallani, — dünnyögte magában, hogy a jó szándékkal gyönyörű eredményhez jutottam. De hogy az ördögben is tudhatta meg ilyen pontosan? Hiszen mindig bizalmas lábon állottunk egymáshoz és mindig jó barátok voltunk! Most úgy érzem magamat, mintha egy valóságos barom lennék és igazán nem tudom, hogy megérdemeltem-e ezt. Annyi bizonyos, hogy nem akartam megrikatni. Szegény kicsike! Milyen csinos volt, mikor a szeme tele volt könnyekkel! Álaposan elrontottam a dolgot, az által, hogy ajtóstól estem a szobába. Ha még egy pár hétig vártam volna és ez alatt a gombolyító pamutot tartom . . . a kottát forgatom . . . és más egyéb apró szivességeket teszek neki . . . Pedig már eleget láttam, hogyan csinálják más fiatal emberek! Igazán okosabb lehettem volna.

E gondolatok között zsebkést és dohánytekercset vett elő, egy pipára való dohányt vágott és a lesült nagy kezével összenyomkodta. Azután a pipáját is kivette a zsebéből és óvatosan kiverte, mert régi jó barátja volt, szép csinján kellett vele bánni. Azután megtömte a pipát, rágyújtott és tovább gondolkozott a kapott kosár fölött.

Szívében megmozdult valami, amit addig még nem érzett. A sóvárgó vágy édes fájdalma. A villogó szemű és kipirult arczu kecses kis alak olyan világosan állt a lelki szeme előtt, mintha valóság lett volna, s minthogy természettől nem volt valami élénk képzelőtehetséggel megáldva, annál mélyebb benyomást tett rá.

— Te erős, független, nagy marha! szidta önmagát. Fájdalmat okoztál neki, megaláztad és értésére adtad, hogy szegény és nem független!

Milyen szívesen karolta volna át azt a kis ala-

kot, milyen szívesen törülte volna le a felháborodás könnyeit, milyen szívesen tette volna kezét a puha, kis álla alá, hogy fölemelje a fejét és egy mosolyt csaljjon az ajkára!

— A pokolban is! kiáltott. Ezt jóvá kell tennem!

Ezzel talpra ugrott és a fogadó felé sietett. A két idegen, akik mellett egy félóra előtt elhaladt, még mindig ama fatörzsön ültek, ahol akkor látta őket, — a fehér vászon ruhás és piros öves gavallér és a skótos kinézésű öreg divatbolond, aki a leveit monokliját az ujjja körül forgatta.

Johnnak kissé kínos volt e férfiak mellett elhaladni, de legyőzte a restelkedését és elsietett mellettük.

— Ez ugyanaz az ember, szolt James, aki az ön szobája szomszédságában volt.

— Hallotta, hogy mit mondott? kérdezte Ross. Ha tizezer dollárja lenne, egy hónap alatt egy milliót szerezne.

— Igen, hallottam, felelté James.

— Talán érdemes lenne hallani, hogyan fogna hozzá. Mit gondol? vélekedett Ross.

Ezalatt a fiatal ember azzal a szilárd elhatározással folytatta útját, hogy bocsánatot fog kérni. A fogadóhoz érkezett, mindenfelé kereste az unokahugát, de sehol se bírta megtalálni. A főétkezés idejéig keresve, kutatva járt ide-oda és a csengetésre az apát látta a lépcsőn lejönni.

— Mary fejfájásról panaszkodik, mondá az öreg gyanutlanul, a szobájában akar maradni és egy csésze teát hozatott magának.

Lascalles és Mackenzie a többi vendéggel együtt belépett és megkezdődött az ebéd, amelynél a zene se hiányzott. A jó isten se tudja talán hogyan, de egy vonósnégyes tévedt arra az elhagyatott helyre, és egy

(Utánnymás tilos.)

korláttal körülvelt emelvénnyel játszott, még pedig kitűnően.

A veresbarna bajuszos fiatal embert sajátságos lágy hangulat fogta el. A dallamok a teremben hullámoztak, a legyek és darazsak zümmögése sajátságosan kísérte a zenét és odakünn a mély völgyre az est arnyai szálltak alá, eleinte csak könnyű és gyöngéd fátyolként, majd sűrűbben és a távoli háttérben a lemenő nap rézsutos sugarai egy erdős nagy hegy csúcsát aranyozták be. És mindezek között az égő arczu, s villogó szemű kis alak állt John előtt.

Rendes körülmények között ez a fiatal ember úgy kezelte evés közben a kést és villát, hogy nagyon sok városi, akinek fogalma sincs arról az étvágyról, amelyet a ranchói élet és munka fejleszt, — nagyon elbámult volna. Olyan sovány volt ugyan, mint egy lécz, de hat láb négy hüvelyk magas volt, száz kiló tiszta izmot és csontot kellett naponként táplálnia és idejét a prairiek tiszta levegőjén többnyire nyeregben töltötte. Most azonban az ő természetes és az életmódja által növelt étvágya teljesen eltűnt. Szórakozottan és elme-rengve ült ott és csak röviden felelt szomszédai kérdéseire.

Ebéd után kiment és az izmos könyökét a veranda karfájához támasztva szivarozott. Mély árnyék töltötte meg a völgyet és az utolsó napsugár csókolta meg a hegy komlokát. A hegedű zengett és panaszkodott, a gitárjátékok pedig a kíséretet pengették hozzá.

John Beech lelke olyan tele volt vágyódással, hogy bámulva kérdezte önmagát, mi az ördög lelhetett. Lehanggoltan emelkedett föl és a házba ment, hogy az ivószobában valami hűsítőt adasson magának.

Ott a veres-öves idegent találta, aki nyájasan üdvözölte és egy kis frissítőre hívta meg.

— Még ugyan nem ismerjük egymást, — szolt

James, bamba mosollyal — de azt hiszem, hogy ez itt szokás.

A fiatal óriás nevetve fogadta az új ivótárs ajánlatát, azután így felelt:

— Azt a szokást ugyan nem ismerem, de azért köszönettel elfogadom a meghívását.

HETEDIK FEJEZET.

Amikor egy körmöntfont és lelkiismereti aggályoskodásoktól teljesen szabad ember, aminő Mortimer volt, egy tiszteletreméltó, jólelkű embert meg akar nyerni, rendesen nagyon könnyen elérheti, hogy ez tartózkodás nélkül, nyíltsággal tárja ki előtte a gondolatait.

James tervének megfelelt, hogy az együgyű derek embert adja és tökéletesen megbizott a fiatal, csinos Herkulesben. Az ő gazember felfogásával jönnek láttá, ha kissé bárgyunak tartják, mert alapjából ismerte ezt a fűnös világot és helyesen okoskodott úgy, hogy egy üresfejű ember, akinek kidobni való pénze van, a haszonleső kalandorokat, — aminőktől Gwyllin City is hemzsegett, — vonzani fogja. Ezért játszott a ostobát és tapasztalatlant, a legbajosabb nyíltság színével és amellettt szemén-szedett tüllentésekkel tartotta John Beecket.

John, aki olyan egyszerű lelkületű ember volt, a milyen kevés van ezen a világon, viszonzta ezt a bizalmat és elmondta az egész multját Jamesnek, a nélkül, hogy ezért tulságos nyíltságig ragadta volna magát.

Az a történet, a melyet James belőle kicsalogatott, a következőkbe foglalható össze:

A fiatal John egy angol szlgálatban levő lovas ezredesnek fia volt. Ő maga szintén néhány évig volt katonatiszt; minthogy azonban hazulról csak keveset kapott, nagyon is költségesnek találta a katonai életet. Ekkor összeállt az öccsével és a kettőjük pénzén Kanada északnyugati részében néhány négyszögmértőfdnyi földet

vásároltak és marhátenyésztésbe fogtak. A Gwillym Cityben való tartózkodásának céljáról nem mondott egyebet a fiatal ember, mint azt, hogy egy kis pihenésre volt szüksége, fölhasználta tehát az alkalmat, hogy egy rokonát meglátogassa.

James hallotta, hogy e fiatal urnak van egy terve, amellyel, egy adott tőke segítségével, ennek ötszázszorosát tudná egy hónap alatt megnyerni. Ez minden valószínűség szerint nagy tulzás volt, de éppen az ilyesmi képes egy pénzsóvár embert csábítani és James legalább azt szeretné volna tudni, hogy miből áll az a terv. Ezért hát nagy óvatossággal és ravaszsággal elkezdett tapogatózni.

— Furcsa egy hely ez itt... nem találja? szolt és kezével a város felé mutatott. Még sohasé voltam aranvásóvárosban és csak is Bret Hartenek köszönhetem azt a fogalmat, amit ezekről alkottam.

— Már pedig Bret Harte eléggé a fején találta a szöveget, viszonzá John Beech. Csak ismerje meg jobban az itteni életet és ön is azt fogja találni, hogy helyesen írta le.

— Meglehet, jegyzé meg John, az együgyű. De azért egyelőre mégis úgy érzem, mintha csalódtam volna. Egy átrakból álló várost vártam... tudja: játékbárlangokkal, korhelyekkel, revolverekkel. De ugy-e azért pénzt lehet itt szerezni? Akinek egy kis tőkéje lenne és nem félne azt kockáztatni... nem hiszi, hogy sikerülne neki?

— Mindenesetre lehet itt pénzt csinálni, felelt a másik, de nem éppen a spekulálóknak sikerül ez.

Az ő egyszerű, egyenes gondolkozásával kérdezte magától, érdemes-e ezt a vigyázatlan világcsavargót figyelemzettetni.

— Itt ön egy sereg olyan embert talál, akiknek elég tervük van, hogyan kelljen egy érczréteget kiaknázni. Némelyik hisz az eszmében, és ezek a legveszedelmesebbek. Mások gazemberek, akik gazdag oktondiakat

akarnak behálózni. — Hozzá akarta tenni: aminő maga is! — De még idejekorán lenyelte, ezután így folytatta: — Aki itt zöldagra akar jutni, legyen nagyon óvatos és ismerje a hunczutság minden fogásait, mielőtt valamihez hozzá fogna.

— Mit beszél! kiáltott az együgyű James. Attól felek, hogy még egy párszor jó megégtem az ujjaimat, amíg itt vagyok. Egy pár száz fontot mindazáltal nem sajnálnék kockáztatni. Sokat hányódtam már a világban és nem hiszem, hogy egy könnyen rászédhessenek.

Amellett azon iparkodott, hogy lehetőleg egy egészen tapasztalatlan «zöld» fia bényomasát tegye és olyan hülye kifejezéssel nevetett, hogy John Beech hangosan felkaczagott, amiért James neheztelni látszott.

— Ezer bocsánatot kérek, engesztelte Beech. Ön idősebb mint én és nem kellett volna nevetnem, de igazán nem tehetek róla. Lásza Mr... azzal kivette zsebéből azt a névjegyet, melyet James a társalgásuk kezdetén adott neki: — Lásza Mr. Lascelles, önnek nem szabad a nyíltságomat rossz néven venni, de ön éppen azon emberek közül való, akikre itt leginkább leselkednek.

James olyan levert arcot vágott, hogy a volt dragonyostiszt megsajnálta, hogy megsértette, — míg viszont James azt gondolta magában, hogy már sokféle leselkedtek rá, de egészen más értelemben, mint azt az ivótársa gondolta.

— Lásza, folytatta Beech, mi ketten teljesen idegenek vagyunk egymáshoz és azért ön mégis, félóránál rövidebb idő alatt, elárulta nekem, hogy fogalma sincs arról, hogyan csinálnak itt az üzletek, hogy kedve volna kísérletet tenni és hogy sok pénze van. Lásza, ez vigyázatlanság.

— Oh, vágott közbe James, meglehetősen kifejezés-
(Utánnymás lílos.)

telen arczczal, — nem vagyok olyan ostoba, hogy mindenkivel így beszéljek!

— Ez nagyon hizelgő rám nézve, felelt John nevetve. A legcsekélyebb jogom sincs önre tukmálni a tanácsomat, de ha ön okos, úgy itt semmihez se fog a legjobb és legszakszerűbb tanács nélkül nyulni. Ha csak a saját ítéletében bizik meg, úgy — tizet teszek egy ellen — mindenesetre törbe fogják csalni.

— Nos, — szólott John, az olyan ember arczával, akit megleczkézlettek és megfledtek, — nekem sincs kelvem kidobni a pénzemet, de — tette hozzá élénkebben — még is szeretnék egy kis izga'omban részesülni, ha már itt vagyok.

— Iparkodjék jó tanácsadóhoz jutni, figyelmeztette Beech, semmit se tegyen jó tanács nélkül.

— De hol keressem azt? kérdezte James. Mit ér nekem, ha itt csak gazemberek vannak, hogy jó tanácsadót keresek?

John Beech midőn jó tanácsot említett, természetesen Macquoidra gondolt, mert mind az olyan helyeken, aminő Gwyllim City, a bankárfoglalkozásainak majdnem természetes és kikerülhetetlen része, tanácsokat osztogatni az aféle üzletekre nézve, aminőkre Lascelles vágyott.

John a nagybátyjának előnyös üzleteket óhajtott szerezni, de nem szerette volna őt csekélységéért fárasztani.

— Komolyan beszél? kérdezte.

— Hogyan, viszonzá James, egészen komolyan beszélek. Sőt annyira mentem, hogy kétezer fontot egy San-franciscoi bankra utaltattam és ezt az összeget szívesen kockáztatom . . . mert hát, tudja, én ezt tehetem.

— Jól van, felelte Beech. Ismerek itt egy urat, az anyám unokabátyja, — aki éppen most készül itt, Kanada leggazdagabb és legszolidabb bankjai egyiké-

nek, fiókot nyitni. Sohse csináltam vele üzleteket, de óvatosnak tartom őt. Természetesen ajánlásokat és más eléléket fog kívánni, legalább azt hiszem.

— Igen, szólt James, azokkal szolgálhatok, nekem azonban az a szándékom, hogy üzleteimet készpénzzel kötöm.

— Megbízhatóbb tanácsadót nem fog találni, folytatta Beech, és ha óhajtja, bemutatom neki.

— Oh, nagyon köszönöm, mondá James. Szeretném tudni, hogyan fogjak a dologhoz és ön rendkívül lekötöztetett. Nagyon szeretetreméltó öntől, hogy egy idegenért ennyire fárasztja magát.

— Oh kérem, ez semmi, szabadkozott. Soha. De talán többet ígertem, mint amennyit lehetett. Macquoid ur itt a házban van és ha egy pillanatig várhat rögtön beszélek is vele.

E szavaknál távozott, hogy Macquoidot fölkeresse és előadja neki az ügyet. Elmondta neki, hogy van ott egy angol, aki kedvtelésből utazik és akit a fölfedezett aranymezők Gwyllim Citibe csaltak. Kétezer fontot készűl elhelyezni és most tanácsot keres, hogyan eszközölhetné azt a legbiztosabban.

— Ugy látszik, mintha kissé korlátozt lenne, jegyezte meg a becsületes John és ha nem veszi valaki a pártfogásába, könnyen rossz kezekbe talál esni és akkor kiszípolyczzák.

— Jól van, szólt Macquod, a pénzét szívesen elvállalom, elhelyezés végett és a jó tanácsot illetőleg, azt hiszem megfogom neki mondhatni, hogy kihez forduljon.

Ekkor mind a ketten Jameshez mentek, aki a fogadó előtt, a keskeny deszkajárón ácsorogva, szívarozott. Ott székek is álltak, úgy hogy mind a hárman leülhettek. Nagyon gyorsan nyélbe ütötték a dolgot. Lascelles irjon San Franciscoba és utalványoztassa pénzét Gwyllim Citybe, Macquoid bankjához, a mely megkezdi üzemet, mire az átutalás megtörténhetik. Idő-

közben Macquoid, Lasceles érdekében, találkozádni fog és ki fogja neki kutatni a legmegbízhatóbb embereket és a legtöbbet ígérő vállalatokat.

Ez alatt Ross egy másik bankárral imserkedett meg és leplezetlenül elmondta neki, hogy mik a szándékai. Hogy szeretne jelen'értény öszegeket, már folyamatosan levő vállalatokba fektetni. Addig is számlát óhajt nála nyitni és egy kicsit körültekinteni.

Itt is mind a két félre nézve kielégítő eredménnyel végződött a beszélgetés és így mind a két ember a legjobb uton volt, hogy tisztességes vállalatokba fogjon.

— Természetesen már korábban is találkoztunk, oktatta ki James az ő Ross barátját, amikor alkalma nyílt négyszemközt beszélni vele. — Ön azonban nem sokat tud az én viszonyaim felől. Én egy látszólag jómódu angol vagyok, aki szórakozásból utazik. Azt is sejteheti, hogy olyan ostoba tökfilkó vagyok, akit könnyű rászedni. Ebben a hírben szeretnék itt álni.

Ross, száraz nevéssal jóváhagyta a társa szándékát, de neki is voltak kikötései:

— Jöllaktam a lefolyt év hazudozásaival és bujós-dijával. — mondá. — A gondvislés még egy utat mutatott, amelyen kijuthatok a hűn bínárjából. Erre fogok lépni és ezentul csak a tisztesség útján fogok haladni. Ha ön üzleti okokból óhajtja, hogy ostobának tartsák, szívesen leszek segítségére, de becsstelenségre többé nem vállalkozom.

Édes Istenem, kiáltott James. Dehogya is kívánok becsstelenséget öntől. Éleselműséget, éleselműséggel szemben, tisztessége; üzletben, — ennél többet nem óhajtok. Mind a ketten becsületesen fogunk cselekedni, de ha nincs ellenvetése, ugy a galambot szeretném játszani, hogy a varjak körülvegyenek és megakarjanak kopasztani.

— Jól van, viszonzá Ross, és sok évezetet kívánok ehhez a tervéhez.

— Midőn elhatároztuk, hogy ideölvünk. — folytatta James közelebb lépve és a hantját halkítva. — azt hittem, hogy talán lesz egy bizalmi személyre szükségem, aki olykor-olykor egy csendes üzletet elvé ezne helyettem. Sürgönyöztem hát Londonba és felszólítottam azt az embert, hogy öjjön ide. Hát tehát két hét múlva valakivel találkozok, aki azelőtt Jackson névre hallgatott, ne ütközzék meg azon, hogy önt nem látszik ismerni és ön se törődjek vele.

— Egy ember, aki a Jackson névre . . . ? Oh, bocsánatot kérek, most már emlékszem! Amaz este gyötrelmeinek és aggodalmainak emléke, még akkor is nyögést csalt ki a kebléből! Oh legyen nyugodt, nem nézek arra a ficzkóra, ha ugyan eljön.

Oh, mindenesetre eljő, viszonzá James! Már kaptam tőle választ, mielőtt ideindultam és jobbnak láttam önt értesíteni, mielőtt ideérkeznék, nehogy nagyon megremítse önt. Olyan könnyen megijed kedves barátom és az előrehaladó korral, ez nagyon hat az egészségre.

— Igaz van, szölt Ross és szóllanságba merült.

A tisztességes vállalatokra való várakozás, az aggodalmaknak amaz örületes hajszája után, amelyben mind a ketten éltek, ki se unalmasnak bizonyult ugyan, de ez a szünet nyugalmat is hozott és ezt még Mortimer is szívesen fogadta.

Macquoid egy házat rendeztetett be, melynek földszintjét a bank hivatalos helyiségei foglalták el. James lassan-lassan bizalmas érintkezésbe lépett a bankárral és ennyek leányával is megismerkedett. A szeretetre-méltó és kissé korlatolt elméjű ember szerepét következeten játszotta tovább és Beech szinte megszerette őt, igazán sajnálni lehetett, hogy James gazember volt

mert csakugyan több vonzó tulajdonsága volt és a világon a legmulattatóbb társalgók közé tartozott.

Beech megkerése és az a tényleges beismerés, hogy ezt a nélkül, hogy Miss Macquoidet szeretné, olyan korlátot vont közte és Mary közt, hogy azontul csak nagyon keveset látták egymást. A fiatal hölgy, úgy látszott, nem akarta megbocsájtani a sértést és éppen ez okozta, hogy a fiatal ember komolyan beléje szeretett.

Eleinte nem tudta, hogy mi megy benne végbe. Lascankint azonban kiderültek fokozódó érzelmei, de ez a föltedezés bátortalanná tette, úgy hogy alig merte megszólítani, ha találkoztak.

Természetesen senki előtt sem árulta el az érzelmét, de meglehetősen sokat volt James társaságában, mert az a ravasz uriember továbbra is fürkészte azt a tervet, mely a föltedezőjét egy hónap alatt milliommossá teheti. De nem jutott a tiók nyomára, míg egy napon, minden erőtesztés nélkül, magától is kiderült és éppen az a kis szerelmi regény vezette rá.

Beech már tovább volt távol hazulról, mint a hogy eredetileg tervezte, azt hitte hát, hogy ideje visszatérni a ranchojába, azonban az ujonszületett érzelmei megnehezítették neki, elhagyni azt a helyet, ahol volt. A fiatal leány olyan lagyos volt hozzá, mint egy jégcsap és olyan megvetőleg bánt vele, mintha csakugyan halálosan megsértette volna.

Az egyszerű vádosság pedig az volt, hogy Mary is szerette őt. A fiatal óriás unokafivér megnyerte a szívét, akárhogy is védekezett ellene és ajánlata, amely csak hűvös megontolásból eredt, még jobban megsebezte, miut ez különben történt volna.

Végre elhatározta Beech, hogy sátorfáját Gwyllim Cityben üti fel és hogy lerombolja azt az akadályt, amely az uj óhajításainak napról-napra leküzdöhetetlenebbül látszik utban állni.

— Ugy-e mr. Lascelles, szólt egy napon, minden egyéb bevezetés nélkül, ön azért választotta ezt a nyomoruságos íészkét a tartózkodása helyéül, hogy itt pénzt szerezzen?

— Ugy van, viszonzá James.

— Ha már most megmutatnám önnek, hogyan érhetné el ezt a célját . . . Önnek meg van hozzá a tőkéje; nekem pedig a tervem van meg . . .

— Ha ezt közli velem, felelte James, úgy elfogadható szerződést kötök önnel.

— Jól van, viszonzá Beech. Az én tervem nagyon egyszerű. Akár kicsiben tehetünk vele kísérletet, akár azonnal nagy arányokban kezdhetjük meg . . . ahogy önnek tetszik. Hogy egy bizonyos főség kifizeti magát, alig maradhat el, de rendkívül gaznaggá is tehet bennünket.

— Ez éppen az a terv, amelyet keresek! kiáltott James.

— Ha önnek elmondom az eszmémet, — felelte egyszerű és könnyen kivihető, úgy hogy meg sem érdemi a fölledezés nevét és ha önnek annyira tetszik, hogy a kivitelére szánja magát, úgy az ön ügynöke óhajtok lenni ebben a dologban és a haszonból egy bizonyos nyereséget kötnék ki magamnak.

— Ez nagyon is méltányos, hagyta helyben James. — Hallgasson hát ide. Ha én az ön tervét keresztül viszem és a szükséges pénzt hozzáadom, úgy kétharmadát kívánom annak, amit nyerni fogunk mellette.

— Ez is nagyon méltányos, szólt Beech. Tudja ön, hány ember csavarog itt a hegyek közt, hogy aranyat keressen?

— Fogalmam sincs róla.

— Mintegy százötvenen. Ezeknek egyharmada ért talán a dologhoz és ezek egyszer-kétszer hetenkint leínek is valamit. Ezeken kívül van még itt a városban egy sereg jó munkás, akik szívesen íimennének,

ha tehetnék, de a módjuk nem engedi, hogy valamit kockáztassanak és a szükséges szerszámokat beszerezzék. Az én tervem abból áll, hogy kikeresném ezek közül a legtapasztaltabbakat — nemcsak egykettőt, hanem egy egész sereget — ellátnám őket jó szerszámokkal és élelmiszerekkel, elosztanám őket az egész környékre és a közönséges Fossicker-szerződést kötném meg velük.

— Mi az a Fossicker? és milyen szerződést köt az? — kérdezte James.

— Fossicker olyan ember, aki szerteszéjjel csatangol és nemes érczet keres; az a szerződés pedig abból áll, hogy ezek az emberek megkapják a szükséges élelmiszereket, szerszámokat és naponként egy dollárt. Ennek ellenében a munkaadó a felét kapja annak, amit kiaknáznak. Egy sereg olyan ember van, akik ezt üzletszerűen csinálják és két olyan ember most is itt van. A fődolog, hogy csak tapasztalt embereket válasz-zunk ki, még pedig minél többet. Természetesen titokban kell a dolgot csinálni, mert különben mások is utánozzák és ezáltal megdrágul az egész. Vannak vállalkozók, akik készek minden lelőhelyet megvásárolni és emellett nagyon sokat lehet nyérni.

— Ismer ön alkalmas embereket? — kérdezte James, aki most elvette a bamba viselkedését és olyan éles lett, mint egy borotva.

— Nehányat ismerek, másokat pedig kifürkész-tethetek.

— És mekkorák a költségek?

— Az első kiadás... emberenként öt font.

— Ugy hát husz embert fogadjon föl, — szólott James. — Ez száz font. Naponként egy dollár és «takarmány» — mondjunk: másfél dollár fejenként, ez husz nap alatt kétszázhusz fontra megy. Ezt még győzőm Beech ur és ön azonnal hozzá is foghat.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Amikor John Beech, egy órával később, a kátyus lőutezán végigment, egy ismerős arcot pillantott meg. A felnyomott orr, amely semmi se volt egyéb, egy husból való gombánál, a hosszú felsőajak, egy szóval minden irhoni és tavolról se volt szép rajta, de a sok nem szép vonás tulajdonosának szemében, valami olyan humoros és jószerű kifejezés csillogott, valami a mi bátorságról, reményről és derűlltségről beszélt, úgy hogy alig volt olyan ember, aki ránézett a nélkül, hogy azonnal ne vonzódott volna hozzá. Ez az ember rongyokba volt burkolva, de amellett olyan vig-nak látszott, mintha lakodalomra öltözött volna ki és midőn Beech utólérte és kezét a vállára tette, hátrafordult és száját széles vigyorgásra nyitotta ki.

— Micsoda? On az, mr. John? kérdezte félre smer-hetetlen ir hangletéssel.

— Ugy látszik, hogy önnek nem a legjobb dolga lehetett, jegyezte meg John és végigtekintett a rongyos alakon.

— Szavamra mondom, kitalálta, mondá a jövevény, és örülök, hogy találkoztam egy olyan urral, aki ismer, mert olyan éhes vagyok, szinte felejttem a szomszágomat, a mely gyötör.

— Itt van egy dollár, felelte Beech. Jöjjön be velem és adasson magának enni s innivalót; beszél-nem kell önnel.

E szavakkal mind a ketten egy olcsó, kis kocsmába léptek. Az idegen elé egy egész halom lőtt marhahúst és répat tettek, de mindez olyan gyorsan eltűnt, mintha bűvészet történt volna. Bármilyen rongyos volt is az az ember, Beech mégis bizalmasan melléje ült és a fülébe sugdosott.

— Tudom, mit teszek Mihály, és szeretném a se-
(Utánnymás tilos.)

gitségét. Önnek fölszerelést és mindennapi élelmet s így ha megteszi azt, amit öntől óhajtok, még azontelül is egy kis csekélységet.

— Aranyat keressek? suttogta Mihály.

— Igen, aranyat. Az a szándékom, hogy még tizenkilencz embert szerződtetek hasonló feltételek mellett: nem holmi alamuszi, mihasznákat, hanem derék, becsületes ficzkókat, akik értenek hozzá. Felerész a haszonból, munkadij husz napra és a szükséges fölszerelés.

— Keressek embereket?

— Amennyit csak találhat. Azalatt majd én is körülnézek. Itt van egy tizdolláros bankó. Szerelje fel magát tisztességesen és fogjon rögtön a munkához. A Whites-fele fogadóban vagyok szállva. Jőjjön el ma este 8 órakor és kérdezősködjék utánam.

— Istenemre — kiáltott Mihály. Talán még utóbb is rám nevet a szerencse. A legnagyobb tökfilkónak szidtam már magamat, hogy ott hagytam a régi ranchot, de ha valakit meglep az aranyláz, nincs menekülés előle. Hallottam, hogy itt találnak nemes érczet és nem birtam elmaradni. Voltam már Ausztráliában, Ujzeelandban, a Fokföldön és a Shastahegységekben is. Annak idején volt is aranyam halomszámra. Könyökig belédughattam a karjaimat. Most már az egész ismét az ördögé. Ah milyen idők voltak azok, milyen idők! Azok a pezsgőzések!... öt fontos fajtából!... Ki hinné el, aki most lát!

Jól van Mihály, jól van! Most talán megint talál sok aranyat és ebben az esetben jobban fogja gondját viselni. — E szavaknál fölkelt Beech. Csak iparkodjék Mihály, iparkodjék és fogja be a száját.

— Bizza csak rám uram, felelte Mihály, nem vagyok olyan vizsla, melyet ölben kell a vadászatra kivinni.

— Azt hiszem szerencsésen kezdtem a dologhoz,

Lascelles. Egy ranchómbeli munkást fogadtam föl, aki már majdnem mind az öt világrészben ásott aranyat. Már egészen tönkre jutott és én ismét talpra állítottam. Munkásszerzéssel is megbíztam, most pedig én megyek regrutákat keresni.

— Nem szabad elkísérnem? kérdezte James.

— Ön? Ne jöjjön. Ha ezek az emberek észrevennék, hogy egy olyan ujoncz van a dolognál érdekelve, mint ön, rögtön felfalnák szőröstől, bőröstől. Nem, bizza csak reám, mert én félig-meddig hozzájuk tartozom.

Beech a következő napok alatt nagyon el volt foglalva, de amellett azt kellett elhitetnie, hogy semmi dolga sincs. Végre mégis együtt voltak az emberei, mindegyik aláírta a szerződést és az egész csapat kivonult a hegyekbe.

Ott helyben lehetett térképeket kapni; ezeket tanulmányozta John, azonkívül hitelesen megtudakolta az összes eredményeket és a térképen megjelölte az összes lelőhelyeket.

Ily módon képes volt minden egyes emberének egy bizonyos helyet kijelölni, ahol keressen.

A helység legmegbízhatóbb és legtapasztaltabb embereit válogatta össze erre a szolgálatába és most, hogy utrakelt, nem maradt más feladata, mint visszafojtott lázas izgatottságban várni. Husz munkásának mindegyike kedvező jelentéssel jöhetett vissza. Napról-napra érkeztek szerencsés fölfedezésekről szóló hírek a városba és ha e hírek fele kohoit volt is, maradt azért mégis elég olyan, amelyeknek alapja volt. Sőt akárhány ilyen hirhozóból rövid idő alatt gazdag ember lett.

A szerelme ez idő alatt egyre fokozódott és a legédesebb ábrándoknak engedte át magát és ezek az ábrándok, amelyeknek ama tétlen életben, amelyet immár folytatni kénytelen volt, egészen hatalmukba

kerítették. Almaiban Lascelles hihetetlenül, mámorítóan meggazdagodott, míg ő maga, bár csak felényi jutott is rá, szintén eleget nyert ahhoz, hogy mindazt megtehesse amihez kedve volt. Az odahaza levő öreg apját, aki, szerencsétlen vállalatokban elvesztette a vagyonát, támogathatta; visszavásárolhatta a családi birtokot és a régi házukat; Macquidot visszahelyezhette a régi állásába és Marynak olyan vagyont ajánlhatott föl, hogy . . . mire idáig jutott az ábrándozásában, romokba omlottak össze az összes légvárai. Ha az a leány nem szerette őt önmagáért, úgy semmiesetre se fogja a pénzeért se szeretni, bármennyit tudna is neki felajánlani. A henyelés eme napjaiban untig ráért az elmélkedésre és elég okot talált a szomorú tépelődésre.

Az a vád, amelyet Mary emelt ellene, eléggé meg volt okolva: akkor csak tetette magát, mintha szeretné. A fiatal leány semmiben sem adta értésére, hogy abban az esetben is visszautasította volna, ha John akkor is úgy szerette volna, mint most.

Miért is nem szerette akkor? Mi történt, ami annyira megváltoztatta őt? Vagy jobban mondvá, miért is volt akkoriban érzéketlen Mary bájai iránt, amelyek most úgy elbűvölték? Hogy is lehetséges, hogy kezdet óta nem szerette már?

Mindeme kérdésekre hiába kereste a feleletet és ha fájdaimesen be is látta, hogy szerelme jelenleg elég komoly, még se merte remélni, hogy sikerülend Maryt az átváltozásáról meggyőzni.

De ő erős, határozott természetű és korához képest, majdnem gyermekesen bizalmas ember volt. Összetépte hát a kétkedés pókhálóját és elhatározta, hogy még egyszer próbál szerencsét.

Maryvel a házuk kapujában találkozott. Egy óráig várakozott rá lesben állva s midőn végre meg-

jelent, gyorsan eléje sietett és az utját állta, mielőtt a házba léphetett volna.

— Mary, monná és kalapját a kezében tartva, állt előtte, beszélni dell veled, megakarsz hallgatni?

— Hogyne, felelte a fiatal leány, de olyan fagyos hangon, hogy John semmivel sem érezte bátrabbnak magát, mintha tagadó feleletet kapott volna.

— De itt nem beszélhetek, folytatta John kérőleg.

— Ugy hát gyere be, te ostoba John, szólt Mary nevetve. Azt hiszed, hogy az utcán akartam veled beszélni?

Beech hevesen dobogó szívvél követte és a mellett maga elébe idézte azt az időt, a midőn először intézett kérdést az unokahugához és csudálkozva jutott az eszébe, milyen nyugodt volt akkoriban! Milyen könnyűnek és egyszerűnek látszott neki akkor az egész dolog, amit most ismételni készült. Es mekkora nehézségeket kellett most leküzdenie, mielőtt egyáltalában beszélhetett!

Midőn Mary a hosszú tüket kihuzta a kalapjából, azt képzelte John, hogy soha életében nem látott szebb képet annál a leánynál, aki fölemelt karjaival, a tükör előtt állva, vette le a kalapját. Minekutána a kalapot az asztalra tette, nyugodtan és meggondoltan szurta beléje a két tűt. Ez a cselekedet a fiatal emberre egy bizonyos kérlelhetetlenség benyomását tette és szíve baljóslatu sejtelemben ismét dobogni kezdett.

— Nos, John? kérdezte Mary?

— Eppen ma egy hónapja érkeztünk ide, kezdte John. (ami történetünk gyorsan siklott el ez idő fölött, de csakugyan egy teljes hónap telt el azóta.) Azóta alig szólhattam néhány szót veled és te nagyon haragudtál reám.

— Volt is okom a haragra! Viszonzá Mary.

— Sokat gondolkoztam afölött, folytatta a szerel-

(Utánnyomás tilos.)

mes fiú, mialatt barna kezével a hajuszát fogta, mintha attól várna támaszt. Eleinte nem bírtam megérteni, hogy miért vagy úgy megsértve; de most már tökéletesen értem. Rosszul cselekedtem és neked egészen igazad volt; nagyon sajnálom.

— Így hát, felelt a leány és rözsás fehér kezét feléje nyújtotta, minden el van felejtve. Én is sajnálom és örülök, hogy ismét a régi lábon állhatunk egymással.

— Köszönöm, rebegte John, s megfogta azt a kis kezét, amely az övéhez képest olyan parányi volt, hogy restelni kezdte férfias nagyságát és erejét és nagyon nehézkesnek, ügyetlennek, csúnyának találta magát.

— De ez még nem minden, folytatta alázatosan, és ha megengeded, még valamit szeretnék mondani. Nem tetszet neked, hogy házasságról beszéltem, anélkül, hogy szerettelek volna; most már nem tehetnéd ezt a kifogást, Mary.

— Nem értem. Mit akarsz mondani? — kérdezte Mary.

— Megkísérlem hát, hogy megmagyarázzam neked. Legjobb lesz, ha megmondom, hogyan függ mind-össze, már amennyire magam is értem. Beismerem, hogy még egy hónap előtt nem éreztem irántad azt, amit most érzek; de azóta minden nap meghozta a maga változását. Ugy tetszem magamnak, mintha egy hosszú álomból ébredtem volna fel. Hogyan értessem meg veled, nem tudom, de azt hiszem, hogy most olyan bensőleg szeretlek, amint csak valaha férfi, nőt szeretett.

A bamba, nagy kamasz pirulva dadogott és úgy érezte, mintha a viselkedése éppen nem lenne előnyös.

— Ejjel nappal azon töröm a fejemet, hogyan lehetséges az, hogy nem szerettelek elejétől fogva. Most nem akarlak feleletre kényszeríteni, mert ahhoz nincs jogom. Kérlek, ne felelj, — könyörgött, látva,

hogy a leány szólni készül, — várj és adj alkalmat bebizonyítani, hogy mind az igaz, amit most mondtam.

— Jól van John viszonzá Mary, te elmondtad a dolog állását, amint azt érted. Ezek a saját szavaid, ne feledd el, és ne neheztelj reám. Most pedig, hadd mondok el én, ahogyan én értem. Amikor a házassági ajánlatot tetted, még nem szerettél?

— Nem úgy, ahogyan most szeretlek! felelt a leány.

— Elég. Azt hiszed, hogy azóta megszerettél? Ez tévedés.

— Igazán . . .

— Kérik, hadd folytatom. Te ingerült vagy, mert akkor azt hitted, hogy csak egy szavadba kerül megnyerni engemet és nem is sokat törődtél vele, sikerül-e vagy nem, de azt hitted, hogy képes vagy rá. Akkor úgy tapasztaltad, hogy másként áll a dolog és nagyon természetesen, az a tárgy, amely neked addig közönyös velt, sokat nyert a szemedben. En vonakodtam részvéteből vétetni el magamat feleségül és most John arra kérlek, ne szinlelj szerelmet, hogy sértett büszkeségedet kielégítsed.

— Nem így van a dolog Mary! kiáltott John. Én szeretlek!

Midőn e szavakat mondta, mintegy lelkesedés szájlta meg. Erezte a lángot, amely a szavaiban égett és sejtette a parazsat, amely a szemében szikrázott. Kezét ugyszólván a hozzájárulása nélkül nyújtotta ki.

— «Hát nem látod, édes?» Hat igazán nem látod?

A természet hangja, amely a nagy Johnból szólt, méz volt a Mary szívére, mert már régóta fülíg szerelmes volt belé, de nem akarta magát egykönnyen megadni.

— Megengedem John, hogy egy év múlva visszatérj erre a tárgyra. Addig talán kiismered a szívedet és akkor még ráérek a magamét megkérdezni,

hogy mit szól hozzá. Hallom atyám lépteit a lépcsőn . . . a teához jön?

KILENCZEDIK FEJEZET.

Az irhoni Mihály Gwyllin Cityt lisztel, szalonnával, teával, dohánynyal, gyufával, barna cukorral és sóval felszerelve hagyta el. Ezeket a becses kincseit szép rendesen, összegöngyölt takaróba pakolva, a vállán czipelte. Az itt felsorolt tárgyakon kívül volt még egy bádoggalaczkja, tábori üstje, serpenyője, egy egészen új csákánya és ásója. Ruhája fekete koczás zubbonyból és ugyanazon durva szövetből készült nadrágból állt. A nap még egészen fiatal volt, olyan fiatal, hogy még künn a nyílt mezőn is homályos volt és midőn az erdőbe ért, amely majdnem a város kapujáig terjedt, úgy látszott, mintha az idő hátrálna és ismét esteledni kezdett volna:

Azon a helyen ahol behatolt az erdőbe, nem volt sem út, sem ösvény és öt percczel később, hogy hazulról távozott, olyan távol látszott lenni, minden emberi élet nyomától, mintha a mögötte levő deszkavárost sohasem emelték volna.

Gyakorlott erdőjáró volt és az utirányát megfontolva és olyan arccal választotta, amely elárulta, hogy megszokta az ilyen környezetet.

Az útja fárasztó volt és elejétől kezdve nehézségekkel járt az előre haladás. Az őserdő magánya olyan volt, mint a lét kezdetén. Nem volt térképe, amely az össze-vissza heverő kikorhadott fák és az azok közeiből felsarjadt csemeték sűrűjében tanácsot adott volna neki.

A cserjék sűrűk és egymásba fonódottak voltak és kemény munkába került egy óra alatt félmértőföldnyire jutni előre. Elhamarkodás nélkül, de viszontgy, hogy szükségtelen ácsorgással ne késleltesse a haladását, folytatta Mihály a vándorlását, mindaddig, amíg a nap magasan az égen állt.

Ekkor egy kis patak partján megállt, ledobta a podgyászát és megfőzte egy kidőlt fával gyújtott tűznél első étkezését és itta az első teáját. Minekutána evett és ivott, gondosan kioltotta a tüzet és rágyújtott a pipájára.

Ezután kinyújtotta fáradt tagjait egy mohlepte fatörzs mellett, miközben az összecsavart takaróját fejpárnának használta és a lombok között, a feje fölött ácsillamló égre bámult.

Rövid pihenés után folytatta útját, csuszva, mászva és az őserdő minden elképzelhető akadályán átbulva; ez pedig nemcsak olykor-olykor fordult elő, hanem folytonosan, mert ez volt az előrejutás egyetlen módja. Így tartott ez az est leszállásáig.

Most következett az éjjeli pihenő és sajgó tagokkal készítette a második étkezését, amelyet bármilyen durva és egyszerű volt is, óriási étvágygyal fogyasztott el; következett azután az éltető, forró tea, azután meg a kedélyes pipa, melyet vig tűz mellett szivott el, mialatt az éj pillanatáról pillanatra mélyebben szállt alá.

A következő nap munkája valamivel könnyebb volt. Mihály értette a dolgát és az első nap erőszakos gyaloglásával ötven-hatvan mérföldnyi kerülőtől ki-mélte meg magát.

Egyszer-kétszer járt üsvényekre bukkant, amelyeket követett, amíg a czeljainak megteleletek. A harmadik éjjel egy idegennel tanyázott, akinek hasonló szándékai voltak, de a következő reggel már elváltak egymástól és ki-ki a maga útját folytatta.

Az ötödik napi gyaloglás arra a vidékre vitte, amelynek kikutatásával megbízott és két teljes napig volt a célja. — egy magas hegy, amelynek színe különbözött a többiektől. — a szeme előtt.

Ez a hegy a többi hegytársanak kék és világos szürkészöld színe mellett tüzesbíborban égni látszott, de

közelebbről tekintve piszkos, csunya, fakó piros színűnek mutatkozott. Hatalmas meredélyei majdnem egészen csupaszok voltak és megmászása sehol se mutatott nehézségeket. Nagy gömbölyű halmokban és kupokban emelkedett és a lábainál szegényes bozót nőtt, amelyek közül itt-ott keskeny fenyő és kanadai nyárfaerdőcskék bontakoztak ki.

— Hiszen ez nagyon sokat ígérőnek látszik, gondolta magában Mihály, és úgy hasonlít «Hood szerencséhez», a Shasta-hegységben, mint egyik borsó a másikhoz. Ha beváltja azt, amit ígér, úgy eltaláltam a módját, ha pedig nem . . . na, hát akkor — nem. Mindenesetre melegebb van itt, mint oda fenn, Alaszkában, ahol legutóbb turkáltam arany után és ahol harmincz lányi szilárd jégen kellett magamat keresztül dolgozni, míg hozzájutottam.

Egész nap tovább törtetett előre és amellett mindenféle olyan dolgokra volt szeme, amit más halandó se nem keresett, se nem látott volna.

Százszor is belevágta csákányát a hegyoldal földjébe, kiborította a földet a sziklára, egy követ tett és szétzúzta, hogy megvizsgálhassa. Kifürkészte a vizmosásokat, amelyekben télen tajtékzó hegyipatakok zuhognak, amelyek akkor szárazak voltak.

A nap a hegyek mögött leáldozott és a korai alkonyat eltakarta. Az árnyékok a hegy lábától följebb másztak és lassanként betöltötték a völgyek sokszorosan összekuszált hálóját, mint valami nesztelen, kísérteties áradat, amely magasabbra és magasabbra hágott, míg az alacsony halmokat elérte, amelyeket egészen elborított. Egyre magasabban lopózott, egészen föl az égig és azután nyugat felé huzódott.

Mihály tovább vándorolt és kinosan vergődött föl a hegyoldal mély szakadékaiban; mindig a földre szegzett szemmel, de amellett folytonosan jobbra is, balra is tekintgetve.

Az égboltnak legmagasabb része is besötétedett és minden mély árnyékba volt borulva, mikor az aranyásó végre fölszabadította vállait a terhüktől. De nem talált fát, hogy tüzet gyújthasson, bármilyen fáradt volt is, kénytelen volt holmiját mégegyszer a háttára venni, hogy a hegyoldal szélén fölfelé terjedő erdőig czipelje.

Ott ütötte föl a sátorfáját, elkészítette a vacsoráját, szalonnát sütött és fölmelegítette a teáját, amelyet egész napon estére tartogatott magának.

Mire a vacsoráját befejezte és a pipájára gyújtott, egészen beállt az éj, de mialatt dohányozva pihent, fölkeltek a hold és az ég halvány derengésében megvilágította a hegyek éles körvonalait.

— Egészen olyan, mint «Hood szerencséje», dűnnyögte magában, miközben a könyökére támaszkodott és gondolkozva rázta a fejét. Alakban és színezetben szakasztott olyan, mint «Hood szerencséje» és a geológiai formációja is ugyanaz. «Hood szerencséje!» milyen boldog lennék, ha ugy az őlembe pottyanna! Örülneél Mihály? Eppen három hétig volt a fészek termékeny. Fészek volt, — semmi egyéb, — habár a legnagyobb azok között, amelyeket valaha a világon találtak. Oklömnyi daraboktól, — nem hazudom — nyulsőrét nagyságuakig!

«Hood szerencséje» nem sokat használt neki, mert fiatal volt és szerette a jó italokat. Egy év alatt, még pedig éppen csak egy év alatt, az egész keresetét elitta.

— Ezt nem ismételném többet, ha újra megtalálnám a «Hood szerencséjét». De egyszer volt szerencsém, azt eldobtam magamtól, és azt mondják, hogy másodszor sohse tér többé vissza.

Midőn a pipáját kiszitta, óvatosan olyan helyre tette le, ahol nem történhetett baja, begöngyölözött a

takaróba és addig aludt, míg a kelő nap egy sngárnyila az arcát nem érte.

Meg se próbálta megmosdani, mert nem volt víz a közelében. Egyszerűen összeszedte a czókmókját és folytatta óvatosan, a vándorlosát. Midőn néhány óra mulva egy tiszta vizű patakhoz ért, tüzet gyújtott, evett, ivott és tovább vándorolt.

Ismét leszállt a nap a hegyek mögé, ismét a csodálatos árnyak foglalták el a forró világosság helyét, amely a nap első felében nyomasztólag hatott rá.

Hirtelen megállt, de csak azért, hogy éppen olyan hirtelen tovább fusson. aztán husz percznyi gyors szaladás után, a térdeire és kezeire leereszkedett.

— Itt ásott valaki, mondá, itt egy fél napig erősen dolgozott valaki. Ez a halom különben már legalább is egy éves, mert már fű nőtt ki rajta.

Reményei a fagypontra szálltak alá.

— Megméretett és könnyűnek találtatott, — folytatta — megpróbálták és abbanhagyták. Tapasztalt aranyásónak kellett lennie, aki a szerencsáját itt próbálta, mert csakis tapasztalt aranyásó juthatott el idáig. Mindenkire, aki nem ért a dologhoz, messze, nagyon messze van ez a hely, még Gwyllim Cityből is, pedig Gwyllim Cityre még senki se gondolt, mikor ezt a gödröt ásták, erre akármibe is fogadok. És ha egy öreg, tapasztalt munkás volt — és nyilván olyan volt — úgy visszatalált volna ide, ha érdemesnek találta volna visszajönni és kétségkívül nem távozott el addig, amig meg nem bizonyosodott a dologról.

E gondolatoknál fölkelte és ásóját beledöfte a halomba, amely megkeményedett volt és amely a nap és az esők behatása alatt leszállott egy kicsit.

Nehéz csizmába bujt lábának egyetlen nyomása elég volt, hogy az ásó a bévül puha talajba, ellentállás nélkül, behatoljon. Úgyesen szórta azután a kiemelt földet, apránként az ásó szélén le.

Egyszerre egy ujjongó felkiáltással, amely majdnem szétrepesztelte a torkát, térdre borult és megragadott egy bab nagyságu és alakú tiszta arany darabot és amelynek fölüllete olyan ránczos volt, mint a már említett hüvelyes veteményé.

Elkezdte karczolni, ráköpött és a nadrágján ledörzsölte. Azután félretette és elkezdte az egész földrakást fölforgatni, miközben minden ásónyi földet gondosan átesurgatott az ujjain és a nagyobb göröngyöket óvatosan szétmorzsolta. A harmadik ásónyi földdel hasonló aranydarabra bukkan, mint az első volt. A szeme villogott és remegni kezdett.

— Itt egy fészek volt, mondta magában, még pedig nagy fészek. Ha valaki három ásóra való földben tíz dollárnyi értékű aranyat itt hagy, úgy bizonyára annyit talált, hogy ezt a csekélységet nem tartotta érdemesnek magával vinni. Szent Mózes! Micsoda mazsolák lehettek ebben a kalácsban! Mindenesetre érdemes a morzsákat még egyszer átkutatni.

Reszkető keze ezalatt egy harmadik aranydarabot is talált, ez azonban nem volt nagyobb egy borsónál.

— Szeretnék valamit inni, folytatta, mert az idegeim úgy remegnek, mint egy hárfa hurjai. Így van ez mindig nálam, valahányszor aranyat találok, legalább az első pillanatban. De hiszen ez semmi egyéb, mint amit egy szerencsés halandó itt hagyott és bármikor visszajöhetek, ha nem találok mást, ami jobban megéri a fáradságot.

Többször tétovázva tekintett vissza, miközben folytatta vándorlását és még nagyobb figyelemmel sür-

készte a bejárt talajt, de buzgó keresésének az nap nem volt jutalma.

Midőn ismét vizre bukkant, ott letelepedett és lepihent. Napkeltekor meglehetősen leverve tért vissza a földhalomhoz, amelyet most az utolsó ásónyira való földig átvizsgált.

Eleget talált arra, hogy munkája meg legyen jutalmazva, mert amire elvégezte, mintegy száz dollárral gazdagabbnak érezte magát. Ha értetlen földben talált volna annyit, úgy a világot kicsinek találta volna a reményei számára, de meg volt róla győződve, hogy csak egy mérhetlenül nagyobb lelet maradékai vannak előtte.

Ez a gondolat sajátságos levertséget idézett benne elő, úgy hogy a nap hátralevő részében bágyadt maradt és a naplementéig előtte levő órák alatt körülbelől csak a felét tette meg annak az u'nak, amit különben megtett volna.

Vándorlásai közben többször bukkant ugyanarra a patakra. Vize tiszta és átlátszó volt, de többnyire csak czérnaszál vékonyságu, jólehet több helyen beárnyékolt, kis tavacskákká gyülemlett össze. Sok ezer egymást követő tavasznak olvadó hótömegei mély medret vájtak a talajba és Mihály jól tudta, hogy azt legalább bizonyos évszakokban, tajtékzó hatalmas hegyi patak tölti meg.

Ez avizmosás olyan mély volt, a falai pedig olyan csuszósak valának, hogy az átkelés nem ment volna veszély nélkül: elhatározta hát, hogy inkább a hosszában követi, hogy meglássa, nem talál-e olyan helyet, ahol bátran átkelhet.

A fokozódó alkonyatban talált egy veszélytelen keresztezőpontot, ahol a két part sziklafalai összeomlottak, úgy hogy egy természetes átkelőt képeztek és átment a másik partra.

De most már igazán nagyon fáradt volt és a

levertség, amelyet érzett, kezdett nagyon nyomasztó lenni. Az őt környező néma éjszakában, elhagyatottabbnak érezte magát, mint valaha, és ez egy olyan embernél, aki a fél életét az aranyásásnál, minden csillag alatt, amely az égen ragyog, egyesegyedül töltötte, — szokatlan jelenség volt. A vadon volt a szállása Ujzeelandtól Alaskáig, az éjszaki és a déli sarkövhöz olyan közel volt, mint ahogy kivüle kevés ember jutott el gyalogosan és a magány sok évét töltötte el a legvidámabb pajtással, a saját könnyű szívével.

Ebben a szokatlan hangulatban nem izlett neki a vacsorája, a pipájában nem talált élvezetet, a fekvőhelye pedig kemény és kényelmetlen volt.

— Oh istenem, dűnnyögte szomoruan, meg vagyok irva és a szivemben is eltudom olvasni: semmit se fogok találni, mert ha másként lenne, nem bukkantam volna arra, amit egy másik nem tartott érdemesnek elvinni.

Végre álomba merült és a végzete úgy kívánta, hogy olyan gazdagság fölfedezésére ébredjen, aminő, még a legmerészebb álmaiban se lebegett előtte. Amikor az őt érzéke rendben volt, nem mert olyan dolgokra gondolni és most, az ébredés első pillanatában odavetődött a tekintete.

Majdnem azonnal tudta, hogy mi az amit lát, de a bámuló kábultságában fekvé maradt, rámeresztette a szemét, anélkül, hogy érzékeinek hinni mert volna, jól lehet érezte, hogy a szeme nem csalja meg.

Végre négykézláb odamászott, hogy közelebből nézze meg azt a tárgyat. Midőn előző este tüzet rakott, hátat fordított ennek a sajátságos tárgynak és egyszer se fordult arra felé, míg végre a lángok megszűntek világítani és a parázs már csak bágyadtan izzott tovább.

Harmíncz lépésnyire attól a helytől, ahol aludt, egy földhát emelkedett, amely husz lábnyinál nem volt

magasabb. E hegyhát és a fekvő helye közt volt egy mélyedés, amelyben néhány, mohával benőtt szikladarab hevert és úgy látszott, mintha ez a mélyedés régente sok évezred előtt ama patak medre lett volna, amely most a mélyebben eső medrében fut békésen tova. A hosszú földhát e szerint a patak partja lehetett — ha az említett föltevés helyes volt — és e földhát oldalán, mintegy hat láb széles üreg volt ásva, amely talán szintén olyan mélységben vájódott be a földbe. Éppen e gödör közepén emelkedett ki egy tárgy, amely olyan volt, mint egy óriási dió bele, csupa mélyedés és kidudorodás. Némely helyen a fölülete össze volt karczolva, mintha baltával, vagy széles ráspolylyal dolgoztak volna rajta. Az egész látható része arany, tiszta arany volt.

Talán csak egy vékony kéreg, de az is meglehet, hogy az egész sziklatömb át meg át aranyból volt. Az is meglehet, hogy csak annyira terjedt, ami látható volt belőle, de az se látszott lehetetlennek, hogy olyan mélységig nyult bele a földbe, amennyire semmiféle emberi képzelem se terjed; de ami látszott, az mindenesetre arany volt, tömör arany, még pedig akkora nagyságban, amint ezt addig soha se látta, s még csak mások elbeszéléséből sem ismerte.

Még közelebb csuszott és megtapogatta a kezével; aztán fől akart emelkedni, de lába megtagadta a szolgálatot és jólehet hűvös és üde volt a reggeli levegő, bőrét kiverte az izzadság, mintha éppen gőzfürdőből jönne.

Minden ujját belemélyesztette az óriási tömb likacsába és szédülő feje ráhanyatlott. Ajulásféle környékezte, miközben térden fekvé a kincset magához szoritotta, míg a sajgó körmei magához térítették és a szédülése is megszűnt.

Ekkor körülcsuszkálta az aranytömböt, néha néha megérintette a reszkető ujjaival és végre szivet-

tépő zokogásban tört ki. Amidőn leküzdötte ezt a rohamot, megnyugodott, de az a megrázkódtatás, amelyet átélt, nagyon is sok volt az idegeinek, úgy hogy nagyon is gyöngének érezte magát és még mindig az egész testén reszketett, amidőn fölkel.

— Megtaláltam! szólt rekedt és remegő hangon. Megtaláltam, még pedig olyan bőségben, mint a hogy halandó ember soha se találta meg, ezt az egyet itt kivéve!

Kalaplevéve állott ott, a rézsutosan lövelt napsugarak özönében és a két keze az aranytömbön pihent.

— Egyszer elszalasztottam a szerencsét és most mégis visszatért, kiáltotta, egy veres garast se dobok ki ostobaságokra! Egy árva centet sem iszom el! Erre megesküdtem a nyomor napjaiban és ehhez mindvégig hű is maradok!

Egy idő múlva eloszlott a legelső, mámoritó öröm, a lelet nagyzerűsége nem volt többé kínos és képes volt már a holmijáért menni, a készleteit odahozni és a mindennapos teendőit, mint azt a napszaka követelte, elvégezni.

Midőn a kását megkeverte és a fazék a benne levő szalonadarabbal sisteregni kezdett, az a gondolata támadt, hogy a fürdés jól esnék és elindult a patak felé. Csakkogy hirtelen örült félelem fogta el, hogy a fölfedezését szem elől téveszthetné; fölmászott hát a legközelebbi magas dombra, hogy onnan körültekintsen.

Mikor ennek az ösztönének is eleget tett, lament a patakhoz és azon tünődött, hogy semmiféle eszköze sincs, amivel azt az óriási arany darabot elvigye és hogy kénytelen lesz kincsét napokig őrizetlenül hagyni.

Tüstént abban, a pillanatnak és rövid időközben úgy érezte, mintha már ott is hagyta volna az aranyát, mintha már napok óta bolyongott volna az őserdőben és egy új fölfedező, hallatlan szállítóeszközök-

kel jött volna oda, ugyanazon az úton és amikor ő, Mihály, visszatért, már nem találta ott az aranytömböt.

Egyik vontatott lépéstől, a másikig a legkalandosabb föltevések kergetőztek az agyában, kényszerítették, hogy megálljon és azután úgy képzelte el, mintha szemét abba a barlangszerű üregbe meresztené, amelyből kirabolták az aranyát.

Akaratlanul is újra föl kellett másznia arra a magas halomra, amelynek csucsáról egyszer már körültekintett és csak mikor ismételten meggyőződött, hogy e hatalmas természet, közepette egyesegyedül van, folytatta útját tétova léptekkel a patak felé.

Elszántan mászott a meredek parton le, alaposan megfürdött, vágyódását legyőzve és szándékosan késlekedve, hogy az ostoba félelmétől megszabaduljon.

Midőn az egyik lábával egy gömbölyű kövön állt, míg a jéghideg víz az arcán és kezén végig csurgott, sikoltást vélt hallani. Azt gondolta ugyan, hogy az csak a képzeletnek a szüleménye, de azért mégis csak hallgatódzott.

A lecsurgó víz csobogása közben tisztán hallotta a távoli, elnyújtott, éleshangu sikoltást:

— Se—git—ség!

TIZEDIK FEJEZET.

Ezt már lehetetlen volt a képzelődés káprázatának tartani és milyen ösztönszerűen az ausztráliai «K-u-u-u-i-i!» kiáltással felelt, miközben az első szót tagot teljes mellhangon, elnyújtva, a másodikat pedig magas fejhangon, mint egy mozdony füttyét, rövidebben énekelte ki.

Azután feszült figyelemmel hallgatódzott. Újra hallat szott az elnyújtott segélykiáltás és Mihály ismét folszaladt a halom csucsára, ahol már kétszer volt.

— Hol van? — kiáltotta.

— Itt! — felelte egy távoli hang.

— Ide! — kiáltá Mihály újból. — Jöjjön ide.

— Se-git-ség! — hangzott ismét a távolból.

— Segitek, igen — felelte az elképedt Mihály,
— szívesen, de hol!

Lehetetlennek látszott meghatározni azt a helyet, ahonnan a kiáltás hangzott. Jöhetett jobbról, balról, fölülről vagy alulról.

— Kiáltson még egyszer! — harsogta Mihály. — És tudassa, hogy hol van.

Ekkor egy, mintegy négyszáz lépésnyi távolságban levő erdő szélén, egy árny jelent meg. Egy férfi alakja volt. A két karját égfelé emelte és mikor a szabadba ért, egy utolsó kiáltással a veres földre rogyott.

Mihály hideg vízzel merítette az üstjét tele és a lerogyott alakhoz sietett. Oda érve, hanyatt fektette az elalélt embert és vizet fecskendett az arczába. Az idegen magához tért, félig feltápászkodott és bámulva körütekintett.

— Adj va-la-mit in-nom, — nyögte a szerencsétlen.

Mihály az ajkaihoz emelte az üstöt. de néhány korty után elvonta tőle.

— Ne sokat egyszerre, öcsém! intette.

Ekkor az idegen egészen fölült és elkezdte az öltözékét rendbeszedni. Egy pár nap előtt még jól, sőt finoman lehetett öltözve, de most rongyokban lógott rajta a ruha, a kalapja eltűnt és az arcza, s keze annyira össze-vissza volt a tövisektől karczolva, hogy nehéz lett volna egy irónhegy nagyságu ép helyet találni a bőrén.

Remegő kézzel simogatta bajuszát és szakálát rendesre és a kézelőt is sietett megvigasztalni. Minden mozdulata fáradt, ugyszólván öntudatlan volt és a

piros és fekete karczolások hálózata alatt halálos sápadt volt ez az ember.

— Mióta tévedt el? kérdezte Mihály.

Az idegen úgy nézett rá, mintha a kérdést nem értette vagy nem hallotta volna. Mihály ismételve a kérdést, a szerencsétlen ember vállára tette a kezét, de felelet helyett megint csak az előbbi kifejezéstenlen szórakozott, merő tekintet érte őt.

— Oh, ismerem ezt, szólt Mihály, jól ismerem ezt. Nem egyszer láttam embereket az ön helyzetében és én magam is voltam már így. Várjon csak, hozok valami enni és innivalót.

— Inni! dadogta mint valemi papagály a félholt idegen. Adj innom!

Mihály másodszor is az idegen ajkaihoz emelte az üstöt és most már alaposan megitta.

— Elég. szólt végre; várjon, jobbat hozok ennél.

Az idegen bólintott és megköszönte, midőn az üstöt eleresztette. Erzékei, melyeket a félelem megzavart, kezdtek rendbe jönni.

Mihály, az üsttel a kezében eltávozott, de hébe-hóba hátrafordult és bátorítólag intett az idegennek. Ez az új izgalom egy időre háttérbe tolta a régebbit, most azonban visszatért a fölfedezés emlékére.

Az idegen sajátságos megjelenése fenyegetni látszott a titkát. Ha egy ember véletlenül megtalálta az ide vezető utat, miért ne találhatnák meg azt mások is. Kincsének legalább is két hétig kell a nyitott hegyoldalon fekve maradni, amíg azokkal a szerszámaival visszatérhetett, amelyek lehetővé teheték, hogy legalább egy részét elvihesse.

A véletlen, amely már egy idegent elvezetett a radon e sivár pusztaságába, másokat is odacsalogathatott és a félelem, amely most erőt vett rajta, valamint az ujjongó öröm, amely benne hullámzott, már közel álltak az örültséghez.

De az emberbaráti szeretet követelése, amely most szólította, nem maradhatott figyelmen kívül. Ujra telemerítette üstjét a pataknál, összeszedte a holmiját és visszatért ahhoz az emberhez, akit a vele való találkozás megmentett a biztos haláltól.

Azután főzött valamit és alaposan megétette a rongyos és éhes embert. A szin visszatért az eltorzult vonásokba, a szem elvesztette vad kifejezését és fél óra múlva egy fatörzshöz támaszkodva ült és két kezében fogva az üstöt, időről-időre nagy élvezettel ivott belőle.

Egy idő múlva örült éhséget érzett és Mihálynak vissza kellett tartani, hogy ne egyék olyan mohón a zsiros szalonnából és kihűlt ételből.

— De most már elég! mondta határozott hangon. Egy-két óra múlva ismét nekiloghat és tetszése szerint ehet, de most egy falatot se többé. Mióta van eltévedve?

— Azt hiszem, három nap óta, felelt az idegen. Egy félnapi sétát akartam tenni és eltévesztettem az utat.

A kiejtése határozottan amerikai volt és Mihály, aki mindenütt megfordult, megismerte a keleties hang-sulyozást.

— Ugy-e Sallem közelében nőtt fel? kérdezte.

— Ez a szülővárosom, felelt az idegen. De kérem, én holtfáraót vagyok és okvetlenül aludnom kell. Ugy-e nem hagy el? Jól megfizethetem és ezer dollárt se sajnállok, ha valami lakott helyre vezet.

— Nem, nem hagyom el önt, viszonzá Mihály nevetve, és a dollárjait nyugodtan megtarthatja magának. Majd elmegyünk Gwyllim Citybe, a mikor ismét használhatja a sétapálczáit. Ne féljen, ismerem az utat.

— Megfizetek érte, felelt a másik, még pedig jól megfizetek.

E szavak után kinyújtózkodott és Mihály a feje alá tolta az összehajtogatott takaróját.

(Utánnymás tilos.)

— Tartsa meg ezt zálogul, amig visszajövök, jegyezte meg Mihály.

Az idegen helyeslőleg bölintott és ugyanabban a pillanatban látszott elaludni.

Mihály ekkor csákánnyal és ásóval ment a csodálatos lelet helyéhez, de csak azért, hogy meggyőződjék, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel semmire se bír menni.

Az óriási aranytömb kemény, szürke kovarczba volt ágyazva és természetesen, lehetetlen volt megközelítőleg is megállapítani, hogy milyen mélyen nyulik le és mennyi belőle arany.

Az aranyrejtő nagy tömb mozdulatlanul össze volt nőve a földdel és úgy, amint ott állott, teljesen értéktelen, jölehet rengeteg, de mindenesetre nagy vagyont képviselt. Egy olyan kincsnek a fölthalálása, amely nagysága miatt elmozdithatatlan, a sors gunyjának látszott lenni és az örömnnek a tehetetlenség keserű mellékizét adta.

Mihály föl hagyott a kovarczczal való hasztalan küzdelemmel, midőn egy órai erős munka után látta, hogy semmi látható eredményt se birt elérni. Megpróbálta még csákánya hegyével és a zsebkésével egy mintadarabot letörni, de ez se sikerült.

Igy tehát nem tehetett egyebet, mint az óriási, becses kincsét otthagyni ahol volt, lelejáról jelentést tenni és módot kieszelni, hogyan lehessen az aranyat kiemelni és elszállítani.

Sokszor hallunk *embarras de richesse*-ről beszélni és ez csakugyan olyan eset volt, amelyekre azokat a szavakat bátran alkalmazhatjuk. Mihályt lenyomta a túl nagy szerencséje. Ha csak a század, vagy csak az ezredrészét is találta volna annak a kincsnek, örömében tánczolt volna, de ez a hallatlan gazdagság egyelőre olyan szegénységben hagyta, aminőben annak előtte volt.

Azon töprengett, hogy azt a nagy tömeget márvány módjára fűrészelje-e szét, vagy hogy vésővel és kalapáccsal törje-e össze és hogyan következzenek utazás, utazás után, hogy az aranydarabokat elszállítsa. Lelki szemével látta, hogyan fog a nagy hegyoldal nyüzsgöni azoktól az emberektől, akiket az a reménység csalogat majd oda, hogy egy második, nagy aranyeletre bukkannak. Hogyan, ha ez csakugyan csak egy mutatója lenne a tömérdek kincsnek, amelyet a hegy méhe magába zár?

Eszébe jutott az a rongyos csavargó, aki alig egy év előtt Sherrys Creekben egyetlen egyszer tért be és az akkor fölmutatott aranya, miként vezetett Gwyllin City megalapításához.

Azt beszélik, hogy az az ember Vancouverbe ment és ott, egy heti vad kicsapongások után, meghalt. A Sherrys-creeki csapszékben azzal dicsekedett, hogy egy hordónyi aranya van? Ez itt lenne az ő fölfedezése? Éppen nem látszott valószínűtlennek ez a föltevés.

A kósza hír állítása szerint az az ember, a vele levő rongyos zsákban kerek ezer font értékű aranyat czipelt magával. Hátha abból az előbb talált gazdag fészekből merítette az első leletét? Ez is hihetőnek látszott.

Ha Mihály azzal, amit most tudott, rögtön távozhatót volna, úgy Gwyllim Citybe sietett volna, de egyelőre ahhoz a helyhez kötötte őt a talált szerencsetlen idegen. Annak a reménységnek adta át magát, hogy az eltévedt sétáló, másnap már talpra állhat és utra kelhet, addig hát türtőztette az érthető türelmetlenségét és visszament ahhoz a helyhez, ahol védenchezét hagyta és ahol őt még mindig mély álomba mérülve találta. Ő is leheveredett hát a kialudt tűzhamvai mellé a földre és átengedte magát az álmodásnak.

Ezek az álmok úgy megostromolták, hogy az idő szélsébesen elröppent; de mikor a nap a hegyek mögött eltűnt és a síkságból az árnyak fölszállni kezdetek, fölrázta magát a merengéséből, talpra ugrott, egy nyaláb vékony ágat gyűjtött s ezek egyik végét, egymásután, hegyesre faragta, azzal a szándékkal, hogy az aranyásók között törvényerejű szokást követve, az aranyelet helyét körül tüzzelje. Aki ezt legelőször teszi és ezt illetékes helyen bejelenti, törvényes igénye van arra a helyre és a törvény is az ő részén áll. Ha aztán ezer meg ezer ember jön is arra az elhagyott helyre és minden kigondolható szerszámot hoznak is magukkal, az arany mégis csak az övé és az igényeit a törvény teljes hatalma megvédi.

Még az említett munkával volt elfoglalva, mikor az idegen dadogni kezdett és karjait megmozgatta. Nemsokára a szemét is kinyitotta és vadul nézett körül. Majd ráismert a környezetére és fölemelkedett.

— Aha, szólt Mihály és nyájasan bólintott feléje, — nemsokára ismét a régi lesz!

— Attól félek, hogy nem egészen, felelt az idegen, miközben előrehajolt és a megmerevedett lábizmait dörzsölgette. Az az érzésem van, mintha körülbelül egy hónapra ágyba kéne feküdnöm.

— A merevség elmúlik menésközben, szólt Mihály. Amíg civilizált vidékre érünk, el vagyunk látva élelmiszerekkel. Honnan jön tulajdonképpen . . . és hova indult?

Az idegen egy másik kérdéssel felelt.

— Milyen nap van ma?

— Milyen nap? viszonzá Mihály. Várjon csak, hadd gondolkozzom előbb . . . vasárnap.

— Csütörtökön indultam el, még pedig Barrys, Grossingból. Ismeri Barrys Grassingot.

Mihály igenlőleg bólintott.

— Trailbe akartam menni. Ismeri Trailt.

Mihály ismét bólintott.

— Mennyire van ez a két hely egymástól?

— Tíz kis mértföldnyire, felelt Mihály, most pedig — egyenes vonalban — éppen ötven mértföldnyire van ön a helytől, ahonnan elindult. Abban a hitben, hogy rövidebb utat választ, valószínűleg azon az ösvényen jött, amely balra elágazik.

— Igen, felelt az idegen rövid, száraz nevetéssel, látom, hogy ön jól van tájékozódva.

— Na, kedves barátom, ön hálát adhat az Istennek, hogy véletlenül az útjába akadtam, viszonzá Mihály hűvösen.

Eszébe jutott, hogy egy pár elismerő, hálás szó, a helyén lett volna; nem mintha a maga részéről nagy súlyt fektetett volna azokra, inkább az idegen érdekében, hogy ez megmutassa, hogy tudja, mivel tartozik neki.

Az idegen megértette, amire Mihály célzott.

— Még nem is köszöntem meg önnek, amit értem tett, sietett mondani, de erre teljesen kész vagyok és kézzel foghatólag fogom megtenni.

— A szavával beérem, — felelt a megmentője. Nem néz ki belőlem. jól tudom, de ő Felsége a királynő birodalmának ebben a csücskében kevés ember van, aki olyan kevésbé szorult a pénzre, mint én. Igen, igen, nézzen csak meg, fiatal ur! Ez az ember akit ön maga előtt lát, egy hét előtt még kiéhezve és szomjasan kóborgott Gwyllim City utczáin. Ma pedig egy bankot vásárolhatnak.

— Oh! kiáltott az idegen és ebben a rövid felkiáltásban a gondolatok egész serege jutott kifejezésre.

— Én British Columbia leggazdagabb emberei-
nek egyike vagyok, folytatta Mihály és ha ezt ilyen
leplezetlenül elmondom egy idegennek, nem vagyok

még bolond. Ha nem lennék a vezetője, nyomorultan el kellene vesznie a vadonban, ezt ön nagyon jól tudja s ha ön utközben megölne, úgy se Gwyllim Citybe, sem ide nem jutna el többé. Tanura van szükségem, mert egy lelőhelyet kell körülűzdelnem, a leggazdagabbat, amit az aranytrónuson ülő Salamon király óta körülűzdeltek. Nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a véletlen egy másik embert is ide hoz és ez azt állíthatná, hogy a jeleket ő tűzte ki. Ezért akarom a lelőhelyemet tanu jelenlétében körülűzdelni, és ha van annyira való ereje, hogy négyszáz lépésnyire velem jöj-jön, úgy annyi aranyat mutatok önnek, amennyit életében soha se látott.

Az idegen fölczehelődött, Mihály pedig fogta a csákányát és a meghegyezett vesszőit.

— Az ön jelenlétében akarom, — mondá, — én Máloney Mihály a Tipperary grófságban levő Ballykillből, a legnagyobb aranyeletet biztosítani magamnak, aminőt azóta tettek, hogy Adám ásott Eva font. Én Maloney Mihály, a Tipperary grófságban levő Ballykillből, az ön jelenlétében teszem ezt . . . mellékesen mondva: mi is a neve, fiatal ember?

— A nevem? — szólt az idegen. — A nevem Daly.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A roppant nagy aranytömeg látásának nagy hatása volt Daly lelkére, valóban egy olyan nevezetes hatása volt, amely megérdemelte volna, hogy nagyobb figyelemben részesüljön.

Attól az első pillanattól kezdve, hogy borongós fogalma támadt az aranykincsértékéről, eltökélte, hogy azt magának keríti meg, vagyis más szavakkal, hogy Mihályt lerázza a nyakáról, amit csak gyilkosság tett lehetővé. Daly tehát minden habozás nélkül eltökélte, hogy gyilkosságot követ el.

Meg kell vallani, hogy e gondolatnak nagyon csunya mellékíze volt és lelkének egyik fele visszariadt attól, amit a másik el akart követni. Másrészről azonban teljesen érthetetlennek és esztelennek látszott előtte, hogy ez a kincs itt a vadonban maradjon és hogy egy más ember tartson igényt a tulajdonjogára.

E tekintetben szándéka teljesen szilárd volt és azért mégis habozott. Ez az idegenkedés, az elhatározása végrehajtásától, távolról se származott részvétből, hálából, vagy abból a tudatból, hogy bünt követ el, amikor embertársát az életétől fosztja meg; egyszerűen az idegek tiltakozása volt, amelynek ugyan semmi köze se volt az erkölcsi aggályoskodáshoz, de azért elég erős volt, hogy őt iszonyúan felizgassa. Kínos szívdobogást okozott neki, hideg verejtéket sajgolt a homlokára, megszáditette és a torkára száraz, kemény, majdnem tűrhetetlen nyomást gyakorolt.

Mihály, aki szívjószágában, az idegennek engedte át a takaróját, horkolva feküdt a tábori tűz mellett. A hold az égen fénylett és Daly, aki nem bírt aludni, meg tudta a körülötte levő tárgyakat különböztetni, jóllehet azokat inkább álomszerűen, mint a valóságban látta.

Közte és az alvó közt hevert ennek csákánya és ásója. Amannak a fényes hegyében visszatükröződött a kialvó tűz bágyadt pirja, úgy, hogy olyan volt, mintha vér tapadna hozzá.

Köröskörül mély csend. A legkisebb szellő se remegtette meg a fák leveleit a két férfi közelében. Az alvó szabályos lélegzetvételének rövid szünetei közben a némaság olyan nagy volt, hogy a halkanatózó füle ama sajátságos suttogó neszt is felfoghatta, amely csak az éj végtelen csendjében hallható.

Mihály mély álomban feküdt, így hát tettetésre nem is volt szükség. Az a férfi a gyilkosságra gondolt, nyugodtan fölkelhetett és a kezeügyében levő

fegyverrel egy csapást mérhető volt, hogy egy pillanat alatt végrehajtsa a szándékát.

O azonban úgy tett, mintha éppen fölébredve egy önkéntelen kézmozdulattal nyújtotta volna ki a kezét, hogy a csákányt elérje. Ekkor a csákány nyelét olyan óvatos és könnyű mozdulattal huzta közelebb, hogy több percz mult el, amíg megragadhatta.

Az alvó a szélés hátát fordította feléje és nyugodt lélekzete a legmelyebb alvást árulta el. De a gyávaság nem bír elég óvatosan cselekedni és midőn a gyilkos tervekkel foglalkozó ember ülőhelyzetbe emelkedett fel, úgy tett, mintha dideregne és az izzó parázs fölött dörzsölgette a kezét.

Ekkor olyan lassan és nesztelenül, amint mindaddig mindent tett, térdre állt és két kézbe fogta a csákány nyelét. Most egy jólczélzott csapással végrehajthatta volna a tervét.

Nem a lelkiismeret szava készítette visszatenni a csákányt az előbbi helyére, ismét a takaró alá bujni és megborzadni a felhagyott tett gondolatára. Egyszerűen belátta az ilyen cselekedet őrült czéltalanságát.

Egyszer már végigszenvette azt az iszonyu félelmet, amelyet a reménytelen eltévedés érzete kelt. Mit használhatott neki, ha a kincs fölfedezőjét meg is gyilkolja és azután ismét reménytelenül bolyonghat tovább? Közte és Gwyllim City közt, e tapasztalt aranyásó számítása szerint akkora távolság volt, hogy öt napi vándorlás után juthatott volna el csak oda. Nem remélhette, hogy vezető nélkül kijusson ebből a vadonból és az volt az oka, hogy a fegyvert kitette a kezéből. Egy órába került, míg az idegei annyira lecsillapodtak, hogy el birt aludni és ezen idő alatt száz módot keresett és talált, hogy szándékát megvalósíthassa. Az ő alávaló, kegyetlen, gyáva képzelőtehetsége még az álmába is követte őt, de midőn Mihály másnap reggel

fölébredt, olyan lékés álomba merülve találta az idegent, mint egy ártatlan gyermeket és az átélt fárasztó vándorlására gondolva és a nyugalom szükségének tudatában, a legnagyobb lassúsággal fogott a reggeli készítéséhez.

A reggeli tűzben pattogó földágak zaja, a nyárssa tűzött szalonna sístergése és a készülő reggeli kellemes illata, fölkelte az alvót. Az idegen a szemét dörzsölve emelkedett föl. Mihály, aki abban a pillanatban tért vissza a kormos oldalú üsttel a patakról, derült «jó reggelt» kiáltott feleje.

— A reggeli egy-kelőre készen lesz, mondá, azután pedig rögtön utra kelünk.

Daly mindent elkövelett, hogy vig arcot vágjon, de a titkos szándékainak tudata pillanatra se hagyta el és fáradozását csak mérsékelt siker követte, úgy hogy Mihály sokszor nézte elgondolkozva, mialatt a reggeli ráeső részét egészséges étvágygyal fogyasztotta.

— Ismertem egy embert, mondá, aki hasonló szenvedések után, mint az önéi, annyira elgyöngült, hogy egy hónap múlva se bírt teljesen magához térni. A legveszedelmesebb a megtörténtek fölött való képzelődés. Verje ki a fejéből az egészet, ne gondoljon rá és ha megint visszatérne, kergesse el újra. Ezt mindaddig tegye, amíg teljesen meg nem szabadult a gyölrő gondtól. Ha úgy tesz, a hogy mondtam, még ma nyugta lesz tőle.

E szavak után hatalmasat ivott az üstből, amely közte és társa közt, a fűben állt, és kefélyesen megtörülte a száját, a kezelefével.

— Még jól emlékszem, — folytatta a fecsegést, hogy a másikat szórakoztassa.... anélkül, hogy sejtelmé lett volna, mitől olyan szórakozott az idegen! — Még jól emlékszem, mikor láttam először grizzly-medvét, állatkerten kívül. Mintegy husz mértőldnyire Beavers Tail fölött a sziklahegységben feküdtem, és olyan ijedt-

(Utánnymás tilos.)

séggel riadtam föl a mély álmomból, hogy tetőtől talpig az összes csontjaim megrázkóltak bele. A milyen igaz, hogy vétkesember vagyok, orrom egy grizzly medve orrával került összeütközésbe. A fenevad tüstént a hátulsó lábaira állt. Gyorsan föl kaptam a mellettem fekvő puskát és mind a két lövést elsütöttem, olyan közelből, hogy a cső vége hozzáért. A fegyver robbanó löveggel volt töltve és sohse láttam állatot gyorsan kimulni. Egyet rángatódzott a lábával, hangosan felhörgött és vége volt. De akár hiszi, akár nem, egy hétig minden éjjel a medve orrával érintkeztem álmomban, puskát ragadtam, rálöttem és aztán mellette álltam és nem bírtam megérteni, hogy már vége a dolognak. Perczről-perczre, óráról-óra-ra és napról-napra ugyanigy történt, úgy, hogy végre is már majd megbolondultam ebben az örökös egyformaságban. Végre össze kellett szednem magamat, hogy elűzzem ezt az ostoba álmot, mert különben okvetlenül megőrültem volna. Egy hosszú, fokozatos ijedtséggel is éppen úgy van, mint egy hirtelen jövő röviddel. Ujra meg újra visszatér és el kell kergetni, hogy egészen elmaradjon.

Dalynak azonban esze ágában se volt azt a gondolatot elkergetni, amely őt üldözte. A saját tettétől való irtózata se nem volt nagyobb, se kisebb, mint eleinte, de jól tudta, hogy undora csak idegességből származik és föl is tette magában, hogy lerázza és elefelejtí az a gondolatot, — de csak a tett elkövetése után.

— Igaz ugyan, hogy jó nagy ijedtséget állottam ki, mondá, de idővel majd csak elmosódik az emléke.

Mihály a bevégzett reggeli után összepakolta az élelmiszereket, a hátára dobta a batyuját és indulásra készen volt.

Vigyem a szerszámokat? kérdezte Daly és lehajolt, hogy a csákányt és az ásót fölemelje.

— Isten ments! kiáltott Mihály. Minek czipelked-

nénk velük? Hagyja csak ott, ahol vannak. Ha visszajövök majd, megtalálom, és ha nem, az se nagy baj.

— Óh, viszonzá Daly, szívesen viszem. Nem szabad könnyelműsködni.

— Fiatal ember legyen esze, intette Mihály. Elég dolga lesz azzal, hogy magát czipelje, nem hogy még meg is terhelje magát.

Daly olyan dühösen dobta le a szerszámokat, hogy Mihály bizonyosan nagyot bámul, ha észreveszi de nem törődött vele. Daly jobbnak látta engedni, mert az erőszakoskodás feltűnt volna, . . . de így meg kisett a fegyver a kezéből.

E pillanatban úgy érezte, mintha elvesztette volna a kincset. Követte Mihály könnyű lépteit és miközben annak széles vállait nézte, amelyek játszva vitték a rárakott terhet, titokban megátkozta a megmentőjét. Mihály minden lépése, aczélos karjainak minden mozdulata, erőt árult el és Daly összehasonlította a maga satnya alakját az óriási férfiével, akiben irigysége és gyűlölete, ellensége látott.

Hja, ha az erő arányai megfordítva állottak volna, úgy az első kedvező pillanatban nem sokat habozott volna. Ha arra a megmérhetetlen kincsre gondolt, melyet a természet amott felhalmozott, égett a vágytól, hogy a fölfedezőjét torkon ragadja.

Nézte a hosszú évek semmittevése által elpuhult kezeit, amelyek most össze-vissza voltak karczolva és jól tudta, hogy nem sokkal többet érnek, mint egy kis gyermek kezei. Es a fogait csikorgatta a tehetlensége tudatában, mert ha még olyan pihent állapotban van is, az előtte haladó ember, olyan játszva legyőzött volna minden fegyvertelen támadást, mint a hogy egy alkalmatlan legyet kerget el magától.

De a szerencse még is csak kedvezhetett neki, előbb-utóbb. Talán valamely meredély szélén, nyilik neki alkalom egy jól célzott lökéshez, vagy egy kő is

szolgálhatja a céljait. E gyöngé reménységbe kapaszkodott, mialatt lihegve és nyögve botlogott a vezetője mögött, aki olyan gyorsan sietett előre, hogy Dalynak kevés ideje maradt a gyilkos gondolatok kifőzésére.

Midőn a két vándor a hegyoldal aljához ért, természetesen lassabb lett a gyaloglás, de azért nem könnyebbedett meg a menés, úgy hogy, Mihály részvétből a kísérője iránt, sokkal korábban volt kénytelen pihenőt tartani, mint a hogy máskülföldben tette volna.

Még néhány heti erős munka és azután élete végig gazdag ember lesz! Ez a gondolat és ezen aranyos cél elérése, fokozta a türelmetlenségét. De azért mégis tűrtőztelte magát, mert belátta, hogy kísérőjének nagyon neheze esik a gyaloglás és türelmetlensége nem érte el azt a fokot, hogy amiatt a könnyőrelet és az emberszeretet rendelkezéseiről megfélekedezék.

Nehezebb helyeken kezét nyújtotta utitársának, rekedtes énekével szórakoztatni iparkodott és pihenőkor elpusztíthatatlan jókedvű volt.

Daly kénytelen volt, mindezt a figyelemért és jószágért, hálát és meghatottságot színelni és iparkodott gyilkos dühét, s kapzsiságát pálástolni, olyankor ha a másik ránézett, vagy utközben a segítségére volt, vagy pedig evésközben mellette ült.

Ilyen körülmények közt nehéz volt vagnak látszani és valahányszor Mihály biztatta, hogy verje ki a fejéből a sötét gondolatokat, szeretett volna rárohanni és birokra kelni vele bár jól tudta, hogy győzelemre semmi kilátása sincs. Ez azonban örűlség lett volna és gyöngeségének tudata olyan nyomasztólag hatott rá, hogy voltak pillanatai, amikor gyűlöletét és dühét szerette volna a világba kikiáltani. Daly, a kiállott nélkülözések és az azokkal járó szélemi gyűlölmek és izgalmak következtében, vándorlásuk második napján lerogyott és Mihálynak ismét az

a választása volt, hogy vagy czipelje, vagy otthagyja. Természetesen czipelte. Biztatta, erősebbre főzte a teáját és a legjobb falatokat neki adta. Ejjel neki engedte át a párnáját és úgy viselkedett, mintha az idegen a testvérje, vagy a jóltevője lenne, nem pedig ami tulajdonképen volt: egy gyilkolásra gondoló, kis kigyó.

És minél nagyobb igényeket szerzett magának a Daly hálijára, annál mélyebben irigyelte és gyűlölte ez őt s annál inkább kívánt ez ciklopsi erőt magának, hogy a jóltevőjének kitekerhesse a nyakát és azután Gwillym Citybe érve, az ő tulajdonaként vezettethesse be az óriás aranytömböt s hogy később bőségben és gyönyörben élhessen.

Mihály, midőn az utazás végéhez közeledtek, habozott, hogy melyik irányt kövesse. Az egyik út rövid volt, de még ép, egészséges embernek is fáradságos; a másik ellenben sokkal kényelmesebb, mert csak egy nyílt ösvényen kellett előre menni, de hatszor olyan hosszú volt és háromszor annyi időt rabolt volna el. Amellett a dohányuk is fogytán volt, mert Daly olyan szorgalmasan rágtá, mintha e célra fogadták volna fel. Mihály, mindeme körülmények megfontolása után, a rövidebb utat választotta.

Utazásuknak ezen utolsó része előtt, nyomoruságos társát korán lefektette, minekutána bőséges vacsorával látta el. Vizet is melegített, megmosta Daly kisebesedett lábait, kényelmes fekvőhelyet készített és füstölő tűzet gyújtott, hogy a legyeket elűzze.

Daly pedig jajgatott és nyöszörgött és gyűlölködött, de ezt az utóbbit csak bensőleg, mert látszólag úgy tett, mintha hálából, majd hova nem lenne.

Reggelre keelve folytatták az utazást és Mihály egész nap gondosan óvta a védenczét és dolgozott, mint egy ragaszkodó, hű rabszolga érte.

Daly a fáradságtól fél alélt volt, midőn Mihály egy

(Utánnyomást követve)

magaslatra inkább vitte, mint vezette és kezét a le- nyugvó nap irányában kinyújtotta, mert mindaddig nem láttak napfényt.

— Még száz lépés, s a szabadban vagyunk. kiáltott Mihály, — és öt percczel később Gwyllim Cityt is elértük.

— Ugy hát hagyjon itt és küldjön embereket értem, nyögte Daly; egy tapodtat se bírok tovább menni.

— Oh, viszonza Mihály. Ne veszi se el a bátorságát. Várjon csak, majd lesegitem én.

E szavaknál egy mélyebben fekvő, kidőlt fatörzsre ugrott. A világosság elég erős volt, különben nem mert volna olyan csálóka helyre lépni és az a fatörzs olyan épnek látszott, mint az, amelyen az imént állott. Azonban úgy keresztül tört rajta, mintha az a fa csak papiros utánzat lett volna. Daly a meglepetés kiáltását hallotta, midőn a szerencsétlen Mihály a fatörzsön keresztül esett és a magaslat mélyében eltűnt.

— Megsérült? kiáltá és azt remélte, hogy nem kap feleletet.

— Hogy megsérültem-e? azt kérdezi? halla'szott a Mihály fájdalmas hangja. Várjon csak, amíg megmondhatom. Ekkor Daly valami csuszó mozgást és nyögést hallott.

— Kificizamítottam a lábamat, tolytatta Mihály egy idő múlva. Ott, ahol ön áll, jól láthatja a napot. Menjen egyenesen az irányában. Ha komolyan akarja, sikerülni is fog.

— Igen, felelte Daly. Legyen nyugodt, sikerülni fog.

— Élesen tekintsen körül és jól jegyezze meg magának azt a pontot, ahol az erdőt elhagyja. Mondja meg az értem küldött embereknek, hogy kiáltsanak és azután hallgatózzanak. Én majd az üsttel és serpenyővel fogok zörögni. A mellem is fáj, úgy hogy nem kiálthatok. Most pedig iparkodjak elsietni, különben elájulok,

vagy valami más vén aszonyos d'ogot követek el, mert örült fájdalmaim vannak.

— Jól van, szolt Daly, csak legyen nyugodt, amig visszatérek.

Most csupa élet és erő volt, jölehet az imént nem sok tettetés volt a gyöngeségében. Mihály még kiáltott olykor-olykor és Daly egész vigan telelgetett. De az a hely, az ő lombosátrával és az egymás mellé sorakozó fáival, nem igen volt alkalmas a hangok továbbítására, úgy hogy, mielőtt Daly a szabadba jutott és Gwylim City első deszkabódéját elérte, a kiáltás nem volt többé hallható. Midőn biztonságban érezte magát, az öklét rúzta az erdő felé és tovább sántikált.

— Na, ha addig marad nyugton, amig visszatérek, — monda, — úgy megiehetős sokaig várhat.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Daly megérkezése nagy feltűnést keltett Gwylim City első csapszékében. Ezt nem várta másként, de nem számolt valakinek a nyugtalanágával, mert nem is sejtette, hogy Mortimer, az ő régi barátja, szintén ott van. A jeles férfiú éppen az ivószoba ablakán nézett ki, midőn Daly oda sántikált.

Daly hajadonfővel volt és haja, melyet különben simára lefésülve viselt, össze-vissza volt gubanczolva, bajusza lelógott, arcát kilencznapos sörte borította és a sok karczólástól olyan volt, mint egy térkép, az orrjáról pedig lehámlott a bőr.

Támolygó léplekkel botorkált Daly az utczáról az étterembe, de még mielőtt belépett, egy jegyzőkönyvet huzott ki a jól begombolt mellső zsebéből. Abban a jegyzőkönyvben jó nagy csomó bankó volt és Daly azzal az öklével, amely a pénzt fogta, az asztalra kopogott.

A teremben levő emberek fölriadtak, rábámul-

tak és a fehér zekébe öltözött mulatt pinczér hozzá-sietett.

— Az —er—dő—ben —el—té—ved—tem, nyögte ki Daly.

A pinczér vigyorogva meghajtotta magát, a vendégek pedig körülfogták Dalyt.

— Adjon vala—mi inni va—lót, dadogta tovább; Whisky — de — rögtön — szomjan — halok.

A mulatt elfutott, de azonnal visszatért egy üveg Whiskyvel, egy palaczk vízzel és egy pohárral.

Daly intett neki, hogy öntse a Whisky a pohárba, utána pedig a vizet. Az egyik vendég az ajkához emelte a poharat, ő pedig kiürítette.

— Kinek van itt szava? — kérdezte körültekintve Daly.

— Hivjam a korcsmárosnét? kérdezte a mulatt, azután az új vendég igenlő bólintására eltűnt.

Daly ekkor nevetve fölkelt és egy pár könyvet ontott, mert a Whisky az orrába szállt.

A korcsmárosné, aki már természettől is jószívű volt, előzékenyen odasietett, az asztalon heverő bankók meg már teljesen megnyerték a jóindulatát.

— Fürödni szeretnék, ha lehetne, — szölt Daly, és ha van itt borbély, hívassa el. Új ruhára is lesz szükségem, mindenekelőtt azonban azt szeretném tudni, hol van a bányahivatal: egy aranyeletet akarnék bejelenteni.

— Itt a szomszédságban találta az aranyat? Kérdezte az egyik vendég és Daly mellé telepedett.

— Nem, nem, viszonzá ez, jó ötnapi járóföld ide. Senkit se kerések aki nyeresztkedésre válaszol, társra sincs szükségem, mintáim sincsenek, de nem is kell.

Ezek voltak a feleletek a hozzá intézett kérdésekre.

— Aranyat találtam, ezt elhihetik nekem és egy pár hét múlva halianak is róla.

Nehézkesen föltápászkodott.

— Kérem asszonyom, olvassa meg e bankjegyet, azután vegye magához. Nagyon hálás lennék, ha azonnal szobát és fürdőt kaphatnék.

Egy erőteljes idegen, egy veresbarna szakálu fiatal ember ajánlkozott, hogy fölvezeti Dalyt a lépcsőn.

— Köszönöm Mr. Beech, mondá a korcsmárosné, a szegény embernek csakugyan szüksége van támogatásra.

Tehát John Beech vitte inkább, mint vezette Dalyt a szobájába és a vetkőzésnél is segített neki.

Ugy látszik, nagyon rossz dolga lehetett magának, mondá neki.

— Mint a kutyának! felelte Daly. Aki sok ideig bolyong az őserdőben eltévedve, fogalmat nyer a pokol kínjairól. Amikor éhség, szomjuság, félelem, moszkító, kgyók és tövisek egyszerre fenyegetik az embert úgy hogy az angyalokat is hallja fűtyülni az égben.

— De ugylátszik, nem sok éhséget szenvedett, jegyezte meg John, miközben a másiknak segített a rongyos ingét levegni.

— Nem, viszonzá Daly.

— Csakugyan, folytatta John. Épen nincs lefogyva.

— Oh, — szolt Daly, aki belátta, hogy valamilyen ki kell találnia, találkozottam egy emberrel, aki az utóbbi öt nap alatt megosztotta velem az élelmi szerit, így ismét egy kis husra tettem szert. De négy napig minden nélkül bolyongtam, amíg az idegen az utamba botlott. Egy ideig vezetett és aztán azt is megmondta, hogy merre kell Gwyllim Citybe mennem.

— És ön aranyat talált.

— Na, meghiszem azt, hogy találtam, — felelt Daly nyomatékosan. Az a potomság, amit erre felé kaparásznak, össze se hasonlítható azzal a helyielyt, amelyre bukkantam. De én nem vagyok kapzsi és csak annyit

(Utánnyomás 1862.)

tüzdeltem körül, amennyit magamnak igénylek, s csak is ennyit fogok bejelenteni. Azzal az egész életemre bérhelem.

— Csak aztán visszataláljon a leletéhez! szolt John.

— Erdőben ugyan nem vagyok tájékozott utazó, viszonzá' hely de ismerem az általános irányt és remélem, hogy jó szóért és jó pénzért, kapok vezetőket.

E pillanatban a fekete pinczér az i mert kerak angol lüldökádak egyikével és egy kancsó forró vízzel lépett be. John tehát magára hagyta Dalt a fürdőjével.

Midőn egy óra múlva viszontlátta, tisztára le volt borotváva s elég jól szabott, olcsó félposztó ruhába öltözve, úgy hogy a kellemetlen kalandját már nem lehetett rajta észrevenni. Így jelent meg a közös ebédnél is, ahol egy palack pezsgőt engedett meg magának, — s a fürdő, a bér, a gazdagság s dadal ézése olyan emelkedett hangulatba ejtették, hogy asztaltársait nagy élönkséggel mulattatta.

Senki se gyanította volna benne azt a felholt szerencsétlent, aki még az nap könyörgött Mihálynak, hogy menjen előre és küldjön érte embereket, akik bevigyék a városba. Az igaz, hogy a csontjai még merevek voltak, a lábai is ugyancsak fájtak, de széles jókedve ledétette vele ezeket a testi fájdalmakat.

Gwyllim Cityben nagy forrongást idézett elő az a hír, amit magával hozott. Ott ugyan a bántulatos hitek nem tartoztak a ritkaságok közé és a lakosság örökösen lelkesedés és kételkedés közt ingadozott.

Már maga a város keletkezésének története is a legvérmesebb álmok teljesedése volt és miért ne ismétlődhetnék napról-napra szomszédságában ugyanaz ami Gwyllim Cityvel történt? Nem lehet hát csodálkozni, hogy ott a legjózanabb fejeket is elkábitják néha azok a fényes álmok, amelyek még az »Ezeregy éj« meséit is elhomályosítják.

Most pedig egy látható és megfogható emberrel volt dolguk, aki látszólag az ötérezékének a birtokában volt és ez az ember egy aranyhegyről tudott, amely mindent fölülmul, amit valaha találtak.

Ő maga abban az izgatottságban, amelyet előidézt, egész nyugodt maradt és elhíresztelte, hogy amint a saját igényeit hatóságilag biztosította, kész mindenkít a kincsesbányájához vezetni.

Attól a naptól kezdve Daly minden mozdulatát, száz meg száz szem kísérte figyelemmel és mindenkit mohón kikérdeztek, aki vele beszélt. A korcsma előszobája és az egész rideg utca előtté, úgy zsongott, mint egy méhkas.

Daly, ha akarja, a legválogatottabb italokban uszhatott volna, és csakugyan sok pohár bort fogadott el az új barátai költségére, de észrevették, hogy minél többet ivott, annál óvatosabb lett. A vége pedig az volt, hogy olyan állapotban, amelyben még a tulajdon testvérének sem ismerte volna el, hogy kétszer kettő négy, — a mulatt vezelte a szobájába.

A szerencsétlen Mihály ezalatt egy tárnaszerű üreg mélyén hevert. Az a mélyedés, amelybe zuhant, körülbelül tölcseralakú volt, úgy hogy börtöne lefelé kitért, amely körülmény ugyiszólván reménytelenné tette a helyzetét, ha kívülről nem jön segítség.

Még volt egy kis dohányja és a kemény nemezkalapja szalagjába dugott agyagpipája sértetlen maradt. Így hát, olyan kényelmesen, amennyire a körülmények engedték, leheveredett és dohányzással üzte el az időt. Nagyon sötét volt odalenn és a rothadó fa s gombák kigőzölgése fülledtté tette a levegőt.

Egy teljes óra elteltével kezdett Mihály a segítség megérkezésére számítani, de egy második óra is elmúlt, anélkül, hogy valaki jött volna. Fokozódó megdöbbenéssel kezdte magát kérdezni, hogy a társa nem

tévedhetett-e el másodszor is. Nem volt lehetetlen, amint ezt a saját hosszú tapasztalásából, jól tudta.

Akárhányan, akik csak egy-két lépésnyire hagyták el az ösvényt, egy puskaövésnyre a legközelebbi teleptől, nyomoruságosan pusztultak el és véletlenül arra járó vándoroknak jutott az a feladat, hogy a csontvázakat megtalálják, vagy pedig ott maradtak, míg az erdőirtáskor, fölfedezték maradványaikat és kutatták szomorú végük történetét.

Az csak gyöngé vigasztalás volt, hogy ő maga a legkisebb nehézség nélkül talált volna ki az erdőből, mert hát egy ujonczról volt szó, aki már bizonyítékát adta annak, milyen járatlan az őserdei életben.

Arulásra nem gondolt a derék ember, ezt ő a lehetőséggel összeférhetetlennek tartotta. Elképzelhetetlen volt előtte, hogy valaki cserben hagyhassa a társát és a mikor egyre több szomorú óra sorakozott egymáshoz, meggyőződésre fokozódott benne az a sejtélem, hogy Dályt ismét szerencsétlenség érte.

Természetesen lehetséges volt, hogy Dály egy vagy több mérföldnyi távolságban kijutott a szabadba és nagyon valószínű volt, hogy nem képes azt a helyet, ahol Mihályt elhagyta, megtalálni és leírni.

E körülmények között, amelyek a perczek lepergése közben, egyre kétségbeejtőbb színezetűek lettek, a fogoly újra elkezdte környezetét vizsgálni. Egy csomagban volt viaszgyertyatekerce és elegendő kénsgyufája. Kificzamodott lába már nagyon földagadt és majdnem lehetetlen volt neki még csak meg is mozdulni, de azért nagyon kinosan mégis eljutott a holmijáig. Megtalálta a gyertyát, meggyújtotta és a de-rengő fényénél szemlét tartott az üreg fölött.

Eppen vele szemben volt egy nyílás, amelyen egy épkézláb ember mindenestre átbujhatott volna, de hogy mi volt mögötte, azt lehetetlen volt elképzelni!

talán a szabadság, vagy talán egy még szűkebb börtön, mint az, amelyben volt.

Iszonyu küzködéssel fordult a hasára, ami olyan fájdalmat okozott a lábában, hogy utána öt perczig tehetetlenül hevert. De szenvedései mellett is, volt annyi lélekjelenléte, hogy a gyertyáját eloltotta. Midőn a leghevesebb fájdalmakon túl volt, a könyökén tovább vánszorgott, újra meggyújtotta a gyertyáját és vizsgálta a nyílást.

Ez a nyílás, három egymásra esett fatörzs között mutatkozott (nem kelt felednünk, hogy az üreg nem a földben, hanem a föld fölött volt és az egymásra zuhant korhadt fatörzsek között képződött) és tetőjét is ráboruló fatörzsek alkották, de galyaktól ment volt, így hát lehetett benne járni, hogy meddig, azt csak kísérlettel lehetett volna megállapítani, egy ilyen kísérlet pedig a legnagyobb mértékben veszedelmes volt, mert előre tudott ugyan, nagy nehezen és iszonyu fájdalmak közt mozogni, de hátrafelé lehetetlen volt, amint erről meg is győződött. A legelső ilyen mozdulatnál a sérült láb alája került és borzasztó kinokat okozott.

Ha az előtte lévő üregnek nem volt kivezető nyílása, még szűkebb börtönbe kerül. Es ehhez még egy más körülmény is járult: Egy millió dollárt lehetett ugyan egy ellen tenni, hogy a véletlen nem hoz embert erre a helyre, de a lehetőség ezen milliomodik része mégis csak fennállt. Tölcserének mélységéből meghallhatták, míg nagyon kétséges volt, észrevétetheti-e magát, ha ama nyílason átmászik. Minthogy azonban ez az eshetőleg úgy is kétségbeesetten távol volt, tovább vánszorgott, de az indulás előtt ismét elfújta a gyertyáját.

— Ez olyan igazi kigyóknak való fészek, gondolta Mihály és az évszak is éppen a legalkalmasabb a férgekre.

Igy vonszolta magát a szurokfekete sötétségben tovább, miközben időről időre kezével körültagogatózott. Midőn végre ürességbe ért a keze, öröm szállta meg a szívét, ismét meggyújtott egy gyufát, melynek gyöngye fénye egy akkora üreget világított meg, hogy abban egy férfi felállhatott.

Mihály észrevette, hogy azon a helyen, ahol ő feküdt, egy nem régiben lezuhant fa erős ága, a feje fölött levő két fatörzs között keresztülesett és oltörött. A szerteszét heverő forgácsok még frissek voltak és a levelek még nem egészen fonnyadtak.

Midőn ezt az ágot mindakét kezével megfogta, elég erősnek találta, úgy hogy segítségével fölhuzhatta magát és sértetlen lábán megállhatott. A gyufa lángja megégette a hüvely- és mutatóujját, úgy hogy le kellett ejtenie. Föltekintett és szíve hevesen elkezdett dobogni, midőn feje fölött egy darabka éjszakai eget, egyetlen ragyogó csillaggal pillantott meg. Sokáig nézett mereven az ég felé: a csillag hol eltűnt, hol újra megjelent, aztán gyöngye és nyugodt fényével ragyogott tovább és sugara reményt öntött a Mihály erős szívébe.

Mihály harmadszor is meggyújtotta a viaszgyertyáját és körültekintett. Az az ág, amelyen főlemelkedett, merész hajlásokban fölnyult ama nyílásig, amelyen át a csillagos eget lehetett látni és ha a fogoly a rendes állapotában van, már egy-két percz alatt kijuthatott volna a szabadba, de így is meg akarta próbálni.

A viasztekercsből mintegy két lábnyit lecsavart, a tekercsot magát az inge mellső részébe rejtette és az égő végből tíz hüvelyknyit összehajlított. Ezt a darabot a foga közé vette és elkezdett fölfelé mászni. Egymásután megragadta a lecsüggő ág gallyait és gyorsan feljutott, midőn a láng valami kiálló tárgyba akadt és visszahajlott, úgy hogy a Mihály arcát meg-

perzselte. Fogai erősen össze voltak szorítva, úgy hogy jó időbe tellett, amíg lerázhatta a lángot. Az egyik kezével megkapaszkodva, a másikkal az üregbe dobta.

Keze, arcza, melle erősen meg volt égetve, amíg ez sikerült neki, de a pillanatnyi heves izgatottságban nem érzett fájdalmat. Hiszen kiküzdötte magának a szabadságot és a sötétségben, összevissza heverő fatörzsek halmát pillantotta meg homályosan!

Nagy nehezen sikerült neki szilárd talajra jutni és ekkor erőtllenül maradt egy mohlepte fatörzs mellett fekve. Másnap, így reménykedett, majd csak el-mászhatik, sérülése daczéra annyira, hogy segítségre tehet szert, addig pedig meg kellett nyugodnia a meg-változtathatatlanban.

Igy hevert ott és férfiasan viselte szenvedéseit, s rendezkedett, amennyire csak lehetett; midőn egyszerre valami sístergő nesz ütötte meg az éles fülét. A le-esett viaszgyertya meggyújtotta a száraz fát az üregben. E gondolatnál megfagyott ereiben a vér és szíve ólomnehéz lett, mert annak idején elég erdőégést látott és tudta, milyen iszonyu gyorsasággal lesz egy egy kis szikrából óriási tűzvész, amely a büszke erdőt sok mértföldnyire elhamvasztja.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

James nem tartozott amaz emberek közé, akik Daly dicsekvéseit végighallgatták, s nem is evett aznap este a közös asztalnál, ahol különben Gwyllim City legfinomabb társaságának kiváló kegyencze volt.

Természetesen jól tudta, hogy lárhol volt is, találkozott egy olyan emberrel, aki tudta róla, hogy gazember. A veszély ami éppen rejtett, hozzátartozott életének elkerülhetetlen körülményeihez, és árnyékként követte őt, bárhova ment is legyen. Attól nem tartott, hogy Daly rögtön ráismer, mert bizott abban a válto-

zásban, amely a külső megjelenésén véghez ment, de másrészt még sem akarta magát szükségtelenül a veszélynek kitenni.

Gwyllim-Cityben az üzleteken kívül semmi sem volt. Se színház, se hangverseny, se más mulatság. Olyan embereknek, akik nem dolgoztak nehéz volt agyonütni az időt, így nevezetesen Jamesnek is, kinek az üzleti vállalatán kívül semmi dolga se volt. Az ő fölületes modorában könnyen érintkezett minden rendű és rangú emberekkel, de ha tehette inkább volt finom emberek társaságában és ha csak lehetett, előkelő körben mozgott.

A véletlen összehozta Marquoiddal és minthogy művelt embert ismert föl benne, iparkodott a jóindulatát megnyerni. Így lassankint szokásává lett a bankhoz sétálni, félórácskát a bankárral elbeszélgetni, ez is szívesen eltársalgott vele, minthogy még uem volt üzleti dolgokkal elhalmozva. Így aztán nemsokára meghívták a felső lakosztályba és két hét múlva már házibarát volt.

Midőn Daly hirtelen felbukkant, James éppen a bankba készült menni és elhatározta, hogy Macquoidnál, s a leányánál marad és egy csésze teát iszik velük. Eleinte habozott ugyan, amíg meg nem győződött róla, hogy Dalynek Gwyllim Cityben való megjelenésének semmi köze az ő ottlétével, és csak mikor már semmi kételye se lehetett, hajtotta végre a szándékát.

Nyájas fogadtatás várt reá a bank fölött levő kis lakoszobában, mert Mary több oknál fogva szívelhette és ezt nem is titkolta. Először is pénzt adott egy terv megvalósításához, a kis John Beechnek valószínűleg hasznot fog hozni, továbbá ő volt az első ügyfél, aki jelentékeny összegeket tett le az új fióküzletben, melynek élére Mary atyját állították a kegyvesztés után, végre pedig finom ember modorával bírt, ami Gwyllim

Cityben a ritkaságok közé tartozott. Utazásai sok felé eljuttatták és jóllehet szükségesnek tartotta a kissé együgyű üzletember kölcsönzött jellegét megtartani, az üzlettől távol álló dolgokban nem félt az éles megfigyelőtehetségét kimutatni, s nagyon kellemes mulatató tudott lenni.

Macquoidot egy pár üzleti látogatás az irodájába hívta, így történt hát, hogy James és Mary egy ideig egyedül maradtak. Czészével a kezében körültekintett James és nézegette a finomabb szokások jeleit és a régi bőség maradványait, melyeket a bankár egykori otthonából, — abból az otthonból, amelynek megsemmisítésében James is részt vett, — mentett meg; tekintete azután visszatért a fiatal leányhoz, aki teljes világításban ült előtte és szórakozottan játszott a teáskanállal.

— Nem találja, Miss Macquoid, hogy iszonyu unalmas ez a hely? kérdezte.

— Igen, felelt a leány, aki gondolataiból egy pillanatra felriadva, rá nézett. Igen, nagyon unalmas.

James nem talált rögtön egy olyan szót, mely a társalgás folytatására alkalmas lett volna, így hát miss Macquoid visszaesett az előbbi szórakozottságába. James, akinek arca árnyékban volt, zavartalanul figyelhetette meg és észrevette, hogy szemöldöke és ajka fájdalmasan huzódik össze.

— Ugy látom, Miss Maquoid — folytatta végre Mortimer — hogy az ön gondolatai e pillanatban nem kellemes társalgók. Kergesse el őket.

— Az nem megy olyan könnyen, felelt a fiatal leány, mert ujabban ezek a gondolatok gyakran foglalkoztatnak, ami nagyon természetes is.

— Nem nagyon kellemetlen önnek erről a tárgyról beszélni. Tétlen ember vagvok és részvétemnek nincs nagy értéke, de azért mégis csak részvét marad

az. Különben is már öregszem és ez három elég nagy ok arra nézve, hogy nyiltan szólhasson hozzám. Semmiképen sem akarok a bizalmába tolakodni, miss Macquoid, de nem bírom elviselni, hogy fiatal embereket szomorúnak lássak.

— Nem magamért vagyok szomorú, mr. Lascelles biztosíthatom önt. Az igaz, hogy gondolataim kissé borusak és talán boszusak is voltak. Szeretném ugyanis a rossz emberek érzelmeit megérteni.

— Attól félek, hogy nem értem jól a szép nyelvét. Sokféle rossz ember van. Melyik fajtának az érzelmével szeretne tisztába jönni. Én is több módon voltam már rossz és talán szolgálatot teszek a céljainak, ha a lelkiállapotomba betekintést engedek.

Ezt olyan ártatlan és együgyű hangon mondta és annyi jósággal, hogy Marynek nevetnie kellett.

— Azt hiszem, mr. Lascelles, hogy nem az ön rosszságára gondoltam, ha ugyan van önben annyi rosszság, hogy azzal dicsekedhessék. En valóban gonosz, kegyetlen, szívtelen emberekre gondoltam, mint például azok, akik szegény atyámat tönkretették. Ezek természetesen teljesen tudatlanok.

— Oh! kiáltott fel James, aki egy kicsit mégis megijedt, de azért hidegvérét egy pillanatra se vesztette el, — ez éppen nem olyan természetes!

— En erről megalkottam a nézetemet, felelte okoskodó határozottsággal Mis Macquoid. Sűrű áthatlan tudatlanság képezi az iparszerű gazság alapját.

— Eppen nem, viszonzá James. Ismertem egy iparszerű gazembert, akinek a műveltsége egy püspöknek is becsületére vált volna.

— Sűrű áthatlan tudatlanság más emberek érzelmeiről, más emberek reményeiről és kétségbeeséséről; fekete és föltétlen tudatlanság, a szívnek sötét és teljes elhagyatottsága . . . ez amit értek.

Komoly keserőséggel beszélt és emellett egyene-

sen James szeme közé nézett, ez azonban — legalább külsőleg — a legkisebb zavart sem árult el.

— Qh ebben az értelemben, igaza van önnek, — felelte.

— Az utóbbi időben sokat gondolkoztam e fölött, mert van időm és a körülmények ebbe az irányba terelték a gondolataimat. Tehát gondolkoztam a fölött, hatna-e az ilyen gazemberre, ha elfognák és megmutatnák neki, milyen szenvedéseket okozott az áldozatainak. Szeretném valamelyiket kényszeríteni, hogy végignézzon egy olyan életet, amelyet örökre gyászba borított. Szembeállítanám a szerencsétlennel és így szólnék hozzá: «Ime, nézz ide. Itt van egy tiszteletre méltó, nemeslelkű ember, akire te meg nem érdemelt szegyént és fájdalmat hoztál. Te, aki lusta vagy dolgozni, de azért mégis gazdagságban szeretnél élni, — te tönkre tetted ezt a jó embert, hogy magadnak szerezz örömekeket és bőséget. Nézd meg jól, és ha van még benned egy szemernyi férfiasság, érzed a szegynedet!» Azt szeretném, ha lenne alkalmam ezt kimondani.

Az volt a legcsodálatosabb, hogy meg volt ez az óhajtott alkalma, anélkül, hogy azt a legtávolabbról is sejtette volna és ez a sajátságos véletlen kísértésbe hozta, hogy mosolyogjon, de mégis ellenállt az ösztönének és a kellő komolysággal felelte:

— Nem hiszem, hogy ez nagy benyomást tenne rá, mert a véleményem szerint az olyan emberen, mint aminőre ön gondol, az eféle következtetések nyomtalanul siklanának el. Valószínűleg azt gondolná, hogy alapjában véve nem igen különbözik más emberektől. A korcsmárossal közölt delirium tremens esete nem tartaná attól vissza, hogy a jövőben is ne árulja a rossz italait. A pékek se törődnek az emésztési zavarral, amit a meghamisított lisztjük okozhat. A tőzsdén minden nyereség, más embernek veszteséget jelent. A világ

paplana nem elég nagy és mindenki, aki egy csücskét magához huzza, megrabolja egy embertársát és kiteszi annak, hogy megfázzék. Ezek talán egy gazembernek az érvelései, de nagyon sok dolog van a világon, ami éppen olyan szívtelen, mint a nyílt lopás. Mert hát sok kapzsiság van a világon, nagyon sok kapzsiság.

— Ez egy gazembernek az ötletbölcsélete, amint ön nagyon helyesen mondja; felelt a fiatal hölgy kissé lehangoltan és midőn a társalgás ehhez a ponthoz ért, Macquoid az üzleti dolgai befejezése után visszaérkezett.

John Beech is eljött az est folyamán, felvidulva ama lakomán, melyet Gwillim City városa Daly tiszteletére adott. Elmondta ennek az urnak a történetét és a társalgás ama borzalmasságokra esapott át, amelyek az erdőben való eltévedéssel járnak és amelyeket John a saját tapasztalásából ismert. Ezek után a Daly szerencsés leletéről kezdett beszélni, majd áttértek a saját aranykeresőik esetleges eredményeire, akik közül még egyetlen egy se tért vissza.

— Mit jelenthet amott az a füst? — kiáltotta hirtelen. Tudtommal ott nem irtják az erdőt! .

Mary, atyja és James is az ablakhoz léptek hogy a füstöt nézzék. Egy vékony felhőcske szalongott az erdő sűrű tömege fölött, de a többiek nem tudták, hogy mit jelentsen az, egyedül John volt szakértő.

— Ez egy erdőégés kezdete, mondá. Azt az erdőt el kellett volna égetni, mielőtt ezt a várost építik. Láttam egy ekkorra várost, amely félóra alatt hamuvá lett.

— Azt hiszi, hogy életveszélyben vagyunk? kérdezé Macquoid.

— Életveszélyben nem, felelte John, de a város van veszélyben mindaddig amig egyszer le nem égett.

— Hiszen úgy beszél erről, mintha ez egészen valószínű lenne, viszonzá James.

— Valószínűségről nincs szó ebben az esetben, csak is bizonyosságról, magyarázta John. Nézze csak a várost. Deszkákból van építve és egy hónapi olyan hőség után, mint aminő itt szokott lenni, ez a deszka úgy kiszárad, mint a tapló. Az erdő köröskörül egészen a városig ér és az érdőben száz meg száz ember tanyázik, akik közül egy páran vigyázatlanul bánnak a tüzzel. Minden évben ezer meg ezer négyszögmért-föld áll ilyenkor lángokban. En egy álló hélig lovagoltam olyan légkörben, amely sűrű volt, mint a londoni köd. Egy eféle helység történetének folyama alatt, egyszer legalább, mindenesetre leég és addig nincs maradása, amig ez meg nem történt. Most nézzenek oda! Minél jobban alkonyodik, annál fényesebb lesz a veres pir. Szerencsére csendes az éj és a kis szellő az ellenkező irányban fúj.

— Mit ért az alatt, hogy — amint mondja — egy olyan hely, mint ez itt, csak egyszeri leégés után biztos? Hát másod izben szilárdabbul építenek az emberek? kérdezte James.

— Nem, azt nem. De erdőégéshez mindenekelőtt erdő kell és a jövőbeni tűzvész ellen az egyetlen biztosíték egy elmúlt nagy tűzvész. Hollá! Ugy látszik, hogy komolyodik a dolog.

A tűzvész fokozódott, amióta beszélt, de a tűz, amely a lángokat szította, még nem látszott. Az utcán embercsoportok verődtek össze és ha néha egy-egy hang kívülről behatolt, a házban levő kis társaság hallhatta, hogya tűzről beszélnek.

Mióta Macbuidék abba a kis házba költöztek nagyon egyszerűen éltek. A tönkre jutott bankár takarékoskodni akart és a kis háztartás egyik szokása abból állt, hogy a kései ebédet beszüntették. E helyett egyszerű vacsorát tálaltak föl, vagyis a teához ettek valamit. Mary terített és James, aki még nem evett,

(Utánnyomás tilos.)

velük ült az asztalhoz. Nagyon vig és beszédes volt és nagyon jól mulattatta a többieket, de a mellett még sem érezte magát egészen jól.

Bizonyos félénkséggel kezdett arra a fiatal leányra nézni, a kiről tudta, milyen véleménynyel van az ő fajtájából emberekről. Természetesen sokkal eszesebb volt, sem hogy nem ismerte volna minden tisztességes ember véleményét az ő benső jelleméről. Eppen azért iparkodott ezt, a mennyire lehetett, mások előtt elrejtetni.

Mialatt ott ült, semmiségekről csevegett és a társaságot megnevettette, így kellett gondolkoznia: «Ha tudnák!» John Beech nagy keze galléron fogná, az a nyugodt skót, aki most mosolygott, a megvetés és undor szobrává változnék és a fiatal leány....? Nos James inkább meg se kísérelte kifesteni, hogy mit gondolt volna a fiatal leány.

John Beech, a ki az ablak közelében ült le egy székre, olykor-olykor hátra fordult és fölemelte a japáni redőny szélét.

— A szél az utóbbi öt percz alatt megfordult, mondá, — és erősebben is fuj. Ha nincs ellene kifogása Macquoid, úgy kimegyek és megnézem, hogy áll a dolog. Talán jó lenne valami kis fogatot bérelni és mindent elkészíteni, hogy esetleg Sherrys Creekbe indulhassunk.

— Csakugyan azt hiszi, hogy van veszély? kérdezte a bankár.

Az egészen a szélről függ. Ha megtartja a mostani irányát, a tűz nem okozhat kárt, de ha még jobban kelet felé fordul, úgy Gwyllim Cityvel gyorsan végezhet.

— Eszerint komolyodik a dolog viszonzá Macquoid. Minden értéktárgy a tűzmentes szekrényben van. Minden, az utolsó czédulaig.

— Nos, ott jó helyen van, de most kimegyek és közelebből tekintek körül.

— Miss Macquoid, szolt James, az ön engedelmeivel

itt maradok, míg Mr. Beech vissza nem jött. Talán segítségére lehetek.

John fogta a puha nagy kalapját és kiment az északába Mary felhuzta a redőnyt és mind a hárman az ablakhoz léptek. A mikor a szél fokozódott a tűz pirosabb lett, a mint kissé elállt, azonnal elhalványult.

Egyszerre a tűz fényesebb, majd még fényesebb lett, egy széles láng csapott fel és ismét eltűnt. Egy második és harmadik láng következett, azután hirtelen egy piros és sárga tűzoszlop emelkedett ki a hegyek sötét háttéréből.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

John egy óra múlva tért vissza.

— Ma éjjel nem sokat fognak a Gwyllim-city-ek aludni, mondá. Megigértém, hogy visszajövök és hirt hozok a dolgok állásáról. Azt tanácslom, hogy nyugodtan feküdjenek le. Majd gondoskodom róla, hogy azonnal értesüljenek, ha megfordulna a szél. Egyelőre oda künn van rám szükség. Városi bizottság alakult és négyezerfontnyi biztosítási összeg iratott alá. Ötszázembert toboroztunk össze, hogy a tüzet elfojtsák, ehhez azonban nemcsak munkáskéz, hanem vezető is kell. Mennem kell. Most még a legcsekélyebb ok sincs aggodalomra, de ha a szél megfordulna, okvetlenül el kellene hagynunk a várost.

— Csak nyitva marad a Sherrys Creekbe vezető út? Kérdé Macquoid.

— Igen viszonzá John. Abban az irányban mindent földöznek a hegyek. Az erről az oldalról jövő tűznek napokra lenne szüksége, hogy odaérjen és ha a szelek valami csodá a kedvezne is neki, nem lenne nehéz megelőzni. Isten önökkel, mennem kell.

— En is megyek, mondá Mary. Mindenesetre nagy-szerű látvány lehet és veszélyes helyre nem megyek.

Arról a dombról, a mely ott a tisztás szélén áll, valószínűleg mindent meglehet látni.

— Menjünk mindnyájan, mondá a bankár és fogta a kalapját.

A város lakossága a tisztás felé özönlött és midőn a kis társaság a nyílt térségre ért, sötét alakok tömegeit pillantotta meg, a melyek éles árnyékrajzban váltak le a tűz fényétől.

Beech kiválasztott egy helyet a kísérei számára, a hol mindent jól láthattak és megmutatta neki a legalkalmasabb visszavonulási vonalat arra az esetre, ha a tűzvész nyugtalanító fordulatot venne. Százezernyi tonna kivágott fa korhadott ott és bő tápot nyújtott volna a tűznek, egyszer ha belekapott, de maradtak szabad utak is.

A szél egyes lökésekben délről jött, olykor kis eltérésekkel kelet felé és ez a hajlandóság, a keletre való átcsapásra, veszélyeztette Gwyllim Cityt. Pillanatnyilag azonban párhuzamosan haladtak a lángok a városon kívül levő vonalak felé és amíg ezt az irányt megtartották, nem is volt veszély.

Mint látványosság nem felelt meg a tűzvész a várakozásoknak és még csak olyan hatásos se volt, mint az ablakból nézve. A kíváncsiak alacsonyabban álltak és nem láthatták a lángok magasságát, mert a felső részüket a fák eltakarták.

A szél most fokozódó erővel emelkedett és mintha valami értelemmel felrubázott hatalom lenne, amely a kínálkozó alkalmat fölismerte. A nézők látták, hogy a tűz milyen iszonyu gyorsasággal terjed. Elérte az egyik hegyszéle és ott, a szél teljes befolyása alatt, olyan gyorsan haladt, hogy egy fa még alig volt a lobogó tűz által megvilágítva, s már ő is a táplálására szolgált. Körülfogta tüzes vonalakkal az erdő széleit, úgy hogy az, ami szilárd és majdnem egyenes tömegnek látszott, lángoló dombokká és völgyekké vál-

tozott át. Itt a tűz egy óriás piniába kapott és egy fályát csinált belőle, egy száz lábnál magasabb tűzoszlopot és amíg az égett, olyan tisztán lehetett a környéket látni, mintha világos nappal lett volna.

Azután a törzse feketén és csupaszon állott ott és tekergő, tüzes kigyók kusztak rajta fölfelé.

A tűzvész által okozott zugás, mint a természet minden nagy megszólamlása áhitatgerjesztő és nagyszerű volt. Ugy hangzott, mint a tenger hullámainak moraja, amint a sziklás partokhoz csapódnak és amellet a forgószélvész nyomásával, s erejével birt. De azért a vak is megértette volna a keletkezése okát.

— Szent isten! — kiáltott James, megragadva Macquoid karját és a tűz egyik kiemelkedő csucsára mutatva. Mi lehet az?

Macquoid kimeresztette szemeit, de nem látott mást, mint a tűznek izzó fényét, melyet a fatörzsek vonalai szaggattak meg.

— Mi? hol? — kérdezte és keresve tekintett körül.

— Megint ott van! kiáltott James. Egy ember. Térdel. Felénk nyújtja a kezeit. Nem bírok és mégis kénytelen vagyok oda nézni. Izszonyu! Nem látja? Intget felénk.

Száz hang kiáltott föl egyszerre és a következő pillanatban a kiabálás már általános volt. Sokan látták meg azt az emberi alakot és vad futás kezdődött a tűz felé. Mary a nagy tolongásban elszakadt a kíséreitől, de azért félelem nélkül sietett, egymaga, előre.

Az az ember, akit legelőször is Mortimer pillantott meg, vagy be volt valahova szorulva, vagy meg volt sérülve, úgy hogy nem birt mozdulni. Felső teste hajladozott, mintha iparkodnék tovább vonszolni magát de azért nem mozdult arról a helyről.

Tuczatonként rohanták meg az emberek a ledőlő fák torlaszait és alakjuk sajátságos körvonalai lerajzolódtak az erdő félelmetes fényében és árnyaiban. Marynak különösen egy alak tűnt föl és lábai ettől a pillanattól gyökeret látszottak verni. Sok ezer emberalak közül is felismerte volna azt az egyet: a kedvesének alakját!

Hogy az erdő belsejében, de mégis majdnem a szélén levő ismeretlen veszélyben forog, szemmel látható volt, csak hogy még se volt könnyű hálározott véleményt mondani a veszély nagyságáról. Olykor, midőn a lángok fellöbögtek, úgy látszott, mintha iszonyu közel lenne hozzá a tűz s néha a következő pillanatban azt lehetett gondolni, hogy a tűz meghátrál és őt biztonságban hagyja, de csak azért, hogy a következő pillanatban újra elnyeléssel fenyegetse.

A természetes torlasz-östromlói lázas erőfeszítéssel dolgoztak és a távolból nézve mégis úgy látszott, mintha csak másznának. Az út rossz volt, tele vizmosásokkal, gödrökkel.

John Beech herkulesi alakja megelőzte a többieket és Mary kitágult szemmel, s összeszorított ököllel figyelte meg minden mozdulatát. Ajkai mozogtak, anélkül hogy tudott volna róla és a lelke mélyéből ima szállt az ég felé. Láttá, amint eljutott a térdelő emberhez, karjával átfogta és megfordult. Egy pár lépést tett előre, de az odatóduló emberek félig elfödtek a szeme előtt. De azért a nagyságáról meg tudta később is különböztetni és szíve mindannyiszor elszorult ha John alakja a fatörzsek között eltűnt és valahányszor ismét megjelenni látta azt hitte, hogy meg kell fulladnia. Az emberi alakok összeolvadtak a torlaszok árnyékával és végre kibukkantak a világosságra nyüzsgő csoportot képezve, mely a kedvesét körülvette.

Mary ekkor visszanyerte önuralmát és, jóllehet

lábai még mindig reszkettek, a tömeg elé ment. A férfiak udvariasan utat nyitottak neki, hogy atolon-gás közepéig eljuthatott. Ott haladt John, egy erőteljes elalélt, vagy halott férfit tartva a karjai közt. John magasra emelte a szerencsétlent, kinek lábait két férfi fogta előtte.

— John! kiáltott Mary. John, édes John!

John mosolyogva nézett rá.

— A tűz nem tett benne kárt, édesem. Nézd csak, ez a szegény, öreg Mihály. Kifücsamította a lábát és tehetetlenül feküdt ott.

— A tűzben volt? kérdezta Mary.

— Elég közel a tűzhöz! viszonzá John, mosolyogva a furcsa kérdésen.

E közben Mary valami sajátságos változást vett észre John fején. Csak később látta, mikor nagyobb világosság vetődött rá, hogy a szép barna szakála és bajsza eltűnt.

— Szeretném, szólt körültekintve John, ha valaki orvosért sietne. Egyenesen Mr. Whites fogadójába visszük szegény Mihályt.

Egy tuczat ember sietett előre és a menet tíz percz múlva célhoz ért. A fogadóhoz érve azon tanakodtak, hogyan szállítsák a megsérültet a lépcsőn föl. A sok beszédnek John azzal vetett véget, hogy Mihályt a karjaiba kapta és a saját szobájába vitte.

Nemsokára eljött az orvos is és kijelentette, hogy a beteg rövid idő múlva újra talpon lehet. Voltak ugyan fölületes égési sebei is, de a legjelentékenyebb sérülése a csipő — s nem a láb — kifücsamodása.

— Ezt helyreigazitottam — mondá az orvos — ami nem volt könnyű munka. En tornászó vagyok és jó izmaim vannak, de ezekre volt is szükségem. Most pedig lássuk önt.

— Oh, viszonzá John, nekem nincs bajom. Olyan

vagyok, mint egy leperzselt majom, de nem sérültem meg. Itt lakom és nevem John Beech. Ezért a szegény ficzkoért én fizetek, de most mennem kell, mert azt hiszem, valaki aggódik miattam.

Marynek könnyörgött volt, hogy menjen haza, s megígérte neki, hogy még egyszer felkeresi és most midőn a fogadóból kilépett mégis ugyanazon a helyen találta, ahol elhagyta.

— Edesem kiáltott John, — mit csinálsz még itt?

— Nem birtam elmenni, — mentegetőzött. Megsérültél?

— Nem, felelt vigan a fiatal ember, nem sérültem meg és hiába is tánczolsz úgy körül, sehol se látsz sérülést, ha még úgy nézel is. De azért ma mégse nézz rám. Sohse voltam ugyan szép, de nem szeretném, ha ilyen csunyának látnál.

E szavakkal karonfogta és a deszkajárón vezette hazafelé.

— Igazán nincs bajod? folytatta félénken. A szemednek se?

— Semmi bajom, édes gyermekem. Sem a szemnek, sem egyéb testrészemnek,

— Nagyon közel voltál a tűzhöz? faggatta Mary és az egész teste megrázkódott.

— Egy pillanatig felénk lobogott, de nem ért el. Persze, csak egy hajszálon volt. De most hagyjuk ezt, még eleget ráérünk megbeszélni ezt az eseményt, ha már épen beszélnünk kell róla. De tudod-e, hogyan szólítottál, amikor találkoztunk?

— Nem! felelte Mary, az igazsághoz hiven.

— Azt mondtad: »édes John!« Komolyan értetted így?

— Olyan bátor voltál... az egész idő alatt megfigyeltelek és...

— Igen, igen, arra felelj: komolyan értetted-e, amit mondtál?

— Igazán nem tudom, hogy mit mondtam, de ha mondtam... azt hiszem... komolyan úgy értettem — akkor.

-- Nem hiszed, hogy most is úgy gondolkozhatnál, ha nagyon akarnád.

— Máskor nem mondtam volna neked, John. De ha most mondom, nem árthat, hiszen csak azért teszem, mert annyira bámullak. Hős vagy John és az egész szivemből bámullak!

— Erről most nincs szó, felelte John Beech. Es ha én hős vagyok, úgy a hősök nagyon olcsók, legalább is ötvenen valánk.

— De te voltál az első!

— Ez azért van, mert nekem hosszabbak a lábaim, mint a többieké. De ismétlem, hogy nem arról van szó. Komolyan úgy érezted, amikor «édes John»-nak nevezted és az egész életedben úgy fogsz érezni.

— Eppen ezt akartam neked mondani. Én mindig úgy fogok érezni, de — hogy a saját szavaidat használjam, — nem arról van szó. A te érzelmeiddel, s nem az enyéimmal, nem vagyok tisztában.

— Szeretsz? Kérdezte John.

— Erre majd akkor felelek, ha egészen biztos vagyok rólad.

— Rólam? Kiáltott csodálkozva John. Hogyan! hiszen én még azt a talpalatnyi helyet is szeretem, a hova a lábadat teszed; szívesen mennék érted a halálba.

— Most már igazabb kitejezés van a hangodban, mint ezelőtt. De még annyira új, hogy nem bízhatom benne teljesen.

— Jól — van, viszonzá John és a karjába öltött kart magához szorította, — várhatok.

— Megérkeztünk a kapunkhoz, szólta Mary és kiszabadította a karját. Jó éjszakát!

Azzal oda nyújtotta a kezét és minekutána John megcsókolta azt, hirtelen visszarántotta, kinyitotta a kaput és a sötét pitvarba surrant.

— Most pedig ott maradj, — mondá a biztos távolságból, — valamit akarok mondani. Add a becsületszavadat, hogy addig egy lépést se teszesz, amíg meg nem mondtam, és hogy azután nyugodtan haza mégy.

— A becsület szavamat? Kérdezte John. Jól van, megadom.

— Nos hát, suttogta a leány, az ajtót félig behúzva és csak az arczával kukkantva ki, — hős vagy, akármit mondasz is, és én egész komolyan mondtam azt, hogy «édes John,» s mindig úgy is fogom érezni. Most pedig siess haza.

John Beech haza ment és ő volt egész Gwyllim Cityben a legboldogabb ember.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Ha Daly Gwyllim Cityben valamivel később fekszik le, bizonyára meglátja a tüzet és megtudja, hogy azt az ember, akit ő gyilkos szándékkal cserben hagyott, megmentették és hogy az most vele egy föld alatt van.

Erről, természetesen, előbb-utóbb, mindenesetre értesülnie kellett, de amikor felébredt, körülötte minden, meglehetősen a szokott állapotában volt, a tűzvész mértföldekre eltávolodott és Gwyllim Cityben mindenki a rendes dolgaihoz fogott.

Dalyt is a saját ügyei foglalták el és akkor, véletlenül, senki se beszélt a szegény Mihályról. Ez pedig még nem volt képes a történetét elmondani, úgy hogy az alattomos, kis gazember egy ideig biztonságban és nyugodt volt.

Legelőször is azokat az egyszerű lépéseket tette meg, amelyek szükségesek, hogy az aranyeleltre való igényeit biztosítsa, azután üzletszerűen hozzálátott, hogy

a céljaira szükséges támogatást és segédeszközöket megszerezze.

Mindenekelőtt megbízható vezető kellett neki. Gwyllim City felé vándorlásakor mindig előtte volt a lenyugvó nap. Ez a tény és Dalynek az a leírása, melyet ama hegy alakjáról és színéről adott, megkönnyítették a vezető feladatát. Csakhogy neki teherhordó lovakra is szüksége volt és nem volt a világnak az a lova, amely képes lett volna azon az uton menni, amelyet ő és Mihály bejárt. Ezért hát a vezetőnek kerülőutakon kellett a célt megközelíteni és az az ember, akit Daly talált, azt mondta, hogy egész biztos abban, hogy a leirt helyet megtalálja.

Majd szerszámokat kellett bevásárolni, munkásokat fogadni és ezek számára élelmiszereket beszerezni. Mindez Daly idejét, két napon át, a legkellemesebben vette igénybe és sok ember nagy érdeklődéssel kísérte minden lépését, minden tettét.

A vezetőnek utasítása volt, hogy mindenről hallgasson és ő szót is fogadott, de azért mindazok, akiket érdekelt a dolog, jól tudták, hogy nagy aranyeletről van szó és hogy most egy egész sereg munkást mozgósítanak. Iparlovagok rajzották körül Dalt és az aranykeresők tucat számba készültek követni őt, amint utra kel. Akivel egy szót is szólt megrohanták és kikérdezték a többiek.

Nemsokára egy csapszékben beszélgetést hallott, amelyben nem vett részt és amelynek a multkori tűz volt a tárgya. Azt is megtudta, merrefelé volt a tűz és hogy a nyomait, csak egy-két faszor takarja el előlük.

Szive úgy elkezdett verni, mint egy gőzgép kalapácsa, mert ha az egész élete az árulások láncolata volt is, még senkit se kergetett a gazságával a halálba és az a gondolat, hogy ezt most tette, borzasztó volt neki. Hallgatózott, de az életmentés nem jött szóba; így hát meg volt győződve Mihály haláláról.

Ez természetesen megnyugtathatta, hogy most már teljes biztonságban van, de azért az a gondolat mégis egyre üldözte őt. Midőn a saját fogadójához visszatért, egy zajongó tömeget talált ott, olyan embereket, akik tudták, hogy Daly másnap korán reggel utra akar kelni és készültek leitatni őt, hogy ily módon ujjmutatásokat kaphassanak tőle, merre van az új Eldorado. Ez a társaság majdnem elnyelte, kézről-kézre adta és majdnem összeverekedett a birhatásáért. Isszonyu láрма volt, midőn az orvos, aki Mihályt kezelte, belépett és csendet parancsolt.

— Emberek, legyetek csendesen, — mondá, — odafenn nagy beteg iekszik és meglehet, attól függ az élete, hogy jó éjjeli pihenése lesz-e.

Sűrőgve fordult jobbra is, balra is és nemsokára sikerült neki a nyugalmat helyre állítani.

— Hogy van a sebesült? kérdezte a fogadós, aki segített neki.

— Ha csendben lehetne, felelte az orvos, talpra állna, de itt mindig olyan nagy a láрма. Ki kínál meg egy kis itallal?

Daly ajánlkozott, hogy megvendégeli, mert ez által megakarta óvni a társaság előtt kivívott tekintélyét.

Ki a betege? kérdezte, egy pohár whisky nyújtva az orvosnak.

— Egy Maloney nevű ember, felelte az orvos. Három nap előtt szedték föl az égő erdő szélén és...

Daly leejtette a poharat, éppen mikor az orvos feléje nyult. Valami érihetetlent mormogott az ügyetlenségéről és egy husz dollárost dobott a mérőasztalra.

— Vonja le a kárt, szólta a mellett, és adjon az orvos urnak más poharat és a whiskys üveget. Mit akart mondani orvos ur?

— Csak azt, hogy keresztyén felebaráti szeretet, ha a betegnek megadjuk azt az éjjeli nyugalmat, amire a felgyógyulásához szüksége van. Meglehetősen össze

van perzselve és a csipője kifeszamedott. Amellett heves láz gyötri és nyugalomra van szüksége.

Jól van, szólt az egyik ember, egészen csendesek leszünk.

— Mi hozta őt ide? kérdezte Daly, akinek az az érzése volt, mintha valaki összeszorítaná a torkát.

— Ki tudná azt? viszonzá az orvos. Valószínűleg aranyat keresett. Lázálmában akkora aranyletetről beszél, amilyet a világ még nem látott, de nem igen lehet megérteni, hogy mit akar mondani. Ugy-e ön az, aki nagy föltedezést tett?

— Meghiszem azt! felelte Daly. Ha ő még nagyobb tett, úgy gratulálok neki. De nem bírom ki többé ebben a levegőben. Meg-megfulladás, az egész szoba forog velem.

— Jöjjön ki a szabadba, szólt az orvos, miközben az embertömegen keresztül utat tört magának és Dalyt az ajtó előtt álló padok egyikére ültette, ahol hivatászerűen tapogatta meg az üterét.

— Hailgasson rám, mondá neki, maradjon egész nyugodtan,

mert a szíve úgy tánczol, mint egy megvadult bakkecske.

— Igen, viszonzá Daly, azt megteszi néha.

— Ugy? kérdezte az orvos. Ne igyék sokat...
Aha, most már nyugodtabb.

— Sokáig nem szokott tartani, folytatta Daly, és rögtön rendben leszek.

Megigér e, hogy lefekszik, — mert egyedül óhajtott lenni, hogy gondolkodhassék. A félig megnyilatkozott bűnbánása gyorsan elröppent. Ha alkalom nyílt volna rá, visszalökte volna Mihályt a tűzbe, végignézve, hog van ég el egészen.

Ez az életmentés lerombolta a megmérhetetlen gazdagságról való álmait, mert az az ember felgyóg yulva

természetesen mindenkinek elmondja a történetét és el is hiszik azt neki.

Az orvos, Daly távozása után, az ivószobába ment vissza, hogy kiigya a whiskyjét és amellet elmondta észleletét a koresmárosnak.

— Ez a fiatal ember szivbajos. Gyakorlatomban még nem fordult elő hasonló súlyos eset. Minden perczben kialakhat, mint egy elfuajt gyertya.

Ez az orvosi vélemény nem volt helyes, mert Daly szívének éppen nem volt baja, de természetesen az orvos nem tudhatta, mennyire megijesztelte azt a fiatal embert.

A remegő gazember felosont a lépcsőn, a sötét szobájában leült, és gondolkozni szeretett volna. E közben észbe jutott, hogy a szobájához vezető folyosón többször találkozott egy tisztán öltözött középkorú nővel, aki fekete ruhát, fehér főkötőt, s kötényt viselt, — egy betegápolóval, aki mindig ugyanabban a szobában tűnt el, vagy onnan jött ki. Midőn egy izben sietve végigment a folyosón, az a nő figyelmeztetve intett az ujjával, mire ő lábujjhegyen lopózott tovább. Csak most gondolt erre az esetre és rögtön felfogta, hogy a beteg minden bizonynnyal csak néhány tuczat lépésnyire fekszik a szobájától.

Szakadatlan álmom kellett a felgyógyulásához? Ugy?...Daly a sötétben tapogatózni kezdett, míg egy p'ehkádnhoz nem ért, a melyben reggel megfürdött. Ezt a moszdóasztalt alá helyezte. Azután a mosdótálat és a kancsót egészen az asztal széléhez húzta. Mikor ezzel is elkészült, halkán levette a cipőjét, kisurrant a folyosóra és hallgatódzott.

Egyenlő, szelid lélegzet nesze ütötte meg a fülét a szomszéd szobából. Visszatért a saját szobájába, meglökte a porcellánedényeket, úgy, hogy azok a fürdőkádba zuhantak. A mély csend közepette, az így támadt zai valóban rémitő volt és midőn Daly újra hallgatódzni

kezdett, egy hangot hallott, amely izgatottan és szorongottan beszélt. Ugy dadogott, mint egy automata báb zakatolna, a melynek elromlott a rugója, és a mellett hangos és ingerült volt.

Ama férfi hangja volt aki az életét mentette meg, a kiről azt hitte, hogy egy hosszadalmas haldoklásnak dobott aldozatul és akit életétől és vagyonától készült megfojztani.

— Ha a nyugalom okvetlenül szükséges, gondolta magában, úgy ez a kis csörömpölés megtehetette a halálát.

Daly, ezen pokoli tette után aludni iparkodott, csak hogy a beteg lázbe zédei, a hőség, a moszkitók és a saját izgatott gondolatai nem hagyták elszunyadni és az egész éjet ébren töltötte.

A hajnal legelső pirkadásakor felöltözött és midőn lefelé menve a beteg ajtaja mellett elhaladt, ott minden csendes volt. Bármilyen korán volt is, már ácsorogtak az utcán emberek, akik az indulásra vártak. Nehányan a teherhordó lovakra ügyeltek és napsütötte fértiak egész kis ezred csoportosult itt is, ott is, s mindegyikük vagy egy csákányt, vagy egy ásót, vagy egy összegöngyölt takarót tartott.

Daly kivitt egy neki készített csésze kávé és azután kilépett. Számláját már az előző este kiegyenlítettte, úgy hogy mi sem gátolta az utrakelést. Egy pillanattig a vezetőjével tanácskozott, azután elrendelte az indulást.

A munkások csoportja végighaladt az utcán és azok is csatlakoztak hozzájuk, akik azt remélték, hogy nekik is éppen úgy fog kedvezni a szerencse, mint az első föltedezőnek, és az utca egy órára ismét elcsendesedett.

Daly nagyon rosszul járhatott, ha a beteg magához tér és a történetét elmondja, de most már neki fogott a vállalkozásának és nem lehetett visszafordulnia

TIZENHATODIK FEJEZET.

Gwyllim City egy héttel később új izgalomra ébredt. Mihály elmondta a történetét.

James a bankár szobájában ült és parlott a Mary pamutját, miközben uti kalandokat beszélt neki. Ezeknek a történeteknek meg volt az az előnyök, hogy megtörténtek, mert James maga élte azokat át. Ő azonban olyan szerény volt, hogy ezt elhallgatta. Úgy mondta el, mintha régi iskolatársával estek volna meg: «egy előkelő családból származó urral, — egy megnyerő moderu és nagy tudásu emberrel.

— Ez ember — mint az elbeszélő mondta, — sok meggondolásra olyan életmódot választott, melyet a legtöbben gonosztevő pályának neveznének.

James kitűnő előadó lévén, olyan érdekesen mondta el a történetét, hogy Maryt nagyon lebilincselte.

— Tőle magától tudom mindeket, — magyarázta James, — ő mondta el nekem, mikor halalos ágyán feküdt. Alapjában véve jó gazember volt, a kinek sok kitűnő tulajdonságai valának. A rossz uton szerzett vagyona nagy részét elajándékozta és soha se halottam olyan esetről, hogy ne segítenet volna valamelyik szűkölködőn, ha pénz volt a zsebében. Olyan ujkori Robin Hoodnak tekintette magát, aki megvámolta a gazdagokat, hogy a szegényeknek lehessen jól.

— Nézetem szerint, viszonzá Mary, kár hogy nem fogták el és nem büntették meg. De remélem, hogy legalább bűnbánólag halt meg?

— Azt nem mondhatom meg, felelte James, de nézetem szerint a világ mégis nagyon szigorú az elájta emberekkel szemben. Egészen részrehajlatlanul beszélek, mert mindig fölöslegben éltem és sohase jöttem kísértésbe, de nagyon értem, hogy vannak emberek, akik összeütközésbe jutnak a törvényekkel és a fennálló társadalmi renddel.

— Én nem, szólott miss Macquoid határozottan, — és nem lenne többé jó véleményen önről is mr. Lascelles, ha azt gondolhatnám, hogy komolyan beszél.

— Oh, kiál ott James, kissé tulzott szinpadias hangon, hogy ne vegyék tulságos komolyan, — én a kalózok pártján állok. Miért legyek kegyetlen egy szegény ficzko iránt, aki elcsip valamit a fölöslegemből? Meglehet, hogy ha a körülmények meglennének fordítva, szeretnék valamit az övéből elsajátítani.

Nem éppen nevezetes, de mindenesetre figyelemre méltó volt, hogy James nagy vonzalmat és akkora tiszteletet érzett a fiatal hölgy iránt, amit egy olyan gazembertől, mint ő, alig lehetett volna feltételezni. Ebből eredt az a törekvése, hogy az ő valódi egyéni természete és helyzete iránt benne részvétet s rokonszenvet ébresztszen, anélkül természetesen, hogy a sejtelem árnyéka is fölmerüljön arról, hogy valóban ő róla van szó.

— Várjon csak, mig ezt önmagán tapasztalja, — mondá miss Macquoid, — akkor majd megváltozik a nézete!

— Soha, de soha se! felelte James, komikus taglejtéssel. Ismétlem, hogy a kalózokkal tartok.

Mary nevetett és még mielőtt a kaczagása elnémult volna, lépett be John Beech, akit Macquoid nyomban követett.

— Reméltem, hogy itt találom önt, szólott John, akinek arcza halvány volt és akinek szavai szigoruan hangzottak.

E szavakat Jameshez intézte, az pedig, hogy a zavarát leplezze, a keztyüivel kezdett babrálni. Aki a kalózok pártjára áll, sohse tudhatja, mi történhetik és a legjobb barátból is ijesztő kísértet válhat. A következő szavak se voltak alkalmasak James nyugalmát helyreállítani.

— Ugy-e emlékszik még a Daly nevű emberre? kérdezte John a visszafojtott harag hangján.

— Daly? mondá James. Daly?

Magatartása egészen rendes volt, de a szívverése majd elállt. Hátha Daly meglátta? hátha minden átalakulás daczára ráismert? hátha elárulta?

— Arra az emberre, aki tíz nap előtt érkezett ide, folytatta John, aki ama délután állított be, amelynek estéjén az erdő kigyuladt, aki azt állította, hogy az erdőben eltévedt és azt mondta, hogy sok aranyat talált, s aki leletét hivatalosan be is jegyeztette?

— Oh igen, viszonzá James, most már emlékszem arra az emberre! Valaki figyelmeztetett rá. Nos, mi van vele.

— Az egy páratlan gazember!

John azután elmondta Mihály esetét, amit éppen az imént hallott volt. Midőn John az aranyelet valódi mibenállásához ért, James izgatottságában reszketni kezdett.

— Az az arany, szakítá felbe a beszélőt, az a mienk?

— A fele a valódi megtalálóié, felelte John, de a másik fele a mienk. Ebből kétharmad önt illeti, egy pedig engemet.

— Folytassa, kiáltott James az ajkait megnevesítve.

John Beech folytatta és elmondotta, hogyan találta meg Mihály a felholt Dalyt, s hogyan jöttek hazafelé; elbeszélte Mihály balesetét és Daly gaztettét. Mary iszonyodva hallgatta ezen aljasságok leírását, James azonban olyasmit kezdett érezni, amiről eddig sejtelmes volt.

— Az a nyomorult gazember, az a tolvaj! kiáltotta.

— Ugy-e Lassell's ur, — kérdezte Mary, — most már nem áll a «kalózok» pártján?

— Mélyen tisztelt kisasszony, viszonzá James, soha se mernék többé e dolgokról tréfálni. De ugy-e Beech, nem hagyjuk annyiban ezt a csalást?

— Annyiban hagyni? kiáltott John nevetve. Szó sincs róla!

— De hát mit tehetünk?

— Elmegyünk a bejegyző hivatalba, bejegyeztetjük a saját igényeinket, összeköttetésbe lépünk a rendőrséggel, azután követjük a gazficzkót és elcsipjük.

— Helyes, szolt James, menjünk azonnal. Miss Macquoid megbocsájt, ugy-e?

Miss Macquoid kérte az urakat, hogy ne késsenek, s ne vesztegessék az időt. James alig tudott felháborodásában beszélni; legalább mérséklettel és összefüggően nem. Ismételten mondogatta, milyen alávaló, hallatlan, nyomorult, gázott ez! Hogy azt a ficzkót főbe kéne löni, fölakasztani, fölnyársalni, keréketörni. Hogy — hogy — olyan felháborító ez az eset, hogy szavakat se talál jellemzésére!

— Ugy van, felelte John e kitörésekre, és meglátszik, hogy önnek még soha se voltak hasonló tapasztalatai.

— Nem, mr. Beech — kiáltotta John, — soha életemben... Görcsös nevetésben tört ki és nagyon szeretne volna így egészíteni ki a szavait: «magamon nem tapasztaltam, de másoknak szereztem már hasonló tapasztalatokat».

Jamesben meg volt a humor érzéke, de abban a pillanatban nem tartott ki és csakhamar elhagyta.

— Soha életemben se volt ilyen tapasztalatom, szolt végre.

— Engem már többször rászedtek, mondá John, és most szeretném, ha egy szédelgő szedetnék rá, hadd lássuk, mit szol hozzá.

Ha csak gyanított volna, hogy a kívánt látvány

a szeme előtt volt! De a legtávolabbról sem sejtett ilyesmit.

— Tisztességes vállalkozás! gondolta James. Most látjuk csak, mi történik a tisztességes vállalkozásoknál!

Valószínű, hogy ez idő előtt soha sem ismerte az erkölcsi felháborodást, így hát éppen olyan új, mint izgató volt rá nézve.

A két vállalkozó társ a bejegyzési hivatalba sietett, megtették a feljelentést a rendőrségnél és az eset híre villámgyorsan terjedt el a városban. Még négy óra sem telt el és már nem volt Gwyllim Cityben az az asszony, vagy gyermek, aki nem tudott volna róla. A felháborodás általános volt és egyértelműen bosszút követelt mindenki.

Az egész városban alig volt egyetlen ember, aki ne lett volna már abban a helyzetben, hogy szerencséjét valamelyik társával közölje és a testvérísülés eme köteleke valamennyi előtt szent vala. Tudtuk szerint, ezt az ő törvényüket, amelyet az élet kénytelen kényszerűsége szentelt meg, a legalávalóbb gazember is tiszteltben tartotta, ezért hát érthető nagy volt az a felháborodás, amely e magasztos törvény megszegése és az azzal összefüggő fekete hálátlanság hallatára a legmélyesegesebb gyűlöletté fokozódott.

Gwyllim City örült izgatottságban volt. Közgyűlést hívtak össze, elnököt választottak és ennek bírói jogokat adtak élet és halál fölött való hatalommal.

Igy lépett «Lynch» bíró sok év múlva ismét britt területre.

John Beech kérte a szót és a közgyűlés zajos eljenzése közt helyet foglalt a legmagasabb tén, ahol az elnök ült.

— Hallgassatok meg, kezdé, mint a károsodottak egyikét! Angol vagyok, és angolokhoz szólok, angol területen. A jogomat követelem és a kétség árnyéka sincs bennem, hogy azt elnyerem.

Dörgő helyeslés szakította félbe és mikor a vihar lecsillapult, így tolytatta:

— Az én jogom, és ez az egyetlen jog, amire ebben a pillanatban súlyt helyezek, hogy az az ember, aki odakünn Maloney Mihályt halálos veszedelembe juttatta, Kanada valamelyik törvényszékének a vádlottak padjára kerüljön.

— Nem! Száz kiálto't így egyidejűleg és háromezer hang ismételte, úgy hogy a zaj hosszas mennydörgéshez volt hasonló. Nem, nem és ezerszer is nem!

John keresztbefonta erős karait és összeszorította a fogait. Azután kinyújtotta a kezét:

— Odaát, mondá és az Egyesült-Allamok határa felé mutatott, történik olykor olyasmi, am' re ti gondoltok... de a jobb emberek odaát is restelkednek emiatt. Az egész művelt világ pelengerre állítja a hasonló eseményeket. Hallgassatok hát meg, barátaim! Arról van szó, hogy Maloney Mihálylyal történt-e gazság, vagy nem? Ha történt, úgy ti nem szerezhettétek neki elégtételt, de a bíróság megteheti. Ezért hát az igazságszolgáltatást keressük, még pedig hideg vérrel.

John nem volt szónok, de nagy ember volt és erős hangja mindenhova utat talált, s minthogy nyíltan és egyszerűen beszelt, fogadni lehetett volna, hogy az emberek hallgatnak rá, ha abban a pillanatban nem ugrák fel Mihálynak régi czimborája, egy Kelly nevű íróni.

Ez gyakorlott szónok volt és dühében, s boszuér való szomjuságában háromszoros «röiögést» követelt Daly-nak. Háromszoros fülhasogató, s röiöges-zerű ordítás felelt e követelésre, s midőn a csend ismét helyreállt, Kelly az ö-szegyültekhez beszédet intézett, amelylyel mindazt halomra döntötte, amit Beechnek sikerült föl-építeni. Egy pillanat alatt legyőzte a mérsékelt felfogást és forgószél gyanánt magával sodorta a tömeget, olyan

dühöt szítván, mint ahogy a szélvész a tüzet élesztí és terjeszti. S midőn John másodszor is szólni akart, egy sajátságos fogással akadályozta meg abban.

— Mr. Beech másodszor is szeretne szólni, mondá. Nos, barátaim, tudjátok-e kicsoda mr. Beech?

Beech az az ember, ki Minályt a tűzből kimentette. Ez derék dolog volt és ő megérdemelt egy hangos éljent, ugy-e barátaim? Eltessük őt és még egyszer kiáltunk éljent! Saját életét kockáztatta, ő tehát olyan ember, ki társaiért a halálba is megy, azért szívóti tisztelem és lecsülöm őt. De, lássátok barátaim, akármilyen nagy és nemes ő, tulságos gyöngéd a szíve. Egészen rávall, hogy ez átkozott gazembernek meg akar bocsátani, de nem gondolja meg, hogy amott leksik egy derék ember kínos tajdálmak közt, tele égési sebekekkel, egy ember, ki megmentette a gazember életét, pedig a semmirekellő, őt akarta elpusztítani.

Johnt nem lehetett egykönnyen elhalgattatni, ő igyekezett a tömeg zajongását tulki báltni, míg a ravasz irnoni csak kezet és száját mozgatta. Utóbb azonban bámulva vette észre John, hogy hangja teljesen elveszett a nagy zajban.

Aztán hivatalosan elhatározták, hogy Gwyllim City ötven polgarából alakult végrehajtó bizottság elölja és elttéli Dalyt; továbbá, hogy a jelenlévő gyűlés tagjai az elnököt és a végrehajtó bizottságot mindenben támogatják és minden idővesztéséért és kiadásért kárpótolják.

Beech John komor hallgatásba merülve állt ott azalatt.

— Önök nevetségessé teszik magukat, szólt ő nagynebezen Jameshez, monthogy már egészen berekedt. En a törvény és a rend mellett maradok és nem kockáztaom jogaimat ilyen badarságok által.

— Ön fölszólaht ellene és egyebet nem tehet, felelt a furlangos és simulékony James. Erőszakos ellenállás

nem használ a míg ilyen hangula'ban van a tömeg. Menjünk el, addig lecsillapul a szenvedély.

John belátta a tanács értelmességét és eltávozott a gyűlésből. Igen nehezen lehetett a végrehajtó bizottságot megválasztani, mert minden jelenlevő bele akart jutni. El is tartott a gyűlés éjleig és midőn megtörtént ez örömség, Gwyllim City lakói hazatértek, utba ejtve az összes körösmákat.

A megválasztott végrehajtó bizottság egy árverés helyiséget szemelt ki hivatalos helyiségül és hajnalban készült összeülni. Ezt meg is üzenték Johnnak és Jamer-nek, hogy ők is el legyenek készítve. A két úr éppen le akart feküdni, de lementek a küldöttség fogadására.

— En nem tartok önökkel, felelt John makacsul. Tiszta hóbot az egész. Hiszen nem vagyunk vérszomjas gyilkosok, kik nem tisztelik a törvényt?

A vádlott yankee és tíz szép gabajodást idéztek elő az ó-ország és az Egyesült Államok előtt, ha egy amerikai állampolgárt, rendes törvényezés nélkül elítéltek. Ez a dolog nem járja, végzé be ünnepélyesen.

Ezzel elfordult, távozni akarván, de a küldöttség néhány tagja utját állta.

— Menjen el valaki közületek és jelentse be a bizottságnak a megtagadást, szólt a küldöttség vezetője.

Az egyik ember elsietett, de nem sokára visszatért, mert a végrehajtó bizottság már szétoszlott.

— Jól van tehát, szólt a vezető, azért csak jöjjön el holnap reggel és ne csináljon nehezégeket.

— Én szilárdan elhatároztam, hogy nem megyek, felelt John nyugodtan.

— En mr. Beech példáját fogom követni, mondta John, mert a tervezett eljárás határozottan törvényellenes.

James nem nagyon kívánta, hogy Dalyval szembesítsék.

— Ez önre tartozik, felelt a szónok. Most tehát

végeztünk és hazamehetünk, csak meg akarom említeni, mit láttam egyszer túl a határon egy aranykereső táborban. Tanuja voltam, mikor Lynch bíró előtt a vádló megtagadta a vallomást és láttam, mikor őt is föl akasztották.

— Lehetséges, hogy a határon túl ilyesmi megtörténik, de a mi zászlónk alatt ez nem fordul elő, válaszolt John. Akárhogy legyen azonban, én nem megyek el, most pedig nyugalomra akarok térni.

Ezzel véget ért a társalgás, John és James magukra maradtak.

— De ha csakugyan erőltetik a dolgot? Ha erőszakhoz nyulnak? töprengett James.

— Ebben az esetben kétfő nem bír ötven emberrel, az természetes, felelt John, de az is magától értetődik, hogy ötvenen sem kényszeríthetnek két embert a szólásra. En nem fogok Lynch bíró előtt vallani, ez utolsó szavam. Jó éjt Lascelles!

TIZENHETEDIK FEJEZET.

Midőn James szobájába visszavonult, egy, éz évszakban igen ritka dolog történt. Felhőszakadáshoz hasonló zápor szakadt a városra, olyan zajjal verve a bádogtetőket és az ablakokat, hogy az ember egy erősen vert nagydob belsejében képzelhette magát.

James elgondolkozott, de minél jobban eltűnődött, annál kevésbé tetszett neki jelen állapota. Nagy veszély rejtett a Dalyval való találkozásban, kitűnően tudta magát átváltoztatni, de jelenlegi alakját ismerte Daly és így biztos volt a leálczazás. Hosszu gondolkozás után belátta, hogy legczélzerűbb lesz, az eső és sötétség daczára Sherry Creek-be rándulni és ott a legelső bárkán elillanni. Előzedte vízhatlan köpenyét, csizmait és esernyőjét és levelet írt Beech Johnnak.

Közölte vele, hogy teljesen fölösleges jelenléte a tárgyalásnál, miután Maloney föltalálásán kívül nem

tud semmit, azért czélszerűbbnek találja kikerülni a törvényellenes gyűlést. E levelet borítékba dugta, megczimezte, és felöltözködött, aztán óvatosan leompolgott a lépcsőn és a levelet Beech John ajtaja alá csuszattatta. Nem volt nagyon csábító a séta e rettenetes időben, de James mindent jobban szeretett, mint Dalyvel találkozni. Egy igeig hallgatta, csöndes-e az egész ház, aztán hal-kan kilopódzott a házból és betette maga után az ajtót. E perczben egy kéz nehezedett vállára és egy tolvaj-lámpa fénye világított arczába.

— Ohó, hallatszott a kéz tulajdonosa hangja, mely Jamesnek teljesen idegen volt, de valószínűleg egy bizottsági tagtól eredt, ezt inkább hagyjuk abba.

— Mit hagyjak abba? kérdezte James, ki csak a törvény közegeitől szokott megijedni.

— Ön könnyen meghülhetne ilyen rossz időben, ha Sherrys Creekbe sétál, felelt a férfi tétlenség hangoz. Azért állítottak engemet ide, hogy ne engedjek önöknek ilyen meggondolatlanságot elkövetni. A közelben még vagy egy féltuczat társam örködik és parancsunk van, csak akkor nyulni erőszakhoz, ha az elkerülhetlen szükség.

Ez utolsó szavakat oly jelentősen mondta, hogy James jobbnak látta a házba visszatérni.

Lássa, ez okosan teszi, szólt az idegen, mikor James visszalordult. Az udvarban is áll két őr, tette hozzá, mintha csak később jutott volna eszébe.

— Jó éjt, mondta James savanyu nevetéssel.

Mikor visszaért szobájába, félig levetkőzött, szivarra gyújtott és ezüst palaczkából egy pohár whiskyt öntött magának. Leült és valami kibuvó módon gondolkozott, de tufangossága daczára nem jutott eszébe menekülési mód és nagyon kétségbeejtőnek látszott állapota. Még sóha sem volt neki becsületes uton szerzett vagyona és most, hogy az egyenes útra tért, tönkre kellett jutnia

(Utánnymás tilos.)

Eddig tolvaj volt és most lopás által kellett elpusztulnia. Egy másik ember bűne által kell saját bűnének kiderülnie és őt elárulnia. Ebben akasztófahumor rejlett és éppen ő, James volt az, ki azt méltányolni tudta. Hasonló esetben ő éppen így csalta volna ellenségét a kelepczébe.

Ha Daly és Mihály jelentése valónak bizonyult, úgy ő nagy kincs jogos tulajdonosának tekinthette magát és éppen e körülmény szolgáltatta őt ki a törvénynek. A körülmények e különös találkozása bénítólag hatott a szegény James-re. Ez nem lehetett a véletlen műve, ez a gondviselés, a sors gunyos bosszuja volt. Vészes sejtelen szállta meg, először életében teljesen elcsüggedt.

Dohánya és whiskyje a legjobb fajtából való volt, ő azt tudta méltányolni, de most nem érezte egyiknek sem ízét. Alig birt aludni és akkor is oly rémes álmok gyötörték, hogy reggel azt hitte, hogy nem is pihent, midőn ablaka alatt egy hang fölriasztotta őt. Kinézett és látta, hogy az ég olyan kék, mint a buzavirág. Hosszu rózsás csik vonult el az erdő és a hegyek fölött, az utczán, a kapu előtt, melyen James el akart illanni, embertömeg állt és egy ember dörömbölt a kapun. A gyáva ficzkó fölhozta csizmáit és Beech szobájába ment.

— Mit fog ön tenni? — kérdezte.

— Semmit, felelt John, furesán vigyorogva.

Ezalatt kinyílt a kapu és a tegnapi küldöttség sietett föl a lépcsőn. Megmutatták neki John szobáját, ahová belépett.

— Nos, ms Beech, szól a vezető, ugyanaz, ki előző este is ott volt, készen vagyunk.

— Helyea, felelt John, kinyújtotta kezét a pipája után, feltűt, hogy a gyufát meggyujtsa, aztán mikor pipája már égett, újra lefeküdt, állig betakarózott és nyájasan mosolygott a látogatóira.

— Nincs veszteni való időnk, mondta a szónok, el kell már indulnunk.

— Csak tessék, felelt John, én nem tartóztatom önöket.

— Nem is tanácsolnám azt önnek, folytatta a másik komolyan. az emberek nem értik a tréfát.

— Otven ember ellen nem harcolhatok, mondta John, kéjesen takaróiba bujva és jóízűen szíva pipáját. En csak akkor megyek, ha visznek.

A szónok kinyitotta az ablakot és kiszólt a társainak.

— Ez a Beech megtagadja az engedelmességet, szóltak hozzá?

— Hozzátok ki, parancsolta a bizottság elnöke, Hatan elbirtok vele.

— Nos tehát, ne ellenkezzék tovább, szólt a vezető Johnhoz.

— Otven emberrel nem bírok, ismételte a makacs John, de még féltuczzattal sem kötök ki. Itt vagyok, súlyom száz kilo, tegyetek velem, amit akartok.

A hat ember eltaszította az ágyat a fal mellől, aztán szépen megfogták a szalmazsák szélét és az egész ágyneműt, paplant, párnát lehúzták a földre John-nal együtt.

— Fog-e már jönni? — kérdezték ismét.

— Azt önök jobban tudják, mint én, — felelte John makacsul.

— Hozzátok ki, hangzott ismét az elnök parancsa és ez ismételt parancsra megfogta a hat ember John-t az ágyával együtt, nagy ingadozások közt a lépcsőn levitte és az utcára érve szépen lefektették őt egy nagy pocsolyába. John ismét takaróiba csavarózott és tovább pipált.

— Önnek muszáj velünk jönni! mondta az elnök.

— On az egyetlen, akit felakasztanak, felelt John a többi öt évet kap.

— Az a mi dolgunk, mr. Beech, válaszolt hidegen az elnök.

Ez volt az egyetlen nyíl, melyet John egész éjjel élesített és készletben tartott; ez után tompábbat kilőni, hasztalan lett volna, tehát inkább hallgatott.

— Talán bizony egész nap bolondítani akar? kérdezte az egyik ember.

— Hallja! szólt egy másik, aki a tömegben átfurakodva, John előtt megállt. Egyelőre semmi rossz szándékunk sincs magával, de ne tegye türelmünket erős próbára.

— Most én veszem kezembe a dolgot szólalt föl az elnök. Ti ketten amott szerezzetek egy lovat. On felöltözhethet mr. Breech, de siessen, mert különben úgy kell menni, mint ahogy most van.

— On tehet, amit jónak lát, viszonzá Beech. Hiszen az egész csak ostobaság és nem akara beavatkozni.

— De ugyan uraim, ugyan! — Kiáltott James, aki a tömeg pillanatnyi szelidebb hangulatából reményt merített. — Csak nem akarnak mr. Beech-csel erőszakoskodni, amért egy olyan törvényelies lépéssel nem ért egyet, — melyet az ő saját hasznára akarnak megtenni? Mi ketten, — mr. Beech és én — vagyunk azok, akiknek szenvednünk kell ama gaztett következtében, amelyet önök megbüntetni készülnek, de mi nagyon is beérjük a törvényes hatóságok ítéletével.

— Legyen szives és fogja be a száját! — kiáltott valaki. — Mi nem azért akarjuk Dalyt lógatni, hogy egy-egy merészkedőt rászedett . . . ugy-e pajtások?

Már a Daly neve is elég volt arra, hogy a tömeg hangulata megváltozzék. A férfiak arcza elborult, fenyegető morgás emelkedett és az egyik ember le-

hajolt, kezét John nyaka alá tette és föl akarta emelni. Még kettő-három segített neki és végre sikerült nekik John-t az egész hosszában, deszkamereven kiegyenesedve, fölemelni. Csak magaviseletének tántoríthatatlan nyugalma gátolta meg a veszedelmesebb fordulatokat.

— Fel akar most már öltözni? Kérdé ismétlen az elnök. Még ráér.

— Az ön parancsára semmit se teszek, viszonzá Beech, mert nem ismerem el azt a hatalmat, amely magának tulajdonít. Ha elcipelnek, természetesen mennem kell, de semmi egyéb föltétel alatt se teszem ezt. Azonkívül még egyet akarnék nyíltan kijelenteni.

— Hohó! kiáltott az az ember, aki legelőször hozzá nyult. Mi lenne az?

— Nem ismerem el a jogos hatalmakat se most, sem a célhoz érve és minden vallomást meg fogok tagadni.

— Ugy hát, kiáltott az a térfi, Daly mellé fogjuk felakasztani.

— Ez a maguk dolga, viszonzá John, de csak akkor hiszem el, ha már megtörtént. A ti bíróságtok csak képzelet és ezt nagyon jól tudjátok. Különben is csak egy ostoba komédia, mert hiszen angol lobogó alatt élünk és itt éppen úgy nyerünk igazságszolgáltatást, mint akár Londonban.

— Erről csitt, sugta barátságosan a fülébe; ilyesmit nem szeretnek hallani.

Egy idő múlva a löért kiküldött ember vizatért és kantárszáron vezetve hozott is lovat. Ennek a hátára emelték John-t, aki még mindig lepedőkbe volt burkolva. Az egyik ember megfogta a kantárszárat, a többi pedig kört képezett a menet két önkéntelen résztvevője körül.

— Megengedi, hogy elbozhassam Mr. Beech ruháit? Kérdezte James a hozzá legközelebb állót.

— Nem, de majd magam elhozom, felelt a kérdezzet, tudom, hogy hol a szobája.

Hangos «hurrah»-val indult el a menet és végig kanyargott a hepehupás görbe utcán. Macquoid bankja egészen közel volt. Maryt a zaj az ablakhoz csalta és látta lepedőkbe burkolt, az utca sarától befecsckendőzeit, lovon ülő kedvesét. Midőn John ama ház mellett ellovagolt, föltekintett, s pillantásaik találkoztak, jól lehet Mary az ablak függőnye mögé iparkodott rejtőzni. John arcza nagyon haragos és daczos kitejezésű volt, amiből Miss Macquoid megsejtette, hogy fogoly. Lascelles is föltekintett, s azt a benyomást tette, hogy most akasztani viszik. A végrehajtó bizottság egyik tulbuzgó tagja galléron fogta.

Az egész jelenet érthetetlen és csudálatos volt előtte. Gyorsan s remegő kézzel felöltözött és kikutott az utcára. Ez most már üres volt, de a tömeg — em válogathatott több utvonalonban, Mary tehát az egyetlen lehetőt követte.

TIZENNYOLCZADIK FEJEZET.

A menet legvégén egy Mac Elvoy nevű ügyes ember haladt, aki a Macquoid bank házában szükségessé vált építkezéseknél segédkezett volt. Maryval látástól és név szerint ismerték egymást.

— Mit jelent ez? kérdezte őt Mary. Hova megy ez a sok ember?

A boszumenet résztvevői közül mintegy tizenegyen fel voltak tegyverkezve és Mac Elvoynak is volt puskája meg tölténytáskája.

Puskáját az egyik válláról a másikra dobta, megvakarta a tület, de nem felelt. Csak mikor Mary többször ismételte a kérdését, szánta rá magát a szólásra.

— Ez nem fiatal hölgynek való és azt tanácslom, miss, menjen haza.

— Mit akarnak Mr. Beech-csel? faggatta Mary tovább.

— Ha az ön helyében lennék, miss, válaszolt kitérőleg Mac Elvoy, inkább haza mennék.

— Addig nem megyek, míg azt meg nem tudom: viszonzá a leány.

— Jól van hát miss, felelte a legény, mi végre hajtó bizottság vagyunk és öt napi járőlföldet kell mennünk, hogy egy Daly nevű ficzkót felakaszthassunk.

Mary ismerte Daly történetét és most egyszerre világos lett előtte a John Beech rejtélyes szerepe.

— Mr. Beech vonakodott magukkal menni? kérdezte tovább.

— Ugy van miss, felelte Mac Elvoy, de muszáj neki velünk jönni.

— Miért kényszerítik, hogy magukkal menjen?

— Hát lássa miss, vonakodott a mi bíróságunkat elismerni és azonkívül kell, hogy tanuskodjék.

— Ez a bíróság, amelyről maga beszélt, — viszonzá Mary, aki rögtön John ártjára állt, — egészen törvénytelen... hiszen ez magától értetődik. Mr. Beechnek tökéletesen igaza van és maguk, szegény emberek, ugyan csak belemásznak a bajba, ha nem hallgatnak rá.

Mac Elvoy megint a másik vállára vetette a puskáját és megvakarta a fülét.

— Kérem, menjen előre, szólt neki Mary, és mondja meg mr. Beechnek, hogy miss Macquoid szeretne vele beszélni.

— Ezt nem tehetem miss, felelte Mac Elvoy. Különben ő maga az oka, nem akart felöltözködni és azért nincs abban az állapotban, hogy egy hölgygyel beszélhessen.

Mikor a menet egy parton fölfelé ment, látható lett John meztelen lába. Miss Macquoid lesütötte a szemét, de azért tovább haladt.

— Mit szándékoznak mr. Beech-csel tenni, kérdezte egy idő múlva, ha tovább is ellenszegül?

— Muszáj neki, nem lehet másképen, felelt az ember.

— De ha nem teszi? kérdezte a leány.

— Majd ráfanyarodik, felelt Mac Elvoy.

— Hogyan?

— Majd találunk rá módot, vélte a férfi.

— Csak nem gondolja, hogy erőszakot használnak ellene? kérdezte Mary szilárd hangon, bár a szíve úgy dobogott mint a kalapács.

— Erőszakról nem tudok semmit, válaszolta Mac Elvoy, de alighanem föl fogják akasztani.

Mary, a rémülettől megdermedve, megállt és a férfi is abban hagyta a járást.

— En nem szívesen tenném, szólt aztán, de tegnap este esküt tettünk és azt meg kell tartani. Csak azt kívánjuk, hogy ő is teljesítse kötelességét.

Egy perczig úgy látszik, hogy Mary elájul, anyyira elsápadt, de aztán összeszedte magát és tovább ment.

— Kérem, siessen utánna, és tudassa vele, hogy itt vagyok, — szólt kísérijéhez.

A férfi azonban csak a fejét csóválta és így egymás mellett mentek tovább. A menet nem haladt gyorsan, de egyenletesen, az út meredek és rossz volt. Mikor Mary utána sietett, nagyon elfáradt és szíve izgatottsága majd megfullasztotta őt. A néptömeg teljesen betöltötte a szűk erdei utat, de Mary folytonos bocsánatkérések közt, mindjobban előre furakodott, hogy John mellé férközhessék. Az emberek bámulva tekintettek rá, némelyik rá is ismert, de azért előre bocsátották. Mikor végre John mellé jutott, néhány perczig nem volt képes megszólalni.

— John! — mondta végre.

Ez ijedt csodálkozással hátrafordult, aztán hirtelen magára csavarla takaróit.

— Szent isten! Kiáltotta. Mit csinálsz itt kedvesem?

— Látalak ablakom előtt elmenni és követtelek hogy tudjam mi történik?

Feleletül csupan fejét rázta. Eddig nem avatkozott senki dolgába és ha sokan csodálkozva is néztek rá, ő azzal nem törődött.

— Legalább öt napi ut fekszik előttünk. szolt ismét a kedvese, egy mértföldnyire innen, sokfelé ágazik az ut, ott már könnyen eltévedhetnél, kérlek édesem fordulj vissza most.

Ismét csak fejét rázta a leány és makacsul tovább gyalogolt. Durva vászonruhája igen jól állott neki, igazi előkelő hölgynek látszott. Haja kissé föl volt borzolva a szélről, de hirtelen pirulása, szikrázó szeme csak fokozták szépségét. A durva legények, akik között járt, bámulva és szégyenkezve nézték a bátor uri leányt.

— Kedves Marym, kezdte ismét John, té örült dolgot cselekszel, ha tovább jössz velünk. Nem tartatsz lépést velünk és ha vissza kell majd maradnod, meghalok a félelemtől. Eredj szépen haza édesem, a kedvemért! Menj, amíg még biztos az ut.

Mosolyogva nézett föl hozzá a leány, de nem szolt. Kétórai meneelés után, egy kis pataknál, pihenést rendelt a vezető.

— Elhozta valamelyike a ruháimat? kérdezte John.

Nagy kaczagás között előhozták ruháit és ő biztos fedezet alatt, egy bokor mögött felöltözködött.

Ézalatt James is könyörgött a fiatal hölgynek és visszatérésre akarta bírni. Nagyon félt, hogy a leány tanuja lesz bevádolásának, mert sokat adott Mary be-

csülésére. Eddigi életében kevés tisztességes nővel találkozott szegény James, nem is igen törődött a világ ítéletével, de szeretete volna miss Macquoid becsülését kivívni.

— Gondolja, hogy veszély fenyegeti mr. Beech-et? kérdezte a leány.

— Nem, nem hiszem, hogy angolok egy kárvallott embert fölakasztának, azért mert nem akar a tolvaj ellen tanuskodni, felelt James. Különben még öt nap van előttünk és azalatt meggondolják a dolgot.

— És ön? kérdezte Mary, kit James szomorú arcza meglepett.

Ez csak vállát vonogatta, amit úgy értelmezett a leány, hogy azt fogja tenni, amire kényszerítik.

John most visszatért őreivel és egy latónkre ült kedvese mellé, James pedig eltávozott. Az emberek csoportokra oszolva, tüzet gyújtottak, teát főztek és hábor a foglyokat szemmel kísérték, nem alkalmatlankodtak nekik. John és Mary háborítlanul beszélgethettek.

— Ismerem ezt az utat, mondta James, a múlt héten lovagoltam erre. Öt mérföldnyire innen, egy Barkers nevezte helyiséghez érünk, ott fogadok neked vezetőt és te még a sötétség beallta előtt haza kerülhatsz.

— Én nem megyek el addig, amig te biztonságban nem léssz, felelt a leány. Semmi áron sem teszed meg, amit ezek az emberek tőled kívánnak?

— Kedves Marym, felelte, ezek az emberek Dalyt föl akarják akasztani. Akárhogy is nevezik ez eljárást, én gyilkosságnak tartom és nem akarok beleavatkozni.

— De ha a hangulat megváltozik?

— Az ő hangulatuk megváltozhatik, de én nem változhatom meg, felelt John.

E perczben felbeszakította a beszélgetést a végrehajtó bizottság elnöke.

— Beech ur, mondá ünnepélyesen, hüvelykujjával Maryre mutatva, ez nem járja.

— Az ilyen bolond fölvonulásnál az ilyen szabálytalanság nem számít, felelt John. Ez nyilvános ut és e hölgynek joga van azt használni.

— Ez meglehet, szól az elnök, de e hölgy nem tagja a bizottságnak, ő nem is foglyunk, ezért nem engedhetjük, hogy velünk utazzék.

Mary fölállt a fatörzsről és az elnök szemébe nézett.

— Milyen joron ad ön nekem rendeleteket?

Gwyllim City városa, ki engemet ez ügyvel megbízott, ezáltal adott nekem erre jogot, asszonyom.

Most már a körülállók is figyeltek.

— En e jogát el nem ismerem, felelt a fiatal hölgy. Ismerek néhány jelenlévőt, de nem látok senkit, ki egy hölgyet bántani merészelne.

— Hölgynek nincs itt semmi keresni valója, folytatta az elnök és ha valamelyik ide betolakodik, ő maga az o a, ha udvariatlanságot tapasztal. Néhány embert kirendelek kíséretéül és lovat is adok önnek. A ló szelid és nyugod, ha vezetik; önnek pedig otthon van a helye.

John fölugrott, de Mary nyugalomra intette őt.

— Biztosan tudom, hogy senki sincs e társaságban, ki engemet megsértene, felelte nyugodtan. Még nem étem sokaig közöttük, de hallottam, hogy mindig tiszt leltel bannak a nőkkel, azért érzem magamat teljes biztonságban.

— Halljuk! halljuk! kiáltotta a tömegben egy erőteljes londoni fiú. Némelyek ismételték a hízog elismerést, mások nevettek vagy hallgattak.

— Egy szó mint száz, velünk nem jöhet, azt nem tnrhetem, kiáltott bosszusan az elök.

— En nem vagyok ilyen hanghoz szokva, válaszolt miss Macquoid büszkén, kérem az urak védelmét.

— Jól van hát, szóló ismét az elnök, de hát milyen joron van ön itt?

— Minden nőnek joga, jegyese mellett lenni, ha az veszélyben van, lelelt miss Macquoid.

E szavaknál mélyen elpirult, de észrevette, hogy e különös kérdés nagy önyére szolgált. Szava rá fölzdult a lelkes «eljen» «haljuk» és helyslés. John Beech megfogta kezét és diadalmas arczzal me leje állt, a tömeg kaczagott, kiabát, tapsolt.

— Ezt jól csinálta, kiáltotta az egyik ember, kardos menyecskét választott magának.

— Miss Macquoid, szóla t meg egy szakallas ficzkó igen tisztességtudóan, hiszem, hogy az egész végrehajtóbi ottság érzelmeit tolmácslom, midőn kijelentem, hogy bátorságát és ragaszkodását bámuljuk és ő-zintén szerencsét kívánunk mr. Beechnek ez örömhöz. Azt hiszem, megigérhetem önnek, hogy mr. Beech kételyeit tiszteletben fogjuk tartani. Mit szóltok hozzá pájtások? Csak nem akasztunk föl becsületes embert?

A felelet általános helyes levén, nagy, kiben oly különféle érzések váltakoztak, nem bírt tölté magával és könyekre fakadt. E női gyöngeséggel betetőzte oradálát. A női könyek láttára egy fiatal érzékenyszívű aranyásó háromszoros hurraht vezérelt a fiatal hölgye, aztán mikor ez elhangzott, lelkesen éleneztek John Beech-et is és aztán helyrejött a zavartalan egyetértés.

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Mr. Rosst. alias Mackenziet, már régebben nem említettük, mert a leirt eseményekhez nem volt semmi köze, de most ismét föllép. Ő elhatározta, hogy ez ntul csak a tisztességes vállalatokkal foglalkozik és miután tetszett neki az aranykeresés, nagy hévvel üzte azt Szokott merészségevel és ravaszságával neki indult tehát egy körutnak, hogy saját szemével meggyőződjék milyen alapon kezdheti meg az üzletet? Az utazás némi kellemtelenséggel járt ugyan, de tudta, hogy igen bus jutalom lesz majdan az osztályrésze.

Éppen akkor, midőn miss Macquoid hangosan jögyesével ismerte el John Beech-et, Ross hazautaztában volt Gwyllim City felé, körutja belejezése után. Utolsó pihenőhelye vagy harmincz mértföldnyire volt a végrehajtó bizottság menete útjáról és így egészen természetes módon összetalálkozott a két csapat és Ross emberei azonnal fölhasználták a másik társaság tüzeit, hogy estebédjüket rajta megfőzhessék.

Nemsokára megtudta Ross, milyen dologban és mily szándékkal utaznak a Gwyllim City-beli emberek. Mindenki Maloney óriási aranyeletéről beszélt és a bizottság embereit ez a hihetetlen szerencse éppen annyira érdekelte, mint Daly ellogatása. Reggel óta nagyot csappant lelkesedésük, mert el lett határozva, hogy a bűnöst nem akasztják föl rögtön, hanem Gwyllim Citybe szállítva, ott a régi szokás szerint, rendes törvényszék elé állítják.

Rövid idő múlva Ross John Beech-sel is találkozott, ki most előbbi óreivel nagy barátságot kötött.

— Tartson velünk mr. Mackenzie, kiáltott rá John. Ma van utazásunk első napja és van még egy pár jó látnunk. Tudom, hogy jól fog önnek esni a friss kenyér és hus; a sok avas szalonna után.

— Bizony ez kellemes változás lesz, válaszolt Ross. Remélem, nem zavarom az urakat.

Szívélyesen üdvözölték és maguk közé ültették őt.

— Mi a valóság abban a híreken, miket az imént hallottam? kérdezte Ross. Azt mondják, hogy egy toronynagyságu aranytömböt találtak, és ez részben az öné, mr. Beech.

— Nos, felelt nevével, az aranytuskó talán nem éppen toronynagyságu, de majd megnézzük, mennyi hiányzik még hozzá.

Elmondta a lelet történetét, amit Ross nagy érdekel hallgatott. Itt-ott említették a Daly nevet, de észé-

ben jutott, hogy a londoni áruló azonos legyen a Gwyllim City árulójával. Sok Daly nevű ember tutkos a világban, de habár e név gyűlöletes volt előtte, nem igen figyelt rá.

— Mellékesen mondva, szólt John, Lascelles barátja is eleinte velünk jött. Őt kétszer akkora rész illeti a leletből mint engemet, de neki nem volt kedve velünk jönnie. A mi barátaink Daly rögtöni felakasztását tervezték, szükség volt rá tanúnak, de mióta erről lemondtak, ő sietve visszatért. Azt hiszem, ő nagyon szereti a kényelmet.

— Valószínűleg úgy lesz, de hiszen ön őt jobban ismeri, felelt Ross, mert James-zel megbeszélték, hogy eltitkolják szoros ismeretségüket.

— Milyen fajta ember az a Daly? kérdezősködött Ross.

— Oh, ő egy veszekedő, nagyszáju, henczegő, káromkodó yankee sehonnai.

— Ugyan, ne mondja! csodálkozott Ross. Tehát ő yankee?

Ez a leírás teljesen megnyugtatta őt, mert az a Daly, kit ő ismert, a legimább, legudvariasabb amerikai ficsur volt, akit képzelni lehetett; míg ellenben John Beech, egy kopottan öközött, részeges, izgatott Dalyvel ismerkedett meg, ki sikerült gaztette fölött diadalmaszkodva, az aranyásók taragatlan, durva magaviseletét utánozta.

— Nos, erre az új aranykerületre még nem sokat költöttek, amint látom, szólt Ross, egy kis szünet után.

— Bizony tudtommal nem, felelt John. Ez magának való alkalom lenne, mr. Mackenzie.

— Hm, éppen erre gondoltam magam is, válaszolt Ross. Milyen itt a vidék?

— Elég vad, amint hallom, felelt John. Habár vannak önnek lovai, nem tudom, eljuthat-e velük mindegyük.

— En szívesen megnézek mindent és nem félek a kényelmetlenségtől, mondá erre Ross.

Már félig elhatározta, hogy a menethez csatlakozik, de nem hajthatta végre tervét. Embereit kiket nagyon felizgatott a nagy aranyelet hire, faképnél akarták őt hagyni. Még nem szóltak neki, de midőn Ross terveit előadta, nagy vita keletkezett, melyben ő huzta a rövidebbet tudtán kívül.

— Emberek, szólitotta meg őket, azt hiszem jó lenne, ha e társasághoz csatlakoznánk.

Az egyik ember társaira pislantott és átvette a szót.

— Mi inkább Gwyllim Citybe szeretnénk visszatérni, szolt és társai nagy zajjal helyeselték.

— De ott fenn igen jó üzlet akad, biztatta őket Ross, én pedig nem akadályozom, ha valamelyiteknek alkalom kínálkozik, hogy egy tisztességes vállalatban részt vessz. Most szolgálatomban álltok, de én nem vagyok zsarnok. Ha jól megy sorotok és ott fönnek akartok maradni, keressék majd más vezetőket a visszautazásra.

Azt mondták az emberek, hogy ez mind igaz, de a külön munkáért, külön díj is jár és némi alkudozás után végre megegyeztek. Azután lefeküdtek és a szerencsés alkura jóízűt aludtak.

Másnap és a következő három napon tovább menetelt a végrehajtó bizottság. Midőn feltűnt a láthatáron «Dali holdja» című hegy vörös csucsá, ismét felujult az izgatottság, de le is csillapodott, mire az első dombhoz értek.

— Ma este elérhetjük a tábort, szolt az elnök az utolsó pihenőnél. Habár csak alkonyatkor is érünk oda, az nem baj. Természetesen, megeshetik, hogy emberünket le nem fűlélhetjük, ha ő esetleg tovább vándorolt aranykeresés közben. Ez esetben hallgassunk mélyen, mert nem üldözhetjük őt egész British Columbián át.

Ez a föltevés éppen nem tetszett a csapainak,

mely azonnal tovább indult. Már leszállóban volt az éj, midőn a tabori tüzek lényge látható lett.

— Most oszlojak széken, rendelte a vezető. Sétaljakok kettesével, hármasával és ha fölkiáltak Gwyllim City, akkor szaladjatok hozzám.

Midőn az elnök John Beech és Ross társaságában a táborhoz jutott, már egészen sötét lett. Odakiáltott és egy férfi, ki a tűz mellett ült, visszalelt azonnal.

— Ezt az embert ismerem, szolt. Te vagy Jimmy?

— Te vagy az Jack? kiáltott ez vissza. Várjakok csak, ott rossz az ut.

E szavaknál kihuzott a tűzből egy égő ágat s azt a feje körül forgatta, hogy a lángot éleszsze, az érkezők elé indult. Ezeknek át kellett lépni egy kis sziklamélyedésen, melyben apró patak folyt.

— Most már jó az ut előttünk, szolt a vezető, midőn szerencsésen átjutottak. Ugy-e utánunk akartatok nézni?

— Hát hogy álltok itten? Mi van Daly aranytömbjével? kérdezte az elnök.

— Oh, Daly aranytömbje igen szép — legalább az első látásra.

— Hogyan? talán nem valódi arany?

— De igen valódi arany. Talán ez a legnagyobb lelet, mely valaha találtatott és mégis a legnagyobb svindli, amit képzelni lehet.

— Ez a két állítás nem egyezik meg. Én nem értem, szolt John Beech.

— Látszólag érthetetlen, de mégis úgy van, folytatatta Jimmy. Tegyétek le oda a podgyásztokat és jöjjetek a tűzhöz, ott van tea, amennyi kell, ha inni akartok. Van valamelyiteknél egy kis bagó? — köszönöm. Tehát beszéljünk az aranytömbömről. Ugy kiállt a földből, mint egy nagy karszék; midőn először megpillantottam, kedvem lett volna előtte letérdelni és imádkozni. Teljesen be volt boritva minden porcikája,

igazi, nemes arannyal, de a természet játékait lehetetlen kiismerni barátim, folyton rászéd bennünket a sors. Egy négyszög darabon, a fölületen csak papírvékonyaságú volt az ércz, mintha a követ arannyal galvanizálták volna. Nem is képzele az ember, hogy a természet ilyen hunczutságokat követ el. Mi majd megbolondultunk, a sziklát szétfűrészeltük, szétkalapáltuk, megfúrtuk, robbantottuk, de csak az a vékony aranyboríték volt rajta.

— Mennyi lehetett az arany? Mit gondol? — kérdezte John Beech.

— Hát azt gondolom, hogy lehetett rajta vagy egy mázsa, vagy néhány ezer uncia arany, de Daly mégis rettenetesen fölsült, mert azt hitte, hogy akár egész New-Yorkot kikövezheti arannyal.

— Hm, vetette közbe Ross, aki nem elégszik meg ennyivel, az meg sem érdemli a szerencsáját. Ez a véleményem.

Ross nagyon izgatott volt és ilyenkor erősebb skót tájszólással beszélt, mint rendesen. Hangja hallatára fölemelkedett egy ember, aki eddig paplanba csavarva hevert egy másik tűz mellett és feléje sandított.

— Itt van még Daly? kérdezte az elnök.

— Itt van bizony, egy fél óra előtt beszéltem vele. Hó, Daly itt vagy?

— Itt, felelt az az ember, ki az imént fölemelkedett, hol lennék?

E perczben fölállt az elnök is és harsány hangon elkiáltotta magát: «Gwyllim City», mire minden oldalról visszhangzott a felelet: «Gwyllim City». John Beech Dalyhoz lépett és karjait lefogta.

— Ön le van tartóztatva, szólt John.

— Letartóztatnak? Miért? kérdezte Daly, igyekezvén kiszabadulni.

(Utánnymás tilos.)

— Ezt mindjárt megtudhatja, felelt John. Jöjjön ide valaki és kutassa ki, nincs e fullánkja e darázsnek.

A bizottság elnöke Dalyhoz lépett, aztán kivett egy revolvert nadrágzsebéből és saját zsebébe dugta.

Pizskáljátok meg a tüzet, hogy lobogjon, szólt aztán, nem is látunk tisztán.

A tűz mindjárt fellobogott és mindenki, egynek kivételével körben összetömörült. A kivételt Ross képezte, ki teljes erejéből leszaladt a hegyről. A kör közepén állt John Beech és az elnök.

— Most mondja el a magáét, szólt ez utóbbi és John elmondta a történeteket.

— Hazugság, átkozott rágalom, kiáltotta Daly.

— Gwyllim City eleinte elhatározta, hogy ez urat fölakasztatja, mondta az elnök és eljöttünk ide, ötvenen, hogy e rendeletet végrehajtsuk, de . . . ekkor kezével csendet parancsolt . . . meggondoltuk a dolgot és eltökéltük, hogy átadjuk az ügyet a rendes törvényszéknek.

— És mi lesz vele akkor? kérdezte egy hang a tömegből.

— Hat hónapot kap hamis bejelentés miatt, felelt egy másik hang.

Ezalatt Ross néhány száz lépést futott lefelé, de most egy iszonyu kiáltást hallott, mely olyan rémülettel töltötte, elamelyet még soha, legborzasztóbb álmaiban sem érzett. E szörnyű hangot hallva, megállt és habár egy szót sem értett, a rettenetes vad kiabálásból érthető volt a düh és a boszu. Reszketve nézett hátra és látott a tűz fényénél férfialakokat mozogni. Néhány tuczat kéz fölemelkedett és ekkor teljesen világos lett a kép. Olyan ordítózás hallatszott, mintha egy sereg vadállat kiszabadult volna; a birkózó, verekedő, kiabáló tömeg az erdő széle felé hömpölygött. Iszonyu lárma közt, egy ágra dobtak egy kötel végét, a másik vég a tömeg közt eltűnt. A hang-

zavar mind vadabb lett, a férfiak égő fáklyákkal handabandáztak, aztán fölemelkedett az örülden zajongó tömegeből egy fekete alak, rángatódzó lábbal és kézzel, mint a zsinóron függő bohócbáb. Az alak ide-oda lóbálódzott, alant pedig tovább folyt a verekedés és az orditozás.

Ross hátat fordított a szörnyű jelenetnek és remegve lerogyott a földre.

Egy óráig nem mert visszatérni a táborba, hol már minden elcsöndesült.

— Ugy látszik, ön féltette a bőrét, szólitotta őt meg gunyosan John Beech.

— Ember, mit gondol? Az én koromban! felelt Ross.

— No hát, most feküdjön le Beech, szólalt meg az elnök. Derekasán kikaptunk mind a ketten, és becsületesen ellenszegültünk, de a mi igaz az igaz, ő megérdemelte a sorsát.

HUSZADIK FEJEZET.

Midőn James Gvyllym Citybe visszaérkezett, arról értesült, hogy egy ur a szállodában kereste őt. Ez az ur most az ivóban ült és midőn James vele találkozott, kiderült, hogy Jackson volt. Igen tisztességesen volt öltözve és úgy meghajolt James előtt, mint valami előkelő ur előtt.

— Egy kis dolgom van a városban, szólt a ravasz csaló, ezért kérem önt. kísérjen el.

Midőn kiérték az utcára, folytatta:

— Tudja, a szállodai szobák valóságos visszhangbarlangok, ott akárki kihallgat bennünket.

Itt a szabadban bátran beszélgethetünk.

— Ugy-e Lascelles nevet használja most, ezalatt tudakozódtam ön után, mondta a czinkostárs.

— Igen, úgy van, felelt James, de most már

független lettem és föl hagyok az álnevekkel. Ezentul saját nevemet fogom használni.

— A Forfar nevet ?

— Azt. Forfari Forfart, válaszolt James. E melléknév csak most jutott eszébe, de a név kimondásánál családi büszkeségtől eltöltve, kiegyenesedett. Most elmondom önnek Jackson, hogy miért hívtam.

Menetközben eljutottak azon helyig, a hol tizenegy nap előtt a nagy tűzvész volt; csupa salak és hamu terült el előttük egy mértföldnyi területen, néhol föl villant a parázs, ha a szél tölélesztette.

— Gazdag ember lettem, folytatta. Elmondhatom, hogy még a fősvény ember álmát is elértem.

— Az igen kellemes lehet, szólt a kisebbik ember.

— Elhiszem azt, felelt James. Fiatalabb éveimben néha nem egészen becsületesen cselekedtem, sőt be kell vallanom, hogy sok embert megkárosítottam, azért becsületbeli kötelességnek tartom mindent, a mennyire tőlem telik, jóvá tenni.

— Ez igazán elismerésre való gondolkodás, mr. Forfar.

— Nem annyira elismerésre való, a milyennek látszik, válaszolt James, mert kötelességem és van hozzá való módom.

A szegény ördög majdnem imádta őt és Jamest valóban zavarba hozta őszinte csodálatával.

— Az általam károsultak közt, folytatta, van egy igen tiszteletre méltó Macquoid nevű úri ember, ki bankár illt a városban. Ő nem is sejtí, hogy nem voltam mindig őszinte barátja és én inkább véletlenségből ártottam neki. Csak kétezer dollárról van szó, de ez nagy összeget képviselt rá nézve és én teljesen vissza akarom azt pótolni.

— Milyen nemes tett ez, Mr. Forfar!

— Ön fog neki egy szép, udvarias levelet írni.

folytatta James, melyben kijelenti, hogy ön egy becsületes elvű ember, kit azonban egyszer életében meg ejtett a kísértés; hogy Macquoid volt akkor az áldozat, de hogy ön most mint bűnbánó vétkes, kötelességének ismeri el a bűn eredményét visszatéríteni. Irja meg a levelet, amikor akarja, én majd gondoskodom a pénzütalványról.

— Helyes, mr. Forfar. Keltezzem a levelet valahonnan? kérdezte Jackson.

— Ne keltezze. A levelet egy távolabbi postállomáson kell feladni, aztán ne mutogassa keze írását, itt, Gwyllim Cityben.

— Igazán mondom, mr. Forfar, ön engemet kibékít az emberi nemmel, mondá Jackson.

— Bizony, elpirulnék, ha fölfödöznének. És most még egy kis ügyet akarok önre bízni.

Mikor James megmagyarázta az ügyet, Jackson arcza lassanként egészen más kifejezést öltött, a végén pedig, véghetetlen csudálkozás mutatkozott rajta.

— Különös czélom van ezzel, — magyarázta James, — még pedig az erkölcs szempontjából. Azon percztől kezdve, hogy a pénz a kezei közé jut, mindaddig, míg visszakerül tulajdonosához, jól meg kell azt őriznie. Czélomat meg fogja tudni későbbben.

— Helyes, mr. Forfar.

— Most visszatérhet a szállodába és megírhatja a levelet, rendelte James, aztán egy időre elmegyünk e vidékről.

James és hűséges társa még ugyanazon este elhagyták Gwyllim Cityt és egy egész hónapig nem mutatkoztak. Még ez idő letelte előtt elterjedt egész Kanadában Daly rettenetes végének hire és Mortimer megtudta, hogy baj nélkül visszatérhet. Jackson még

(Utánnymás tilos.)

mindig vele volt és közben rendbe jutott a másik kis ügy is.

Az első ember, kivel James Gwyllim Cityben találkozott, miss Macquoid volt. A leány szemei ragyogtak, midőn őt meglátta és sugárzó tekintettel nyújtotta neki a kezét.

— Igen örülök, hogy alkalmam van öntől elbucszni, szolt. Visszatérünk Montrealba, édes atyámat régi állásába visszahelyezték.

— Ennek szivből örülök, felelt James.

— Az az ember, ki őt valaha megkárosította, hámulatos levelet irt az igazgatóságnak, folytatta Mary. Azt írja, hogy nem tűrheti, hogy ártatlanok szenvedjenek az ő bűne miatt és visszaküldi az egész összeget. Oh Mr. Lascelles, ugy-e hogy több nemesség rejlik az emberek szívében, mint a mennyiről álmodhatunk?

— Engedje meg, hogy őszintén szerencsét kívánjak Miss Macquoid, mondá James és legyen szabad önöket fölkeresnem, mielőtt elutaznak.

Ezzel James folytatta az utját, hogy a másik kis ügyet rendbehozza.

Röglön hozzá is láthatott, amint vendéglőjébe visszatért. Ross az ivóban állt, egészen megöregedett és összeesett.

— Igaz, hogy sokat ittam az utolsó időben, szolt Ross, de nagyon is megjártam. Az én koromban tönkrejuttottam; mindenemet elrabolták.

— Mit ért az alatt »mindent«?

— Az egész világon nem maradt egyebem két-háromszáz fontnál, síránczott Ross. A nevemet meghamisították és az egész, San-Franciscoban letéteményezett vagyonomat, az utolsó dollárig elvitték.

— Ez csakugyan rossz hír, felelt James komolyan. Menjen most a szobájába, feküdjek le, holnap reggel majd megvigasztalom önt.

Az asztalnál találkozott John Beech-csel és ebéd után ez előterjesztette leszámolását. James tudtán kívül igazat beszélt; ő valóban vagyonos ember volt és a gyors gazdagodás útján. Beech nagyon kiterjesztette működését és alig mult el nap, melyen nem jelentettek volna be, nagyobb-kisebb leleteket.

Másnap korán reggel fölkel, s fölébresztette Rosst. Azután Jacksont is hívta és negyedóra múlva mindhárman a leégett erdőszélén ültek.

— Ont meglopták? — kérdezte James.

— Tönkre tettek! — felelte Ross.

— Jackson, — szólt erre James, — adja ennek az urnak azt a csomagot. Most pedig visszamehet a fogadóba.

— Micsoda... mi az? — kérdezte Ross.

— Nézze meg, viszonzá James, és Ross szót fogadott. Olvassa meg a tartalmát, kérem.

Csupa ezer dolláros bankó!

— Helyes?

— Az isten szerelmeért ember, ébresszen föl, — kiáltott Ross, elvesztettem az eszemet!

— Meg van az egész? — kérdezte James.

— Meg van, meg van, — felelte Ross — az egész tizenötezer font sterling.

— En loptam el, magyarázta James és Ross olyan bámulva nézett rá, hogy szintén belenémult. Ezt egy bizonyos szándékkal tettem Mr. Ross...

— Ne szólítson így! — kiáltott Ross.

Ismér szeméiyesen egy olyan állatot, amelynek róka a neve?

— Sohse láttam eleven rókát, — viszonzá Ross.

— De azt tudja róla, hogy egyike a legbüzősebb állatoknak? folytatta James.

— Hogyne, szólt Ross csodálkozva.

— Azt hiszi, hogy a róka tud arról, hogy milyen kellemetlen az ő büdössége?

— Persze hogy nem tudja.

— Ha azt megtudná, mondá James, azt hiszem minden önbecsülését elveszitené. Lássa én egész életemben ilyen róka voltam. Ravasz, gonosz és büzös és most — valami csodás módon — egy új szervem támadt: megjött a szaglásom és hogy őszinte legyek, majd megfulladok a magam bűzétől. Becsületes emberré változtam át és ez a büntetés majdnem elviselhetetlen. Az átalakulás különben nagyon egyszerűen ment végbe. Hat hét előtt, életemben először, megloptak és azóta a gázság éppen úgy bűzlik előttem, mint a többi emberek orrában. Azért loptam meg őnt, hogy ön is érezze annak a hatását és hogy megmutassam önnek, mit éreztek mások az ön hibájából. Minden farizeusi szándék nélkül történt, csak szivességet akartam önnek tenni.

— Ah igen, viszonzá Ross, úgy hallom, ön most azon az uton van, hogy iszonyuan meggazdagodjék. Ön már lehet becsületes.

— Ezentúl nem engedhetem meg magamnak, hogy egyéb legyek, mint becsületes, viszonzá James, de az életem tapasztalatai egy mondatban jegeczesedtek meg: Ha egy gazember lelkiismeretét akarjátok felkölteni, tegyék vele azt, amit ő tett másokkal és lopjátok meg.

De azért egy tövis benne maradt a James szívében, a Jackson névre hallgató ember közvetítésével jobbra, balra pénzt osztogat szét és roppant nagy bámolatba ejti azokat az embereket, akiknek visszaadja a tőlük kicsalt összegeket, a kamatok kamataival együtt. Ezek szerint magát a becsületesség mintaképének tartja, de azért mégis kénytelen a gyertyáját, a titok vékája alá rejteni, mert jól tudja, hogy mindent elveszítene, ha elkezdené a tetteivel dicsekedni.

(Vége.)

